

Σρι Ισοπανισαντ

Της Αυτού Θείας Χάρης

Α.Τσ.Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Σρι Ισοπανισάντ

ΕΡΓΑ

Της Αυτού Θείας Χάρης

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Η Μπαγκαβάντ-γκίτα όπως ακριβώς είναι

Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ

Σρι Τσετάνια Τσαριτάμριτα

Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

Το νέκταρ της αφοσίωσης

Το νέκταρ της διδασκαλίας

Σρι Ισοπανισάντ

Το φως της Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ

Εύκολα ταξίδια σε άλλους πλανήτες

Η διδασκαλία του Κυρίου Καπίλα, του γιου της Ντεβαχούτι

Η διδασκαλία της Βασίλισσας Κούντι

Η επιστήμη της αυτοσυνειδητοποίησης

Η τελειότητα του γιόγκα

Πέραν της γέννησης και του θανάτου

Στον δρόμο προς τον Κρίσνα

Ράτζα-βίντια: ο βασιλιάς της γνώσης

Ύψωση στη συνείδηση του Κρίσνα

Η ζωή προέρχεται από τη ζωή

Τέλειες ερωτήσεις, τέλειες απαντήσεις

Συνείδηση του Κρίσνα: το ασύγκριτο δώρο

Συνείδηση του Κρίσνα: το κορυφαίο σύστημα γιόγκα

Σρι Ισοπανισάντ

Εισαγωγή, μετάφραση και επεξηγηματικά σχόλια

της Αυτού Θείας Χάρης

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

ιδρυτή-ατσαρια

της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα

Μετάφραση - Επιμέλεια: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Copyright © 2017 μετάφρασης: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Το παρόν κείμενο είναι μετάφραση της πρωτότυπης αγγλικής έκδοσης του έργου (Sri Isopanisad - 1974 Bhaktivedanta Book Trust).

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή: Η διδασκαλία των Βεδών	1
Σρι Ισοπανισάντ	17
Ο Συγγραφέας	143
Γλωσσάριο	146

Εισαγωγή

(Η διδασκαλία των Βεδών)

(Παρουσιάστηκε ως διάλεξη της Αυτού Θείας Χάρης Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα, στις 6 Οκτωβρίου 1969, στο Conway Hall του Λονδίνου, στην Αγγλία.)

Κυρίες και κύριοι, το θέμα αυτής της διάλεξης είναι η διδασκαλία των Βεδών. Τι είναι οι Βέδες (*βεντα*); Η σανσκριτική ρηματική ρίζα της λέξης *βεντα* μπορεί να ερμηνευτεί ποικιλοτρόπως, αλλά η σημασία είναι τελικώς μία. Βέδα σημαίνει γνώση. Οποιαδήποτε γνώση δέχεται κάποιος είναι Βέδα, επειδή η διδασκαλία των Βεδών είναι η αρχική γνώση. Στην υπό όρους κατάσταση, η γνώση μας υπόκειται σε τόσο πολλές ελλείψεις. Η διαφορά μεταξύ μίας υποκείμενης σε όρους ψυχής και μίας απελευθερωμένης ψυχής είναι ότι η υποκείμενη σε όρους ψυχή έχει τεσσάρων ειδών ατέλειες. Η πρώτη ατέλεια είναι ότι είναι υποχρεωμένη να διαπράξει σφάλματα. Για παράδειγμα, ο Μαχάτμα Γκάνντι εθεωρείτο πολύ μεγάλη προσωπικότητα, αλλά διέπραξε πολλά σφάλματα. Ακόμη κατά το τελευταίο στάδιο της ζωής του, ο βοηθός του τον προειδοποίησε, «Μαχάτμα Γκάνντι, μην πας στη συνάντηση στο Νέο Δελχί. Έχω κάποιους φίλους και μου είπαν ότι υπάρχει κίνδυνος». Αλλά δεν άκουσε. Επέμεινε να πάει και σκοτώθηκε. Ακόμη και μεγάλες προσωπικότητες όπως ο Μαχάτμα Γκάνντι, ο Πρόεδρος Κέννεντι –υπάρχουν τόσο πολλοί- κάνουν λάθη. Το να κάνεις λάθη είναι ανθρώπινο. Αυτή είναι η μία ατέλεια της υποκείμενης σε όρους ψυχής.

Μία άλλη ατέλεια: το να υπόκειται κανείς στην πλάνη: Πλάνη σημαίνει να αποδέχεσαι κάτι το οποίο δεν είναι: τη *μαγία*. *Μαγία* σημαίνει «το μη ον». Όλοι αποδέχονται το σώμα ως εαυτό. Αν σας

ρωτήσω: «Τι είστε;», θα απαντήσετε: «Είμαι ο Τζων· είμαι πλούσιος· είμαι αυτό· είμαι εκείνο». Όλα αυτά είναι σωματικοί προσδιορισμοί. Αλλά δεν είστε αυτό το σώμα. Αυτό είναι πλάνη.

Η τρίτη ατέλεια είναι η τάση για εξαπάτηση. Όλοι έχουν την τάση να εξαπατούν τους άλλους. Παρόλο που κάποιος είναι ο υπ' αριθμόν ένα ανόητος, παριστάνει τον πολύ έξυπνο. Μολονότι του έχει ήδη υποδειχθεί ότι βρίσκεται σε πλάνη και ότι κάνει λάθη, θα αρχίσει τις θεωρίες: «Νομίζω ότι αυτό είναι έτσι, το άλλο είναι αλλιώς, κλπ». Αλλά δεν γνωρίζει καν τη θέση του. Γράφει φιλοσοφικά βιβλία, παρόλο που έχει ατέλειες. Αυτή είναι η αρρώστια του. Αυτή είναι η εξαπάτηση.

Τέλος, οι αισθήσεις μας είναι ατελείς. Είμαστε πολύ περήφανοι για τα μάτια μας. Συχνά κάποιος μας προκαλεί, «Μπορείς να μου δείξεις τον Θεό;» Αλλά έχεις τα μάτια για να δεις τον Θεό; Δεν θα Τον δεις ποτέ αν δεν έχεις τα κατάλληλα μάτια. Αν τώρα η αίθουσα σκοτεινιάσει, δεν μπορείς να δεις ούτε τα χέρια σου. Επομένως, τι δυνατότητα όρασης έχεις; Δεν μπορούμε, συνεπώς, να αναμένουμε γνώση (Βέδα) με αυτές τις ατελείς αισθήσεις. Με όλες αυτές τις ελλείψεις στην υπό όρους ζωή, δεν μπορούμε να δώσουμε τέλεια γνώση σε κανέναν. Δεχόμαστε, λοιπόν, τις Βέδες όπως ακριβώς είναι.

Μπορείς να χαρακτηρίσεις τις Βέδες ινδουιστικές, αλλά «ινδουιστικές» είναι ξένο όνομα. Δεν είμαστε Ινδουιστές. Η αληθινή μας ταυτότητα είναι το *βαρνασραμα*. Το *βαρνασραμα* υποδηλώνει τους οπαδούς των Βεδών, εκείνους που δέχονται τις οχτώ διαιρέσεις της ανθρώπινης κοινωνίας, τις τέσσερεις *βαρνα* και τα τέσσερα *ασραμα*. Υπάρχουν τέσσερεις κοινωνικές διαιρέσεις και τέσσερεις διαιρέσεις της πνευματικής ζωής. Αυτό ονομάζεται *βαρνασραμα*. Λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: «Αυτές οι διαιρέσεις υπάρχουν παντού, επειδή τις δημιούργησε ο Θεός». Οι κοινωνικές διαιρέσεις είναι οι *μπραμανα*, οι *κσατρια*, οι *βαϊσια* και οι *σουντρα*.

Μπραμανα είναι η πλέον νοήμων τάξη, όσοι γνωρίζουν τι είναι το *μπραμαν*. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι *κσατρια*, η διοικητική τάξη, είναι η επόμενη νοήμων τάξη. Ύστερα οι *βαϊσια*, η εμπορική τάξη. Αυτή η φυσική ταξινόμηση υπάρχει παντού. Αυτή είναι η βεδική αρχή και την αποδεχόμαστε. Οι βεδικές αρχές είναι δεκτές ως αξιωματικές αλήθειες, επειδή δεν μπορεί να υπάρξει σε αυτές λάθος. Αυτό σημαίνει αποδοχή. Για παράδειγμα, στην Ινδία η κοπριά της αγελάδας θεωρείται αγνή, παρόλο που η κοπριά της αγελάδας είναι τα περιττώματα ενός ζώου. Σε ένα σημείο θα βρεις τη βεδική εντολή ότι αν αγγίξεις περιττώματα θα πρέπει αμέσως να κάνεις μπάνιο. Αλλά σε κάποιο άλλο σημείο αναφέρεται ότι τα περιττώματα της αγελάδας είναι αγνά. Αν αλείψεις με κοπριά αγελάδας ένα ακάθαρτο μέρος, το μέρος αυτό εξαγνίζεται. Με τις συνηθισμένες αισθήσεις μας μπορούμε να ισχυρισθούμε, «Αυτό είναι αντιφατικό». Και είναι πράγματι αντιφατικό με βάση την τρέχουσα άποψη, αλλά δεν είναι λανθασμένο. Είναι γεγονός. Στην Καλκούτα, ένας διαπρεπής επιστήμονας και γιατρός ανέλυσε την κοπριά της αγελάδας και βρήκε ότι περιέχει όλες τις αντισηπτικές ιδιότητες.

Στην Ινδία, αν κάποιος πει σε κάποιον άλλον, «Πρέπει να το κάνεις αυτό», η άλλη πλευρά μπορεί να πει, «Τι εννοείς; Είναι βεδική εντολή, ώστε να πρέπει να το εφαρμόσω χωρίς αντίρρηση;» Οι βεδικές εντολές δεν ερμηνεύονται. Αλλά σε τελευταία ανάλυση, αν μελετήσεις προσεκτικά γιατί υπάρχουν αυτές οι εντολές, θα δεις ότι όλες είναι σωστές.

Οι Βέδες δεν είναι απάνθισμα ανθρώπινης γνώσης. Η βεδική γνώση έρχεται από τον πνευματικό κόσμο, από τον Κύριο, τον Κρίσνα. Ένα άλλο όνομα των Βεδών είναι *σρουτι*. Η λέξη *σρουτι* αναφέρεται σε εκείνη τη γνώση που αποκτάται με την ακοή. Δεν είναι εμπειρική γνώση. Η *σρουτι* θεωρείται μητέρα. Δεχόμαστε τόσο πολλή γνώση από τη μητέρα μας. Για παράδειγμα, αν θέλεις να ξέρεις ποιος είναι ο πατέρας σου, ποιος μπορεί να σου απαντήσει;

Η μητέρα σου. Αν η μητέρα πει, «Αυτός είναι ο πατέρας σου», θα πρέπει να το δεχθείς. Δεν είναι δυνατό να πειραματιστείς για να βρεις αν είναι πατέρας σου. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν θέλεις να μάθεις κάτι πέρα από τις εμπειρίες σου, πέρα από την πειραματική σου γνώση, πέρα από τις δραστηριότητες των αισθήσεων, τότε θα πρέπει να δεχθείς τις Βέδες. Δεν τίθεται θέμα πειραματισμού. Όσα αναφέρουν οι Βέδες έχουν ήδη δοκιμαστεί, έχουν ήδη ξεκαθαριστεί. Η εκδοχή της μητέρας, για παράδειγμα, πρέπει να γίνει δεκτή ως αλήθεια. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος.

Οι Βέδες θεωρούνται η μητέρα και ο Μπράμα θεωρείται παππούς, προπάππος, επειδή ήταν ο πρώτος που διδάχθηκε αυτή τη βεδική γνώση. Στην αρχή, το πρώτο ζωντανό πλάσμα ήταν ο Μπράμα. Έλαβε αυτή τη βεδική γνώση και την μετέδωσε στον Νάραντα και σε άλλους μαθητές και γιους του και εκείνοι την μετέδωσαν επίσης στους μαθητές τους. Με αυτόν τον τρόπο, η βεδική γνώση κατεβαίνει μέσω της μαθητικής διαδοχής. Και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βεβαιώνεται ότι η βεδική γνώση κατανοείται με αυτόν τον τρόπο. Αν κάνεις πειραματικές προσπάθειες, θα καταλήξεις στα ίδια συμπεράσματα, αλλά προκειμένου να κερδίσεις χρόνο, θα πρέπει να την δεχθείς. Αν θέλεις να ξέρεις ποιος είναι ο πατέρας σου και δεχθείς τη μητέρα σου ως αυθεντία, τότε ό,τι πει μπορεί να γίνει δεκτό χωρίς αντιρρήσεις. Υπάρχουν τριών ειδών αποδείξεις: *πρατιακσα*, *ανουμανα* και *σαμπντα*. *Πρατιακσα* σημαίνει «άμεση απόδειξη». Η άμεση απόδειξη δεν είναι πολύ καλή, επειδή οι αισθήσεις μας είναι ατελείς. Βλέπουμε τον ήλιο καθημερινά και μοιάζει να είναι ένας μικρός δίσκος, αλλά στην πραγματικότητα είναι πολύ-πολύ μεγαλύτερος από τους περισσότερους πλανήτες. Τι αξία έχει αυτή η όραση; Πρέπει, συνεπώς, να διαβάζουμε βιβλία· τότε μπορούμε να καταλάβουμε σχετικά με τον ήλιο. Η άμεση εμπειρία, λοιπόν, δεν είναι τέλεια. Μετά υπάρχει η *ανουμανα*, η επαγωγική γνώση: «Ίσως είναι έτσι», υπόθεση. Για παράδειγμα, η θεωρία του Δαρβίνου λέει ότι ίσως είναι έτσι, ίσως είναι αλλιώς.

Αλλά αυτό δεν είναι επιστήμη. Αυτό είναι απλώς μια πρόταση και ούτε καν τέλεια. Αλλά αν δεχθείς γνώση από έγκυρες πηγές, αυτό είναι τέλειο. Αν λάβεις το πρόγραμμα του ραδιοφώνου από τις αρχές του ραδιοφωνικού σταθμού, το δέχεσαι. Δεν το απορρίπτεις. Δεν χρειάζεται να πειραματιστείς, επειδή προέρχεται από έγκυρες πηγές.

Η βεδική γνώση ονομάζεται *σαμπντα-πραμανα*. Ένα άλλο όνομα είναι *σρουτι*. *Σρουτι* σημαίνει ότι αυτή τη γνώση πρέπει να την λάβει κάποιος απλώς και μόνο με ηχητική πρόσληψη. Οι Βέδες διδάσκουν ότι για να κατανοήσουμε την υπερβατική γνώση, πρέπει να την ακούσουμε από αυθεντίες. Η υπερβατική γνώση είναι γνώση που έρχεται πέρα από αυτό το σύμπαν. Μέσα σε αυτό το σύμπαν υπάρχει υλική γνώση και πέρα από αυτό το σύμπαν υπάρχει υπερβατική γνώση. Δεν μπορούμε να πάμε ούτε στο τέλος του σύμπαντος· πώς θα μπορούσαμε, επομένως, να πάμε στον πνευματικό κόσμο; Έτσι η απόκτηση πλήρους γνώσης είναι αδύνατη.

Υπάρχει ένας πνευματικός ουρανός. Υπάρχει μία άλλη φύση, η οποία είναι πέρα από το εκδηλωμένο και το ανεκδήλωτο. Αλλά πώς να μάθεις ότι υπάρχει ένας ουρανός όπου οι πλανήτες και οι κάτοικοί τους είναι αιώνιοι; Όλη αυτή η γνώση είναι εκεί, αλλά πώς να πειραματιστείς; Δεν είναι δυνατό. Πρέπει, συνεπώς, να δεχθείς τη βοήθεια των Βεδών. Αυτό ονομάζεται βεδική γνώση. Στην κίνηση για τη συνείδηση του Κρίсна δεχόμαστε γνώση από την ανώτατη αυθεντία, τον Κρίсна. Ο Κρίсна είναι δεκτός ως αυθεντία από όλες τις κατηγορίες ανθρώπων. Μιλώ κατ' αρχάς για τις δύο κατηγορίες υπερβατιστών. Οι υπερβατιστές της πρώτης κατηγορίας ονομάζονται ιμπερσοναλιστές, Μαγιαβάντι. Είναι γενικώς γνωστοί ως Βενταντιστές, με επικεφαλής τον Σανκαρατσάρια. Και υπάρχει μία άλλη κατηγορία υπερβατιστών, ονομαζόμενων Βαϊσνάβα, όπως ο Ραμανουτζατσάρια, ο Μαντβατσάρια, ο Βίσνου-σουάμι, κλπ. Και

η Σάνκαρα-σαμπραντάγια και η Βαϊσνάβα-σαμπραντάγια έχουν αποδεχθεί τον Κρίσνα ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο Σανκαρατσάρια υποτίθεται ότι ήταν ένας ιμπερσοναλιστής που κήρυξε τον ιμπερσοναλισμό, το απρόσωπο *μπραμαν*, αλλά είναι γεγονός ότι ήταν ένας καλυμμένος περσοναλιστής. Στο σχόλιό του για την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* έγραψε: «Ο Ναράγιανα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι πέραν αυτής της κοσμικής εκδήλωσης». Και μετά βεβαιώνει και πάλι, «Αυτό το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ναράγιανα, είναι ο Κρίσνα. Έχει έλθει ως γιος της Ντεβάκι και του Βασουντέβα». Έχει αναφέρει συγκεκριμένα τα ονόματα του πατέρα Του και της μητέρας Του. Άρα ο Κρίσνα είναι δεκτός ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας από όλους τους υπερβατιστές. Δεν υπάρχει αμφιβολία. Η πηγή της γνώσης μας στη συνείδηση του Κρίσνα είναι η *Μπαγκαβάντ-γκίτα*, η οποία έρχεται απευθείας από τον Κρίσνα. Έχουμε εκδόσει την «*Μπαγκαβαντ-γκιτα όπως ακριβώς είναι*», επειδή δεχόμαστε τον Κρίσνα όπως ακριβώς μιλάει, χωρίς ερμηνείες. Αυτό είναι βεδική γνώση. Αφού η βεδική γνώση είναι αγνή, την δεχόμαστε. Οτιδήποτε λέει ο Κρίσνα, το δεχόμαστε. Αυτό είναι συνείδηση του Κρίσνα. Αυτό μας γλυτώνει πολύ χρόνο. Αν δεχθείς τη σωστή αυθεντία ή πηγή γνώσης, γλυτώνεις πολύ χρόνο. Για παράδειγμα, υπάρχουν δύο συστήματα γνώσης στον υλικό κόσμο: επαγωγική και απαγωγική. Απο την απαγωγική γνώση, δέχεσαι ότι ο άνθρωπος είναι θνητός. Ο πατέρας σου λέει ότι ο άνθρωπος είναι θνητός, η αδελφή σου λέει ότι ο άνθρωπος είναι θνητός, όλοι λένε ότι ο άνθρωπος είναι θνητός, αλλά δεν πειραματίζεσαι. Δέχεσαι ως γεγονός ότι ο άνθρωπος είναι θνητός. Αν θέλεις να κάνεις έρευνα για να εξακριβώσεις αν ο άνθρωπος είναι θνητός, θα πρέπει να μελετήσεις τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά και μπορεί να καταλήξεις στη σκέψη ότι ίσως υπάρχει κάποιος άνθρωπος που δεν πεθαίνει, αλλά εσύ δεν τον έχεις δει. Άρα με αυτόν τον τρόπο, η έρευνά σου δεν θα τελειώσει ποτέ. Στα σανσκритικά αυτή η μέθοδος ονομάζεται

αροχα, η ανιούσα μέθοδος. Αν θέλεις να αποκτήσεις γνώση με προσωπική προσπάθεια, γυμνάζοντας τις ατελείς αισθήσεις σου, δεν θα φτάσεις ποτέ στα σωστά συμπεράσματα. Δεν είναι δυνατό.

Υπάρχει μία δήλωση στην *Μπραμα-σαμχιτα*: Ανέβα στο αεροπλάνο που τρέχει με την ταχύτητα του νου. Τα γνωστά υλικά αεροπλάνα τρέχουν με ταχύτητα δύο χιλιάδων χιλιομέτρων την ώρα, αλλά ποια είναι η ταχύτητα του νου; Κάθεσαι σπίτι, σκέφτεσαι την Ινδία, ας πούμε δέκα χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, και στη στιγμή η Ινδία βρίσκεται στο σπίτι σου. Ο νους σου έχει πάει εκεί. Ο νους είναι τόσο γρήγορος. Γι' αυτό λέγεται: «Αν ταξιδεύεις με αυτή την ταχύτητα επί εκατομμύρια χρόνια, θα διαπιστώσεις ότι ο πνευματικός ουρανός είναι απεριόριστος. Δεν είναι δυνατό ούτε καν να τον πλησιάσεις. Γι' αυτό η βεδική εντολή είναι ότι θα πρέπει κάποιος να πλησιάσει –χρησιμοποιείται η λέξη «υποχρεωτικά»– έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο, έναν *γκουρου*. Και ποιο είναι το προσόν ενός πνευματικού δασκάλου; Είναι κάποιος που έχει ακούσει σωστά το βεδικό μήνυμα από τη σωστή πηγή. Και θα πρέπει ουσιαστικά να είναι σταθερά εδραιωμένος στο *μπραμαν*. Αυτές είναι οι δύο ιδιότητες που θα πρέπει να έχει. Διαφορετικά δεν είναι γνήσιος.

Αυτή η κίνηση για τη συνείδηση του Κρίσνα είναι πλήρως εξουσιοδοτημένη από τις βεδικές αρχές. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κρίσνα λέει: «Ο πραγματικός στόχος της βεδικής αναζήτησης είναι να βρει κανείς Εμένα». Στην *Μπραμα-σαμχιτα* αναφέρεται επίσης: «Ο Κρίσνα, ο Γκοβίντα, έχει αμέτρητες μορφές, αλλά όλες είναι μία». Δεν είναι σαν τις δικές μας μορφές, οι οποίες είναι λανθασμένες. Η μορφή Του είναι αλάνθαστη. Η μορφή μου έχει αρχή, αλλά η μορφή Του δεν έχει. Είναι *αναντα*. Ενώ η μορφή Του –οι πολλαπλές μορφές Του– δεν έχει τέλος. Η μορφή μου κάθεται εδώ και όχι στο διαμέρισμά μου. Κάθεστε εδώ και όχι στο διαμέρισμά σας. Αλλά ο Κρίσνα μπορεί να βρίσκεται παντού την

ίδια στιγμή. Μπορεί να κάθεται στην Γκολόκα Βρινντάβανα και την ίδια στιγμή να είναι παντού, να διαπερνά τα πάντα. Είναι το αρχικό πρόσωπο, το παλαιότερο, αλλά όποτε κοιτάς μία εικόνα του Κρίσνα, βλέπεις ένα αγόρι δέκα πέντε ή είκοσι ετών. Ποτέ δεν θα δεις έναν γέρο. Έχετε δει εικόνες του Κρίσνα ως ηνίοχου στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Εκείνη την εποχή δεν ήταν λιγότερο από εκατό ετών. Είχε δισέγγονα, αλλά έμοιαζε με αγόρι. Ο Κρίσνα, ο Θεός δεν γερνά ποτέ. Αυτή είναι η υπέρτατη δύναμή Του. Και εάν δοκιμάσεις να αναζητήσεις τον Κρίσνα μέσα από τη μελέτη της βεδικής γραμματείας, θα μπερδευτείς. Ίσως να είναι δυνατό, αλλά είναι πολύ δύσκολο. Μπορείς, όμως, να μάθεις γι' Αυτόν πολύ εύκολα από τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης Του μπορεί να σου Τον παραδώσει: «Εδώ είναι, πάρ' Τον». Αυτή είναι η δύναμη των αφοσιωμένων υπηρετών του Κρίσνα.

Αρχικά υπήρχε μόνο μία Βέδα και δεν υπήρχε ανάγκη ανάγνωσής της. Οι άνθρωποι ήταν τόσο έξυπνοι και είχαν τόσο οξεία μνήμη, ώστε ακούγοντας κάτι μόνο μία φορά από το στόμα του πνευματικού δασκάλου καταλάβαιναν. Αντιλαμβάνονταν αμέσως όλο το νόημα. Αλλά πριν πέντε χιλιάδες χρόνια, ο Βιασαντέβα έδωσε στις Βέδες γραπτή μορφή για τους ανθρώπους αυτής της εποχής, της Κάλι-γιούγκα. Γνώριζε ότι τελικώς οι άνθρωποι θα ζούσαν πολύ λίγο, η μνήμη τους θα ήταν πολύ φτωχή και η νοημοσύνη τους δεν θα ήταν πολύ αιχμηρή. «Ας δώσω, λοιπόν, αυτή τη βεδική γνώση σε γραπτή μορφή». Διαίρεσε τις Βέδες στα τέσσερα: *Ριγκ*, *Σαμα*, *Αταρβα* και *Γιαζουρ*. Μετά ανέθεσε την ευθύνη αυτών των Βεδών στους διάφορους μαθητές του. Ύστερα σκέφτηκε τη λιγότερο νοήμονα τάξη των ανθρώπων – *στρι*, *σουντρα* και *ντβιτζα-μπανντου*. Σκέφτηκε την τάξη των γυναικών, την τάξη των *σουντρα* (την εργατική τάξη) και τους *ντβιτζα-μπανντου*. Ο όρος «ντβιτζα-μπανντου» αναφέρεται σε εκείνους που έχουν γεννηθεί σε καλή οικογένεια, αλλά δεν διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα. Κάποιος ο οποίος έχει γεννηθεί σε οικογένεια *μπραμανα* αλλά δεν

έχει τα προσόντα ενός *μπραμανα* ονομάζεται *ντβιτζα-μπανντου*. Για αυτά τα πρόσωπα έγραψε τη *Μαχαμπατα*, που αποκαλείται ιστορία της Ινδίας, και τις δέκα οχτώ *Πουрана*. Όλα αυτά τα έργα είναι τμήμα της βεδικής γραμματείας: οι *Πουрана* και η *Μαχαμπατα*, οι τέσσερεις Βέδες και οι *Ουπανισαντ*. Οι *Ουπανισαντ* είναι τμήμα των Βεδών. Ύστερα ο Βιασαντέβα συνόψισε όλη τη βεδική γνώση για του λόγιους και τους φιλοσόφους σε αυτό που αποκαλείται *Βενταντα-σουτρα*. Αυτή είναι η τελευταία λέξη των Βεδών.

Ο Βιασαντέβα έγραψε ο ίδιος τη *Βενταντα-σουτρα* υπό τις οδηγίες του Νάραντα, του πνευματικού του δασκάλου (*γκουρου*), αλλά παρ' όλα αυτά δεν ήταν ικανοποιημένος. Αυτή είναι μια μεγάλη ιστορία, που περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Ο Βενταβιάσα δεν ήταν πολύ ευχαριστημένος ακόμη και αφού είχε γράψει πολλές *Πουрана* και τις *Ουπανισαντ* και ακόμη και μετά τη συγγραφή της *Βενταντα-σουτρα*. Τότε ο πνευματικός του δάσκαλος, ο Νάραντα, τον συμβούλεψε: «Να εξηγήσεις τη *Βενταντα-σουτρα*». «*Βενταντα*» σημαίνει «έσχατη γνώση» και έσχατη γνώση είναι ο Κρίсна. Ο Κρίсна λέει ότι από τη μελέτη όλων των Βεδών, πρέπει κανείς να κατανοήσει Αυτόν: *βενταντα-κριντ βεντα-βιντ εβα τσαχαμ*. Ο Κρίсна λέει: «Εγώ είμαι ο συντάκτης της *Βενταντα-σουτρα* και Εγώ είμαι ο γνώστης των Βεδών». Επομένως, ο έσχατος στόχος είναι ο Κρίсна. Αυτό εξηγείται σε όλους τους σχολιασμούς της φιλοσοφίας *Βενταντα* από τους Βαϊσνάβα. Εμείς, οι Γκωντίγια Βαϊσνάβα, έχουμε τον δικό μας σχολιασμό της φιλοσοφίας *Βενταντα*, που ονομάζεται *Γκοβινντα-μπασια*, από τον Μπαλαντέβα Βιντιαμπούσανα. Κατά τον ίδιο τρόπο, υπάρχει ο σχολιασμός του Ραμανουντζατσάρια και του Μαντβατσάρια. Η εκδοχή του Σανκαρατσάρια δεν είναι η μόνη. Υπάρχουν πολλοί σχολιασμοί της *Βενταντα*, αλλά επειδή οι Βαϊσνάβα δεν παρουσίασαν τον πρώτο σχολιασμό της *Βενταντα*, οι άνθρωποι έχουν την εσφαλμένη εντύπωση ότι του Σανκαρατσάρια είναι ο μοναδικός σχολιασμός

της *Βενταντα*. Εκτός αυτού, ο ίδιος ο Βιασαντέβα έγραψε τον τέλειο σχολιασμό της *Βενταντα*, τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αρχίζει με τα πρώτα λόγια της *Βενταντα-σουτρα*: *τζανμαντι ασια γιαταχ* (*Σρ.Μπ. 1.1.1*). Και αυτό το *τζανμαντι ασια γιαταχ* εξηγείται πλήρως στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Η *Βενταντα-σουτρα* απλώς υπαινίσσεται τι είναι το *μπραμαν*, η Απόλυτη Αλήθεια: «Η Απόλυτη Αλήθεια είναι εκείνο από το οποίο έχουν προέλθει τα πάντα». Αυτή είναι μία σύνοψη, αλλά εξηγείται λεπτομερώς στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Αν τα πάντα προέρχονται από την Απόλυτη Αλήθεια, τότε ποια είναι η φύση της Απόλυτης Αλήθειας; Αυτό εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Η Απόλυτη Αλήθεια οφείλει να είναι συνείδηση. Ακτινοβολεί από μόνη Της (*σβα-ρατ*). Αναπτύσσουμε τη συνείδηση και τη γνώση μας δεχόμενοι γνώση από άλλους, αλλά για Αυτήν, λέγεται ότι λάμπει από μόνη Της. Η σύνοψη όλης της βεδικής γνώσης είναι η *Βενταντα-σουτρα* και η *Βενταντα-σουτρα* εξηγείται από τον ίδιο τον συγγραφέα της στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Τέλος, ζητούμε από όσους αναζητούν τη βεδική γνώση να προσπαθήσουν να κατανοήσουν την εξήγηση όλης της βεδικής γνώσης από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*.

Επίκληση

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते॥

ομ πουρναμ ανταχ πουρναμ ινταμ

πουρνατ πουρναμ ουντατσιατε

πουρνασια πουρναμ ανταγια

πουρναμ εβαβασισιατε

ομ: το Πλήρες Όλο – πουρναμ: τελείως πλήρες – ανταχ: εκείνο – πουρναμ: τελείως πλήρες – ινταμ: αυτός ο φαινομενικός κόσμος – πουρνατ: από τον καθ' ολοκληρίαν τέλειο – πουρναμ: πλήρης μονάδα – ουντατσιατε: παράγεται – πουρνασια: του Πλήρους Όλου – πουρναμ: πλήρως – ανταγια: έχοντας εκπορευθεί – πουρναμ: η πλήρης ισορροπία – εβα: παρόλο που – αβασισιατε: παραμένει.

Το Πρόσωπο της Θεότητας είναι τέλειο και πλήρες και επειδή είναι τελείως πλήρες, όλες οι εκπορεύσεις από Αυτό, όπως αυτός ο φαινομενικός κόσμος, είναι τέλεια εφοδιασμένες ως πλήρεις ολότητες. Οτιδήποτε παράγεται από το Πλήρες Όλο είναι επίσης πλήρες αφ' εαυτού. Επειδή είναι το Πλήρες Όλο, παρόλο που τόσο πολλές πλήρεις μονάδες εκπορεύονται από Αυτό, Αυτό παραμένει η πλήρης ισορροπία.

Το Πλήρες Όλο, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, είναι το πλήρες Πρόσωπο της Θεότητας. Συνειδητοποίηση του απρόσωπου

μπραμαν ή της Υπέρτατης Ψυχής (Παραμάτμα) δεν είναι πλήρης συνειδητοποίηση του Απόλυτου Πλήρους. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι *σατς-τσιντ-ανανντα-βιγκραχα* (Μπ.σ. 5.1). Συνειδητοποίηση του απρόσωπου *μπραμαν* είναι συνειδητοποίηση του γνωρίσματος *σατ*, δηλαδή του γνωρίσματος της αιωνιότητας, και συνειδητοποίηση της Παραμάτμα είναι συνειδητοποίηση των γνωρισμάτων *σατ* και *τσιτ*, δηλαδή των γνωρισμάτων της αιωνιότητας και της γνώσης. Αλλά συνειδητοποίηση του Προσώπου της Θεότητας είναι συνειδητοποίηση όλων των υπερβατικών γνωρισμάτων – *σατ*, *τσιτ* και *ανανντα*, ευδαιμονία. Όταν κάποιος συνειδητοποιήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο, συνειδητοποιεί αυτές τις όψεις της Απόλυτης Αλήθειας στην πληρότητά τους. *Βιγκραχα* σημαίνει «μορφή». Έτσι το Πλήρες Όλο δεν είναι άμορφο. Αν ήταν άμορφο ή αν ήταν λιγότερο από τη δημιουργία Του καθ' οιονδήποτε τρόπο, δεν θα μπορούσε να είναι πλήρες. Το Πλήρες Όλο οφείλει να περιλαμβάνει τα πάντα και εντός της εμπειρίας μας και πέραν αυτής. Διαφορετικά, δεν μπορεί να είναι πλήρες.

Το Πλήρες Όλο, το Πρόσωπο της Θεότητας, διαθέτει τεράστιες δυνάμεις, που όλες τους είναι τόσο πλήρεις όσο Αυτό. Έτσι αυτός ο φαινομενικός κόσμος είναι επίσης πλήρης αφ' εαυτού. Τα είκοσι τέσσερα στοιχεία, των οποίων αυτό το υλικό σύμπαν αποτελεί μία πρόσκαιρη εκδήλωση, είναι έτσι ρυθμισμένα ώστε να παράγουν όλα όσα είναι απαραίτητα για τη συντήρηση και την ύπαρξη του σύμπαντος. Καμία άλλη μονάδα δεν χρειάζεται να κάνει έξωθεν επέμβαση για τη συντήρηση του σύμπαντος. Το σύμπαν λειτουργεί με τη δική του κλίμακα χρόνου, η οποία είναι παγιωμένη από την ενέργεια του Πλήρους Όλου και όταν αυτό το χρονοδιάγραμμα ολοκληρωθεί, αυτή η πρόσκαιρη εκδήλωση θα εκμηδενιστεί από την πλήρη διευθέτηση του Πλήρους Όλου.

Στις μικρές πλήρεις μονάδες (και συγκεκριμένα, στα ζωντανά όντα) παρέχονται όλες οι δυνατότητες που θα τους επιτρέψουν να συνειδητοποιήσουν το Πλήρες Όλο. Κάθε μορφής έλλειψη πληρότητας οφείλεται στην μη πλήρη γνώση του Πλήρους Όλου. Η ανθρώπινη μορφή ζωής είναι μία πλήρης εκδήλωση της συνείδησης του ζωντανού όντος και αποκτάται αφού εξελιχθεί μέσα από 8.400.000 ζωικά είδη στον κύκλο της γέννησης και του θανάτου. Αν σε αυτή την ανθρώπινη ζωή πλήρους συνείδησης το ζωντανό ον δεν συνειδητοποιήσει την πληρότητά του σε σχέση με το Πλήρες Όλο, χάνει αυτή την ευκαιρία και τοποθετείται και πάλι στον κύκλο της εξέλιξης βάσει των νόμων της υλικής φύσης.

Επειδή δεν γνωρίζουμε ότι υπάρχει μία πλήρης διευθέτηση στη φύση για τη συντήρησή μας, προσπαθούμε να αξιοποιήσουμε τις πηγές της φύσης για να δημιουργήσουμε μία ζωή δήθεν πλήρη αισθησιακής απόλαυσης. Επειδή το ζωντανό ον δεν μπορεί να απολαύσει τη ζωή των αισθήσεων χωρίς να είναι εναρμονισμένο με το Πλήρες Όλο, η αποπροσανατολιστική ζωή της αισθησιακής απόλαυσης είναι πλάνη. Το χέρι ενός σώματος είναι πλήρης μονάδα μόνο όσο είναι συνδεδεμένο με το πλήρες σώμα. Όταν το χέρι αποκοπεί από το σώμα, μπορεί να μοιάζει με χέρι, αλλά στην πραγματικότητα δεν έχει καμία από τις δυνάμεις ενός χεριού. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα ζωντανά όντα είναι μέρη του Πλήρους Όλου και αν αποκοπούν από το Πλήρες Όλο, η παραπλανητική απεικόνιση πληρότητας δεν μπορεί να τα ικανοποιήσει πλήρως.

Η πληρότητα της ανθρώπινης ζωής μπορεί να συνειδητοποιηθεί μόνον όταν απασχολείται στην υπηρεσία του Πλήρους Όλου. Κάθε είδους υπηρεσία σε αυτόν τον κόσμο –κοινωνική, πολιτική, κοινοτική, διεθνής ή ακόμη και διαπλανητική- θα εξακολουθεί να μην είναι πλήρης έως ότου εναρμονισθεί με το Πλήρες Όλο. Όταν όλα εναρμονισθούν με το Πλήρες Όλο, τα συνδεδεμένα μέρη γίνονται επίσης πλήρη αφ' εαυτών.

Πρώτο μαντρα

ॐ ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत्।
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्यस्विद्धनम्॥१॥

*ισαβασιαμ ινταμ σαρβαμ
γιατ κιντσα τζαγκατιαμ τζαγκατ
τενα τιακτενα μπουντζιτα
μα γκρινταχ κασια σβιντ νταναμ*

ισα: από τον Κύριο – *αβασιαμ:* εξουσιάζονται – *ινταμ:* αυτό – *σαρβαμ:* όλα – *γιατ κιντσα* – οτιδήποτε – *τζαγκατιαμ:* μέσα στο σύμπαν – *τζαγκατ:* όλα τα έμψυχα και τα άψυχα – *τενα:* από Αυτόν – *τιακτενα:* το μερίδιό σου – *μπουντζιταχ:* θα πρέπει να δεχθείς – *μα:* μην – *γκρινταχ:* προσπαθείς να κερδίσεις – *κασια σβιτ:* κάποιου άλλου – *νταναμ:* τα πλούτη.

Ό,τι υπάρχει μέσα στο σύμπαν, έμψυχο και άψυχο, ανήκει στον Κύριο και εξουσιάζεται από Αυτόν. Θα πρέπει, λοιπόν, να δέχεται κανείς μόνον όσα είναι απαραίτητα για τον εαυτό του, το μερίδιο που του αναλογεί, και να μη δέχεται άλλα πράγματα, γνωρίζοντας καλά σε ποιον ανήκουν.

Η βεδική γνώση είναι αλάνθαστη επειδή κατέρχεται μέσω της τέλει μαθητικής διαδοχής πνευματικών δασκάλων, αρχίζοντας από τον Ίδιο τον Κύριο. Αφού Εκείνος είπε τις πρώτες λέξεις της βεδικής γνώσης, η πηγή αυτής της γνώσης είναι υπερβατική. Οι

λέξεις που λέει ο Κύριος ονομάζονται *απωρουσεγια*, πράγμα που σημαίνει ότι δεν παραδίδονται από κάποιο εγκόσμιο πρόσωπο. Ένα ζωντανό ον που ζει στον υλικό κόσμο έχει τέσσερεις ατέλειες: 1) είναι βέβαιο ότι θα κάνει λάθη, 2) υπόκειται στην πλάνη, 3) έχει την τάση να εξαπατά τους άλλους και 4) έχει ατελείς αισθήσεις. Κανένα πρόσωπο με αυτές τις τέσσερεις ατέλειες δεν είναι σε θέση να μεταδώσει τέλεια γνώση. Οι Βέδες δεν έχουν δημιουργηθεί από ένα τέτοιο ατελές πλάσμα. Η βεδική γνώση μεταδόθηκε αρχικά από τον Κύριο στην καρδιά του Μπράμα, του πρώτου δημιουργημένου ζωντανού όντος, και ο Μπράμα με τη σειρά του διέδωσε αυτή τη γνώση στους γιους του και τους μαθητές του, οι οποίοι την έχουν παραδώσει σε εμάς δια μέσου των αιώνων.

Αφού ο Κύριος είναι *πουρναμ*, εξ ολοκλήρου τέλειος, δεν υπάρχει πιθανότητα να υπόκειται στους νόμους της υλικής φύσης, την οποία ελέγχει. Ωστόσο, και τα ζωντανά όντα και τα άψυχα αντικείμενα ελέγχονται από τους νόμους της φύσης και σε τελευταία ανάλυση από τη δύναμη του Κυρίου. Αυτή η *Ισοπανισαντ* είναι τμήμα της *Γιαζουρ Βεντα* και συνεπώς περιέχει πληροφορίες που αφορούν στην ιδιοκτησία όλων των πραγμάτων που υπάρχουν μέσα στο σύμπαν.

Η ιδιοκτησία του Κυρίου πάνω στα πάντα μέσα στο σύμπαν επιβεβαιώνεται στο Έβδομο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.4-5) όπου συζητούνται η *παρα* και η *απαρα πρακριτι*. Τα στοιχεία της φύσης –γη, νερό, φωτιά, αέρας, αιθέρας, νους, νοημοσύνη και εγώ– όλα ανήκουν στην κατώτερη, υλική ενέργεια του Κυρίου (*απαρα πρακριτι*), ενώ τα ζωντανά όντα, η οργανική ενέργεια, είναι η ανώτερη ενέργειά Του (*παρα πρακριτι*). Και οι δύο αυτές *πρακριτι*, δηλαδή ενέργειες, εκπορεύονται από τον Κύριο, ο οποίος, σε τελευταία ανάλυση, εξουσιάζει όλα όσα υπάρχουν. Δεν υπάρχει τίποτα μέσα στο σύμπαν που δεν ανήκει είτε στην *παρα* είτε στην

απαρα πρακριτι· άρα τα πάντα είναι ιδιοκτησία του Υπερτάτου Όντος.

Επειδή το Υπέρτατο Ον, το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι το πλήρες πρόσωπο, έχει πλήρη και τέλεια νοημοσύνη ώστε να προσαρμόζει τα πάντα μέσω των διαφόρων δυνάμεών Του. Το Υπέρτατο Ον συχνά παρομοιάζεται με τη φωτιά, ενώ κάθε τι οργανικό και ανόργανο παρομοιάζεται με τη θερμότητα και το φως αυτής της φωτιάς. Όπως ακριβώς η φωτιά διανέμει ενέργεια με τη μορφή θερμότητας και φωτός, ο Κύριος φανερώνει την ενέργειά Του με διάφορους τρόπους. Έτσι παραμένει ο ύψιστος κυρίαρχος, παντοκράτορας και συντηρητής των πάντων. Είναι ο Κύριος όλων των δυνάμεων, γνώστης και ευεργέτης των πάντων. Διαθέτει πλήρως ασύλληπτο πλούτο, δύναμη, φήμη, ομορφιά, γνώση και απάρνηση.

Θα πρέπει, λοιπόν, να είναι κανείς αρκετά ευφυής, ώστε να γνωρίζει πως εκτός από τον Κύριο, κανείς δεν είναι ιδιοκτήτης κανενός πράγματος. Θα πρέπει να δέχεται μόνον εκείνα τα πράγματα τα οποία ο Κύριος έχει ορίσει ως μερίδιό του. Η αγελάδα, για παράδειγμα, δίνει γάλα, αλλά δεν πίνει αυτό το γάλα: τρώει χορτάρι και στάχυα και το γάλα της έχει οριστεί ως τροφή για τα ανθρώπινα όντα. Αυτή είναι η διευθέτηση του Κυρίου. Γι' αυτό θα πρέπει να είμαστε ικανοποιημένοι με εκείνα τα πράγματα που με καλοσύνη έχει ορίσει για εμάς και θα πρέπει πάντα να σκεφτόμαστε σε ποιον ανήκουν στ' αλήθεια τα πράγματα που κατέχουμε.

Πάρτε, για παράδειγμα, τα σπίτια μας, τα οποία είναι φτιαγμένα από γη, ξύλο, πέτρα, σίδηρο, τσιμέντο και τόσα άλλα υλικά. Αν σκεφτούμε με όρους της *Σρι Ισοπανισαντ*, πρέπει να γνωρίζουμε ότι δεν μπορούμε να παράγουμε οι ίδιοι κανένα από αυτά τα οικοδομικά υλικά. Μπορούμε απλώς να τα συνδυάσουμε και να τους δώσουμε διάφορα σχήματα με την εργασία μας. Ο εργάτης δεν

μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι ιδιοκτήτης κάποιου πράγματος, μόνο και μόνο επειδή εργάστηκε σκληρά για να το κατασκευάσει.

Στη σύγχρονη κοινωνία υπάρχει μονίμως μεγάλη διαμάχη ανάμεσα στους εργάτες και τους καπιταλιστές. Αυτή η διαμάχη έχει πάρει παγκόσμια μορφή και ο κόσμος βρίσκεται σε κίνδυνο. Οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλον με εχθρότητα και γρυλίζουν όπως οι σκύλοι και οι γάτες. Η *Σρι Ισοπανισαντ* δεν μπορεί να συμβουλέψει σκύλους και γάτες, μπορεί, όμως, να παραδώσει το μήνυμα του Θεού στους ανθρώπους μέσω των γνησίων *ατσαρια* (αγίων δασκάλων). Το ανθρώπινο γένος θα πρέπει να δεχθεί τη βεδική σοφία της *Σρι Ισοπανισαντ* και να μην ερίζει για υλικά πράγματα. Θα πρέπει να είναι κανείς ικανοποιημένος με όποια αγαθά του έχουν δοθεί με το έλεος του Κυρίου. Δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη αν οι κομμουνιστές ή οι καπιταλιστές ή οποιαδήποτε άλλη πλευρά διεκδικεί την ιδιοκτησία των φυσικών πόρων, οι οποίοι είναι εξ ολοκλήρου ιδιοκτησία του Κυρίου. Οι καπιταλιστές δεν μπορούν να χαλιναγωγήσουν τους κομμουνιστές με πολιτικές μανούβρες και οι κομμουνιστές δεν μπορούν να νικήσουν τους καπιταλιστές πολεμώντας απλώς για κλεμμένο ψωμί. Αν δεν αναγνωρίσουν την ιδιοκτησία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, όλη η ιδιοκτησία που ισχυρίζονται ότι είναι δική τους, είναι κλεμμένη. Κατά συνέπεια, θα είναι υπόλογοι και θα τιμωρηθούν από τους νόμους της φύσης. Πυρηνικές βόμβες βρίσκονται στα χέρια και κομμουνιστών και καπιταλιστών και αν ούτε οι μεν ούτε οι δε αναγνωρίσουν την ιδιοκτησία του Υπερτάτου Κυρίου, είναι βέβαιο ότι αυτές οι βόμβες θα καταστρέψουν τελικώς και τις δύο πλευρές. Γι' αυτό, προκειμένου να σώσουν τον εαυτό τους και να φέρουν ειρήνη στον κόσμο, και οι δύο πλευρές πρέπει να ακολουθήσουν τη διδασκαλία της *Σρι Ισοπανισαντ*.

Ο σκοπός των ανθρώπινων όντων δεν είναι να καβγαδίζουν όπως οι σκύλοι και οι γάτες. Θα πρέπει να είναι αρκετά ευφυή ώστε να

συνειδητοποιήσουν τη σημασία και τον σκοπό της ανθρώπινης ζωής. Η βεδική γραμματεία προορίζεται για την ανθρωπότητα και όχι για τους σκύλους και τις γάτες. Οι σκύλοι και οι γάτες μπορούν να σκοτώνουν άλλα ζώα για τροφή χωρίς να επισύρουν αμαρτίες, αλλά αν ένας άνθρωπος σκοτώσει ένα ζώο για να ικανοποιήσει τους ανεξέλεγκτους γευστικούς του κάλυκες, είναι υπεύθυνος για παραβίαση των νόμων της φύσης. Κατά συνέπεια, θα τιμωρηθεί.

Τα πρότυπα της ανθρώπινης ζωής δεν μπορούν να εφαρμοστούν στα ζώα. Η τίγρις δεν τρώει ρύζι και σιτάρι ούτε πίνει αγελαδινό γάλα, επειδή της έχει δοθεί η τροφή με τη μορφή της σάρκας των ζώων. Μεταξύ των πολλών ζώων και πτηνών, ορισμένα είναι χορτοφάγα και άλλα είναι σαρκοφάγα, αλλά κανένα δεν παραβαίνει τους νόμους της φύσης, οι οποίοι έχουν οριστεί από τη θέληση του Κυρίου. Ζώα, πτηνά, ερπετά και άλλες κατώτερες μορφές ζωής τηρούν πιστά τους νόμους της φύσης· συνεπώς, για αυτά δεν τίθεται θέμα αμαρτίας. Ούτε η βεδική διδασκαλία προορίζεται για αυτά. Μόνο η ανθρώπινη ζωή είναι ζωή ευθύνης.

Είναι λάθος, ωστόσο, να νομίζει κανείς ότι με το να γίνει απλώς χορτοφάγος μπορεί να αποφύγει την παράβαση των νόμων της φύσης. Τα φυτά έχουν και αυτά ζωή και ενώ είναι νόμος της φύσης ότι ένα ζωντανό ον αποτελεί τροφή για κάποιο άλλο, για τα ανθρώπινα όντα το θέμα είναι να αναγνωρίσουν τον Υπέρτατο Κύριο. Δεν θα πρέπει, λοιπόν, να είναι κάποιος περήφανος επειδή είναι αυστηρά χορτοφάγος. Τα ζώα δεν διαθέτουν ανεπτυγμένη συνείδηση ώστε να μπορούν να αναγνωρίσουν τον Κύριο, αλλά ένα ανθρώπινο ον έχει αρκετή νοημοσύνη για να δεχθεί μαθήματα από τη βεδική γραμματεία και κατ'αυτόν τον τρόπο να γνωρίσει πώς λειτουργούν οι νόμοι της φύσης και να αποκομίσει κέρδος από αυτή τη γνώση. Αν κάποιος αγνοήσει τη διδασκαλία της βεδικής γραμματείας, η ζωή του γίνεται πολύ επικίνδυνη. Γι' αυτό απαιτείται από το ανθρώπινο ον να αναγνωρίσει την εξουσία του

Υπερτάτου Κυρίου και να γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης Του. Πρέπει να προσφέρει τα πάντα στην υπηρεσία του Κυρίου και να παίρνει μόνο τα υπολείμματα της τροφής που έχει προσφερθεί στον Κύριο. Αυτό θα του επιτρέψει να εκτελέσει το καθήκον του σωστά. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.26) ο Κύριος δηλώνει ευθέως ότι δέχεται χορτοφαγική τροφή από τα χέρια του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη. Γι' αυτό, ο άνθρωπος θα πρέπει να γίνει όχι απλώς αυστηρά χορτοφάγος, αλλά θα πρέπει επίσης να γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, να προσφέρει στον Κύριο όλη την τροφή του και μετά να πάρει αυτό το *πρασανταμ*, δηλαδή το έλεος του Κυρίου. Μόνον όσοι ενεργούν με αυτό τον τρόπο μπορούν να εκτελέσουν σωστά τα καθήκοντα της ανθρώπινης ζωής. Εκείνοι που δεν προσφέρουν την τροφή τους στον Κύριο δεν τρώνε παρά μόνο αμαρτία και υποβάλλουν τον εαυτό τους σε διάφορα είδη δυστυχίας, τα οποία είναι αποτελέσματα της αμαρτίας (*Μπ.γκ.* 3.13).

Η ρίζα της αμαρτίας είναι η εσκεμμένη ανυπακοή των νόμων της φύσης μέσω της περιφρόνησης της ιδιοκτησίας του Κυρίου. Η ανυπακοή των νόμων της φύσης ή της εντολής του Κυρίου φέρνει όλεθρο στο ζωντανό ον. Αντιθέτως, όποιος είναι νηφάλιος και γνωρίζει τους νόμους της φύσης και δεν επηρεάζεται από ανώφελες προσκολλήσεις ή αποστροφές είναι βέβαιο ότι αναγνωρισθεί από τον Κύριο και έτσι θα γίνει άξιος να επιστρέψει στον Θεό, στην αιώνια κατοικία.

Δεύτερο μαντρα

कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतँ समाः।
एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे ॥२॥

κουρβανν εβαχα καρμανι
τζιτζιβιτσετς τσαταμ σαμαχ
εβαμ τβαγι νανιατετο 'στι
να καρμα λιπιατε νारे

κουρβανν: κάνοντας συνεχώς – εβα: έτσι – ιχα: στη διάρκεια αυτής της ζωής – καρμανι: εργασία – τζιτζιβιτσετς: θα πρέπει να επιθυμεί να ζήσει – σαταμ: εκατό – σαμαχ: χρόνια – εβαμ: ζώντας έτσι – τβαγι: σε εσένα – να: δεν – ανιατα: άλλη λύση – ιταχ: από αυτόν τον δρόμο – αστι: υπάρχει – να: δεν – καρμα: εργασία – λιπιατε: μπορεί να βρεθεί – νारे: στον άνθρωπο.

Αν κάποιος εργάζεται συνεχώς με αυτόν τον τρόπο, είναι θεμιτό να φιλοδοξεί να ζήσει εκατοντάδες χρόνια, επειδή αυτού του είδους η εργασία δεν θα τον δέσει στον νόμο του καρμα. Δεν υπάρχει άλλος δρόμος για τον άνθρωπο.

Κανείς δεν θέλει να πεθάνει: όλοι θέλουν να ζήσουν όσο περισσότερο μπορούν. Αυτή η τάση είναι ορατή όχι μόνο ατομικά αλλά και συλλογικά - στην κοινότητα, την κοινωνία και το έθνος. Υπάρχει σκληρός αγώνας για ζωή από όλα τα είδη ζωντανών όντων και οι Βέδες λένε ότι αυτό είναι φυσικό. Το ζωντανό ον είναι αιώνιο

από τη φύση του, αλλά εξαιτίας της σκλαβιάς του στην υλική ύπαρξη υποχρεώνεται να αλλάζει σώμα ξανά και ξανά. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται μετενσάρκωση της ψυχής ή *καρμα-μπανντανα*, σκλαβιά λόγω της εργασίας. Το ζωντανό ον είναι υποχρεωμένο να εργαστεί για τα προς το ζην, επειδή αυτός είναι ο νόμος της υλικής φύσης και αν δεν ενεργήσει σύμφωνα με τα επιβεβλημένα καθήκοντά του, παραβαίνει τον νόμο της φύσης και δένεται όλο και περισσότερο στον κύκλο της γέννησης και του θανάτου στα πολλά ζωικά είδη.

Οι άλλες μορφές ζωής υπόκεινται και αυτές στον κύκλο της γέννησης και του θανάτου, αλλά όταν το ζωντανό ον φτάσει στην ανθρώπινη ζωή, του δίνεται η ευκαρία να απαλλαγεί από τις αλυσίδες του *καρμα*. *Καρμα*, *ακαρμα* και *βικαρμα* περιγράφονται πολύ ξεκάθαρα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Πράξεις που γίνονται βάσει των καθορισμένων καθηκόντων, όπως αυτά περιγράφονται στις εξ αποκαλύψεως γραφές, ονομάζονται *καρμα*. Πράξεις που ελευθερώνουν από τον κύκλο της γέννησης και του θανάτου ονομάζονται *ακαρμα*. Και πράξεις που γίνονται λόγω κακής χρήσης της ελευθερίας και που οδηγούν σε κατώτερες μορφές ζωής, ονομάζονται *βικαρμα*. Από αυτά τα τρία είδη δράσης, η δράση εκείνη που ελευθερώνει από τη σκλαβιά του *καρμα* είναι η δράση που προτιμούν οι ευφυείς άνθρωποι. Οι συνηθισμένοι άνθρωποι θέλουν να κάνουν καλή εργασία, προκειμένου να αναγνωρισθούν και να επιτύχουν κάποια ανώτερη κατάσταση ζωής σε αυτόν τον κόσμο ή στον ουρανό, αλλά οι πιο εξελιγμένοι άνθρωποι θέλουν να είναι ελεύθεροι συνολικά από τις δράσεις και τις αντιδράσεις της εργασίας. Οι ευφυείς άνθρωποι γνωρίζουν καλά πως και η καλή και η κακή εργασία δένουν εξίσου στις υλικές δυστυχίες. Κατά συνέπεια, αναζητούν εκείνη την εργασία που θα τους ελευθερώσει από τις αντιδράσεις και της καλής και της κακής εργασίας. Αυτή η απελευθερωτική εργασία περιγράφεται εδώ, στις σελίδες της *Σρι Ισοπανισαντ*.

Η διδασκαλία της *Σρι Ισοπανισαντ* εξηγείται διεξοδικότερα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, που μερικές φορές αποκαλείται *Γκιτοπανισαντ*, η αφρόκρεμα όλων των *Ουπανισαντ*. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (3.9-16) το Πρόσωπο της Θεότητας λέει ότι δεν μπορεί κάποιος να φτάσει στην κατάσταση του *ναϊσκαρμια*, δηλαδή του *ακαρμα*, χωρίς να εκτελεί τα επιβεβλημένα καθήκοντα που αναφέρονται στη βεδική γραμματεία. Η γραμματεία αυτή μπορεί να ρυθμίσει την ενέργεια και την εργασία του ανθρώπινου όντος με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να συνειδητοποιήσει σταδιακά την εξουσία του Υπερτάτου Όντος. Όταν συνειδητοποιήσει την εξουσία του Προσώπου της Θεότητας, του Βασουντέβα ή Κρίσνα, θα πρέπει να εννοηθεί ότι έχει φτάσει το στάδιο της θετικής γνώσης. Σε αυτό το εξαγνισμένο στάδιο οι καταστάσεις της φύσης –και συγκεκριμένα, η αγαθότητα, το πάθος και η άγνοια- δεν μπορούν να δράσουν και γίνεται ικανός να εργαστεί στη βάση του *ναϊσκαρμια*. Τέτοιου είδους εργασία δεν δένει κάποιον στον κύκλο της γέννησης και του θανάτου.

Στην πραγματικότητα, κανένας δεν χρειάζεται να κάνει τίποτα περισσότερο από το να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο. Ωστόσο, στα κατώτερα στάδια της ζωής δεν μπορεί κάποιος να εφαρμόσει τις δραστηριότητες της υπηρεσίας αφοσίωσης ούτε μπορεί να σταματήσει εντελώς την εργασία που αποβλέπει στην απόλαυση. Η υποκείμενη σε όρους ψυχή είναι συνηθισμένη να εργάζεται για την ικανοποίηση των αισθήσεων, για το εγωιστικό της συμφέρον – άμεσο ή διευρυμένο. Ο κοινός άνθρωπος εργάζεται για τη δική του αισθησιακή απόλαυση και όταν αυτή η αρχή της αισθησιακής απόλαυσης διευρύνεται για να περιλάβει την κοινωνία, το έθνος ή την ανθρωπότητα συνολικά, παίρνει διάφορα ελκυστικά ονόματα, όπως αλτρουισμός, σοσιαλισμός, κομμουνισμός, εθνικισμός και ανθρωπισμός. Αυτοί οι «-ισμοί» είναι οπωσδήποτε πολύ θελκτικές μορφές του *καρμα-μπανταντα* (της καρμικής σκλαβιάς), αλλά η βεδική διδασκαλία της *Σρι Ισοπανισαντ* είναι ότι

αν κάποιος επιθυμεί πραγματικά να ζήσει για κάποιον από τους ανωτέρω «-ισμούς», θα πρέπει να τους κάνει θεοκεντρικούς. Δεν βλέπτε να είναι κάποιος οικογενειάρχης ή αλτρουιστής, σοσιαλιστής, κομμουνιστής, εθνικιστής ή ανθρωπιστής, αρκεί να εκτελεί τις δραστηριότητές του σε σχέση με την αντίληψη *ισαβασια*, τη θεοκεντρική αντίληψη.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.40) ο Κύριος Κρίσνα δηλώνει πως οι θεοκεντρικές δραστηριότητες είναι τόσο πολύτιμες, ώστε ακόμα και λίγες από αυτές μπορούν να σώσουν κάποιον από τον μεγαλύτερο κίνδυνο. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος στη ζωή είναι ο κίνδυνος της ολίσθησης εκ νέου στον εξελικτικό κύκλο της γέννησης και του θανάτου ανάμεσα στα 8.400.000 ζωικά είδη. Αν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ένας άνθρωπος χάσει την ευκαιρία που του προσφέρεται από την ανθρώπινη μορφή ζωής και πέσει πάλι προς τα κάτω στον κύκλο της εξέλιξης, θα πρέπει να θεωρηθεί πολύ άτυχος. Εξαιτίας των ατελών αισθήσεων του, ένας ανόητος δεν μπορεί να αντιληφθεί ότι αυτό συμβαίνει. Κατά συνέπεια, η *Σρι Ισοπανισαντ* μας συνιστά να χρησιμοποιούμε την ενέργειά μας στο πνεύμα της αντίληψης *ισαβασια*. Αν είμαστε απασχολημένοι με αυτόν τον τρόπο, δεν είναι κακό να θέλουμε να ζήσουμε πάρα πολλά χρόνια· διαφορετικά, μία μακρά ζωή από μόνη της δεν έχει αξία. Ένα δέντρο ζει επί πολλές εκατοντάδες χρόνια, αλλά δεν υπάρχει λόγος να ζει κανείς επί μεγάλο χρονικό διάστημα σαν δέντρο ή να αναπνέει σαν φυσερό ή να κάνει παιδιά σαν χοίρος και σκύλος ή να τρώει όπως η καμήλα. Μία ταπεινή ζωή με κέντρο τον Θεό έχει μεγαλύτερη αξία από μία κολοσσιαία παρωδία ζωής αφιερωμένη σε έναν άθεο αλτρουισμό ή σοσιαλισμό.

Όταν οι αλτρουιστικές δραστηριότητες εκτελούνται στο πνεύμα της *Σρι Ισοπανισαντ*, γίνονται μία μορφή *καρμα-γιογκα*. Τέτοιου είδους δραστηριότητες συνιστώνται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.5-9), επειδή εγγυώνται στον εκτελεστή τους προστασία από τον

κίνδυνο της ολίσθησης στην εξελικτική διαδικασία της γέννησης και του θανάτου. Ακόμα και αν τέτοιες θεοκεντρικές δραστηριότητες μείνουν ημιτελείς, παραμένουν καλές για τον εκτελεστή τους, επειδή του εγγυώνται μία ανθρώπινη μορφή στην επόμενη γέννησή του. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί κανείς να έχει άλλη μία ευκαιρία να βελτιώσει τη θέση του στον δρόμο της απελευθέρωσης.

Το πώς μπορεί κάποιος να εκτελεί θεοκεντρικές δραστηριότητες εξηγείται διεξοδικά στο έργο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* του Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι. Έχουμε αποδόσει αυτό το βιβλίο στα αγγλικά ως «Το νέκταρ της αφοσίωσης». Συνιστούμε αυτό το πολύτιμο βιβλίο σε όλους εκείνους οι οποίοι ενδιαφέρονται να εκτελέσουν τις δραστηριότητές τους στο πνεύμα της *Σρι Ισοπανισαντ*.

Τρίτο μαντρα

असुर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसाऽऽवृताः।
ताँस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः॥३॥

ασουρια ναμα τε λοκα
ανντενα ταμασαβριταχ
ταμς τε πρετιαμπιγκατσαντι
γιε κε τσατμα-χανο τζαναχ

ασουριαχ: για τους ασουρα – ναμα: γνωστοί με το όνομα – τε: όσοι – λοκαχ: πλανήτες – ανντενα: από άγνοια – ταμασα: απο το σκοτάδι – αβριταχ: καλυμμένοι – ταν: εκείνων των πλανητών – τε: αυτοί – πρετια: μετά θάνατον – αμπιγκατσαντι: εισέρχονται – γιε: οποιοσδήποτε – κε: όλοι – τσα: και – ατμα-χαναχ: οι δολοφόνοι της ψυχής – τζαναχ: πρόσωπα.

Ο δολοφόνος της ψυχής, όποιος και αν είναι, θα εισέλθει στους πλανήτες που είναι γνωστοί ως κόσμοι των απίστων και είναι γεμάτοι σκοτάδι και άγνοια.

Η ανθρώπινη ζωή διακρίνεται από τη ζωή των ζώων εξαιτίας των μεγάλων ευθυνών της. Όσοι γνωρίζουν αυτές τις ευθύνες και εργάζονται με αυτό το πνεύμα ονομάζονται σουρα (θεϊκά πρόσωπα), ενώ όσοι παραμελούν αυτές τις ευθύνες ή δεν έχουν πληροφόρηση σχετικά με αυτές ονομάζονται ασουρα (δαίμονες). Σε όλόκληρο το σύμπαν υπάρχουν μόνον αυτοί οι δύο τύποι

ανθρώπων όντων. Στη *Ριγκ Βεντα* αναφέρεται ότι οι *σουρα* στοχεύουν πάντα στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου Βίσνου και ενεργούν αναλόγως. Οι δρόμοι τους φωτίζονται τόσο πολύ όσο και ο δρόμος του ήλιου.

Τα νοήμονα ανθρώπινα όντα πρέπει να θυμούνται πάντα ότι η ψυχή αποκτά ανθρώπινη μορφή μετά από μία εξέλιξη πολλών εκατομμυρίων ετών στον κύκλο της μετενσάρκωσης. Ορισμένες φορές ο υλικός κόσμος παρομοιάζεται με ωκεανό και το ανθρώπινο σώμα με γερό σκάφος σχεδιασμένο ειδικά για να διασχίσει αυτόν τον ωκεανό. Οι βεδικές γραφές και οι *ατσαρια*, οι άγιοι δάσκαλοι, παρομοιάζονται με έμπειρους πλοηγούς και οι δυνατότητες του ανθρώπινου σώματος παρομοιάζονται με ευνοϊκούς ανέμους που βοηθούν το σκάφος να αρμενίσει απαλά προς τον επιθυμητό προορισμό. Αν, με όλες αυτές τις ευκολίες, το ανθρώπινο όν δεν αξιοποιήσει τη ζωή του πλήρως για αυτοσυνειδητοποίηση, θα πρέπει να θεωρείται *ατμα-χα*, δολοφόνος της ψυχής. Η *Σρι Ισοπανισαντ* προειδοποιεί ξεκάθαρα ότι ο δολοφόνος της ψυχής έχει προορισμό την πιο σκοτεινή περιοχή της άγνοιας, για να υποφέρει αενάως.

Υπάρχουν χοίροι, σκύλοι, καμήλες, γαϊδούρια, κλπ., των οποίων οι οικονομικές ανάγκες είναι για αυτά τόσο σημαντικές όσο και οι δικές μας για εμάς, αλλά τα οικονομικά προβλήματα αυτών των ζώων λύνονται μόνο κάτω από άσχημες και δυσάρεστες συνθήκες. Στα ανθρώπινα όντα έχουν δοθεί από τους νόμους της φύσης όλες οι ευκολίες για μία άνετη ζωή, επειδή η ανθρώπινη μορφή ζωής είναι σημαντικότερη και πολυτιμότερη από τη ζωή των ζώων. Γιατί δίνεται στον άνθρωπο καλύτερη ζωή από αυτή των χοίρων και των άλλων ζώων; Γιατί σε έναν υψηλά ιστάμενο κυβερνητικό υπάλληλο προσφέρονται μεγαλύτερες ευκολίες από όσες σε έναν συνηθισμένο γραφιά; Η απάντηση είναι ότι ο υψηλά ιστάμενος αξιωματούχος πρέπει να ασκήσει καθήκοντα ανώτερης φύσης. Κατά τον ίδιο

τρόπο, τα καθήκοντα που πρέπει να εκτελέσουν τα ανθρώπινα όντα είναι ανώτερα από τα καθήκοντα των ζώων, που είναι πάντα απασχολημένα να γεμίζουν απλώς την πεινασμένη κοιλιά τους. Και όμως, ο σύγχρονος -δολοφόνος της ψυχής- πολιτισμός έχει απλώς αυξήσει τα προβλήματα της πεινασμένης κοιλιάς. Όταν πλησιάζουμε ένα λουστραρισμένο ζώο με τη μορφή ενός σύγχρονου πολιτισμένου ανθρώπου και του ζητάμε να ενδιαφερθεί για την αυτοσυνειδητοποίηση, θα απαντήσει ότι θέλει απλώς να εργάζεται για να ικανοποιήσει το στομάχι του και ότι δεν υπάρχει λόγος αυτοσυνειδητοποίησης για έναν πεινασμένο άνθρωπο. Ωστόσο, οι νόμοι της φύσης είναι τόσο σκληροί, ώστε παρά το ότι στηλιτεύει την ανάγκη για αυτοσυνειδητοποίηση και παρά την προθυμία του να εργασθεί σκληρά για να γεμίσει το στομάχι του, απειλείται μονίμως με ανεργία.

Αυτή η ανθρώπινη μορφή ζωής δεν μας έχει δοθεί για να εργαζόμαστε σκληρά σαν γαϊδούρια ή σκυλιά, αλλά για να φτάσουμε στην ύψιστη τελειότητα της ζωής. Αν δεν νοιαζόμαστε για την αυτοσυνειδητοποίηση, οι νόμοι της φύσης μας υποχρεώνουν να εργαζόμαστε πολύ σκληρά, μολονότι μπορεί να μη το θέλουμε. Αυτήν την εποχή τα ανθρώπινα όντα έχουν αναγκαστεί να εργάζονται σκληρά σαν γαϊδούρια ή σαν βόδια που σέρνουν το άροτρο. Σε αυτή τη στροφή της *Σρι Ισοπανισαντ* αποκαλύπτονται ορισμένες από τις περιοχές όπου στέλνονται οι *ασουρα* για να εργασθούν. Αν κάποιος αποτύχει να εκτελέσει τα καθήκοντά του ως ανθρώπινο ον, υποχρεώνεται να μεταναστεύσει στους πλανήτες *ασουρια* και να γεννηθεί σε άθλια ζωικά είδη για να εργασθεί σκληρά μέσα στην άγνοια και το σκοτάδι.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (6.41-43) αναφέρεται ότι σε κάποιον που μπαίνει στον δρόμο της αυτοσυνειδητοποίησης αλλά δεν ολοκληρώνει τη διαδικασία, παρόλο που προσπάθησε ειλικρινά να συνειδητοποιήσει τη σχέση του με τον Θεό, προσφέρεται μία

ευκαιρία να γεννηθεί σε μία οικογένεια *σουτσι* ή *σριματ*. Η λέξη *σουτσι* δηλώνει κάποιον προχωρημένο από πνευματική άποψη *μπραμανα* και η λέξη *σριματ* δηλώνει έναν *βαϊσία*, ένα μέλος της εμπορικής κοινότητας. Επομένως, στο πρόσωπο που δεν κατορθώνει να επιτύχει την αυτοσυνειδητοποίηση δίνεται μία καλύτερη ευκαιρία στην επόμενη ζωή του λόγω των ειλικρινών προσπαθειών του σε αυτή τη ζωή. Αν ακόμα και σε έναν αποτυχόντα υποψήφιο προσφέρεται μία ευκαιρία να γεννηθεί σε μία αξιοσέβαστη οικογένεια ευγενών, δεν μπορούμε ούτε να φανταστούμε την κατάσταση κάποιου που στέφθηκε με επιτυχία. Αποπειρώμενος απλώς κάποιος να συνειδητοποιήσει τον Θεό, έχει την εγγύηση ότι θα γεννηθεί σε εύπορη ή αριστοκρατική οικογένεια. Αλλά εκείνοι που δεν αποπειρώνται καν, που θέλουν να είναι καλυμμένοι από την πλάνη, που είναι υπερβολικά υλιστές και υπερβολικά προσκολλημένοι στις υλικές απολαύσεις θα υποχρεωθούν να εισέλθουν στις σκοτεινότερες περιοχές της κόλασης, όπως βεβαιώνεται σε όλη τη βεδική γραμματεία. Τέτοιοι υλιστές *ασουρα* μερικές φορές κάνουν επίδειξη θρησκευτικότητας, αλλά ο έσχατος στόχος τους είναι η υλική ευημερία. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (16.17-18) επιπλήττει αυτούς τους ανθρώπους αποκαλώντας τους *ατμα-σαμπαβιτα*, που σημαίνει ότι θεωρούνται σπουδαίοι μόνο χάρη στη δύναμη της εξαπάτησης και αποκτούν εξουσία από τις ψήφους των αδαών και από τα δικά τους υλικά πλούτη. Τέτοιοι *ασουρα*, χωρίς αυτοσυνειδητοποίηση και χωρίς γνώση της έννοιας *ισαβασια*, δηλαδή γνώση ότι ο Κύριος είναι ιδιοκτήτης του σύμπαντος, είναι βέβαιο ότι θα εισέλθουν στις σκοτεινότερες περιοχές.

Το συμπέρασμα είναι ότι ως ανθρώπινα όντα δεν είμαστε προορισμένοι να λύνουμε απλώς οικονομικά προβλήματα σε μία παραπαίουσα πλατφόρμα, αλλά να λύσουμε όλα τα προβλήματα της υλικής ζωής, στην οποία είμαστε τοποθετημένοι από τους νόμους της φύσης.

Τέταρτο μαντρα

अनेजदेकं मनसो जवीयो नैनद्देवा आप्नुवन्पूर्वमर्षत्।
तद्भावतोऽन्यानत्येति तिष्ठत्तस्मिन्नपो मातरिश्वा दधाति॥४॥

*ανετζαντ εκαμ μανασο τζαβιγιο
ναϊναντ ντεβα απνουβαν πουρβαμ αρσατ
ταντ νταβατο 'νιαμ ατιετι τιστατ
τασμινν απο ματαρισβα νταντατι*

ανετζατ: σταθερός – εκαμ: ένας – μανασαχ: από τον νου – τζαβιγιαχ: ταχύτερος – να: δεν – ενατ: Αυτός ο Υπέρτατος Κύριος – ντεβαχ: οι ημίθεοι όπως ο Ίνντρα, κλπ. – απνουβαν: μπορεί να πλησιάσει – πουρβαμ: μπροστά – αρσατ: κινούμενος γρήγορα – τατ: Αυτός – νταβαταχ: εκείνοι που τρέχουν – ανιαν: άλλοι – ατιετι: ξεπερνά – τιστατ: παραμένοντας σε ένα μέρος – τασμιν: μέσα Του – απαχ: βροχή – ματαρισβα: οι θεοί που ελέγχουν τον άνεμο και τη βροχή – νταντατι: προμηθεύουν.

Παρόλο που είναι σταθερός στον τόπο Του, ο Υπέρτατος Κύριος είναι ταχύτερος από τον νου και τους ξεπερνά όλους στο τρέξιμο. Οι ισχυροί ημίθεοι δεν μπορούν να Τον πλησιάσουν. Μολονότι είναι σε ένα μέρος, ελέγχει εκείνους που προμηθεύουν τον αέρα και τη βροχή. Τους ξεπερνά όλους σε τελειότητα.

Με νοητικές εικασίες, ακόμα και ο μεγαλύτερος φιλόσοφος δεν μπορεί να γνωρίσει τον Υπέρτατο Κύριο, ο οποίος είναι το Απόλυτο

Πρόσωπο της Θεότητας. Μπορεί να γίνει γνωστός μόνον από τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του με το έλεός Του. Στην *Μπραμα-σαμχिता* (5.34) αναφέρεται ότι αν ένας φιλόσοφος που δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου ταξιδέψει στο διάστημα ακόμα και με την ταχύτητα του ανέμου ή του νου για εκατομμύρια χρόνια, θα διαπιστώσει πως εξακολουθεί να είναι πολύ-πολύ μακριά από την Απόλυτη Αλήθεια. Στη συνέχεια, η *Μπραμα-σαμχिता* (5.37) περιγράφει ότι το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας διαθέτει τον υπερβατικό τόπο Του, γνωστό ως Γκολόκα, όπου διαμένει και διασκεδάζει και όμως με τις ασύλληπτες δυνάμεις Του μπορεί ταυτοχρόνως να φτάσει σε κάθε σημείο της δημιουργικής Του ενέργειας. Στη *Βισνου Πουρανα* οι δυνάμεις Του παρομοιάζονται με τη θερμότητα και το φως που εκπορεύονται από τη φωτιά. Παρόλο που είναι σε ένα μέρος, η φωτιά μπορεί να σκορπίσει το φως και τη θερμότητά της σε κάποια απόσταση. Κατά τον ίδιο τρόπο, το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, μολονότι σταθερό στον υπερβατικό τόπο Του, μπορεί να διαχέει τις διάφορες ενέργειές Του παντού.

Παρόλο που οι ενέργειές Του είναι αμέτρητες, μπορούν να διαιρεθούν σε τρεις κύριες κατηγορίες: στην εσωτερική δύναμη, την ενδιάμεση δύναμη και την εξωτερική δύναμη. Υπάρχουν εκατομμύρια υποδιαιρέσεις για κάθε μία από αυτές τις κατηγορίες. Οι κυρίαρχοι ημίθεοι, οι οποίοι είναι εξουσιοδοτημένοι να ελέγχουν και να διαχειρίζονται φυσικά φαινόμενα όπως ο αέρας, το φως και η βροχή, κατατάσσονται στην ενδιάμεση ενέργεια του Απολύτου Προσώπου. Μικρότερα σε σπουδαιότητα ζωντανά όντα, περιλαμβανομένων των ανθρώπινων όντων, ανήκουν επίσης στην ενδιάμεση ενέργεια του Κυρίου. Ο υλικός κόσμος είναι η δημιουργία της εξωτερικής δύναμης του Κυρίου. Και ο πνευματικός ουρανός, όπου βρίσκεται το βασίλειο του Θεού είναι η εκδήλωση της εσωτερικής Του δύναμης.

Έτσι οι διάφορες ενέργειες του Κυρίου είναι παρούσες παντού. Μολονότι ο Κύριος και οι ενέργειές Του δεν διαφέρουν, δεν θα πρέπει κάποιος να παρεμηνεύει αυτές τις ενέργειες ως Απόλυτη Αλήθεια ούτε να θεωρεί εσφαλμένα ότι ο Υπέρτατος Κύριος διαχέεται παντού με τρόπο απρόσωπο ή ότι χάνει την προσωπική Του ύπαρξη. Οι άνθρωποι είναι συνηθισμένοι να καταλήγουν σε συμπεράσματα ανάλογα με τη δική τους δύναμη κατανόησης, αλλά ο Υπέρτατος Κύριος δεν υπόκειται σε αυτή την περιορισμένη κατανόηση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον οι *Ουπανισαντ* μας προειδοποιούν ότι κανείς δεν μπορεί να πλησιάσει τον Κύριο με τις δικές του περιορισμένες δυνάμεις.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.2) ο Κύριος λέει ότι ούτε οι μεγάλοι *ρισι* και οι *σουρα* δεν μπορούν να Τον γνωρίσουν, πολύ δε περισσότερο οι *ασουρα*, για τους οποίους δεν τίθεται θέμα κατανόησης των τρόπων του Κυρίου. Αυτό το τέταρτο *μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ* υπονοεί ξεκάθαρα ότι η Απόλυτη Αλήθεια είναι σε τελευταία ανάλυση το Υπέρτατο Πρόσωπο. Διαφορετικά, δεν θα υπήρχε λόγος να αναφέρει τόσο πολλές λεπτομέρειες προς υποστήριξη των προσωπικών Του γνωρισμάτων.

Παρόλο που τα ατομικά μέρη των δυνάμεων του Κυρίου διαθέτουν όλα τα χαρακτηριστικά του Ίδιου του Κυρίου, έχουν περιορισμένες σφαίρες δραστηριότητας και είναι, συνεπώς, όλα περιορισμένα. Τα μέρη δεν είναι ποτέ ίσα με το όλο. Δεν μπορούν, επομένως, να εκτιμήσουν την πλήρη δύναμη του Κυρίου. Υπό την επίδραση της υλικής φύσης, ανόητα και αδαή ζωντανά όντα, τα οποία δεν είναι παρά μέρη του Κυρίου, επιχειρούν να κάνουν υποθέσεις σχετικά με την υπερβατική θέση του Κυρίου. Η *Σρι Ισοπανισαντ* προειδοποιεί για τη ματαιότητα της προσπάθειας να εδραιωθεί η ταυτότητα του Κυρίου με διανοητικές εικασίες. Θα πρέπει να προσπαθεί κανείς να μάθει για την Υπέρβαση από τον

Ίδιο τον Κύριο, την υπέρτατη πηγή των Βεδών, επειδή μόνον ο Κύριος διαθέτει πλήρη γνώση της Υπέρβασης.

Κάθε μέρος του Πλήρους Όλου είναι προικισμένο με κάποια συγκεκριμένη ενέργεια για να δρα σύμφωνα με το θέλημα του Κυρίου. Όταν η ζωντανή οντότητα-μέρος του Κυρίου λησμονεί τις συγκεκριμένες δραστηριότητες που είναι το θέλημα του Κυρίου, βρίσκεται στη *μαγια*, την πλάνη. Έτσι από την αρχή η *Σρι Ισοπανισαντ* μας προειδοποιεί να είμαστε πολύ προσεκτικοί και να παίζουμε τον ρόλο που μας έχει ορίσει ο Κύριος. Αυτό δεν σημαίνει ότι η ατομική ψυχή δεν έχει πρωτοβουλία. Επειδή είναι μέρος του Κυρίου, συμμετέχει και στην πρωτοβουλία του Κυρίου. Όταν κάποιος χρησιμοποιεί σωστά την πρωτοβουλία του, δηλαδή την ενεργή φύση του, με ευφυΐα, κατανοώντας ότι τα πάντα είναι δύναμη του Κυρίου, μπορεί να αφυπνίσει την αρχική του συνείδηση η οποία είχε χαθεί εξαιτίας της επαφής του με *μαγια*, την εξωτερική ενέργεια.

Κάθε δύναμη προέρχεται από τον Κύριο. Συνεπώς, κάθε συγκεκριμένη δύναμη πρέπει να χρησιμοποιείται για να εκτελείται το θέλημα του Κυρίου και όχι για άλλο λόγο. Ο Κύριος μπορεί να γίνει γνωστός από κάποιον που έχει υιοθετήσει μία τέτοια υπάκουη στάση υπηρεσίας. Τέλεια γνώση σημαίνει γνώση όλων των γνωρισμάτων του Κυρίου, γνώση των δυναμεών Του και γνώση του τρόπου με τον οποίο αυτές οι δυνάμεις λειτουργούν με τη θέλησή Του. Αυτά τα ζητήματα περιγράφονται από τον Κύριο στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, την πεμπτουσία όλων των *Ουπανισαντ*.

Πέμπτο μαντρα

तदेजति तन्नैजति तद्दूरे तद्वन्तिके ।
तदन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्यास्य बाह्यतः ॥५॥

ταντ ετζατι ταν ναιτζατι

ταντ ντουρε ταντ β αντικε

ταντ ανταρ ασια σαρβασια

ταντ ου σαρβασιασια μπαχιαταχ

τατ: Αυτός ο Υπέρτατος Κύριος – ετζατι: περπατά – τατ: Αυτός – ντουρε: πολύ μακριά – τατ: Αυτός – ου: επίσης – αντικε: πολύ κοντά – τατ: Αυτός – ανταχ: εντός – ασια: αυτού – σαρβασια: των πάντων – τατ: Αυτός – ου: επίσης – σαρβασια: των πάντων – ασια: αυτού – μπαχιαταχ: εκτός.

Ο Υπέρτατος Κύριος περπατά και δεν περπατά. Είναι πολύ μακριά, αλλά είναι και πολύ κοντά. Είναι εντός των πάντων και όμως είναι εκτός των πάντων.

Εδώ έχουμε μία περιγραφή ορισμένων από τις υπερβατικές δραστηριότητες του Υπερτάτου Κυρίου, οι οποίες εκτελούνται από τις ασύλληπτες δυνάμεις Του. Οι αντιφάσεις που παρουσιάζονται αποδεικνύουν τις ασύλληπτες δυνάμεις του Κυρίου. «Περπατά και δεν περπατά». Κανονικά, αν κάποιος περπατά, είναι παράλογο να λες ότι δεν περπατά. Αλλά σε σχέση με τον Θεό, μία τέτοια αντίφαση βοηθά απλώς να φανεί η ασύλληπτη δύναμή Του. Με την

περιορισμένη γνώση μας δεν μπορούμε να δεχθούμε τέτοιου είδους αντιφάσεις και γι' αυτό αντιλαμβανόμαστε τον Κύριο σύμφωνα με την περιορισμένη δύναμη κατανόησης που διαθέτουμε. Για παράδειγμα, οι ιμπερσοναλιστές φιλόσοφοι της σχολής Μαγιαβάντα δέχονται μόνο τις απρόσωπες δραστηριότητες του Κυρίου και απορρίπτουν τα προσωπικά Του γνωρίσματα. Αλλά τα μέλη της σχολής *Μπαγκαβατα*, υιοθετώντας την τέλεια αντίληψη του Κυρίου, δέχονται τις ασύλληπτες δυνάμεις Του και έτσι κατανοούν ότι είναι και προσωπικός και απρόσωπος. Οι *μπαγκαβατα* γνωρίζουν ότι χωρίς ασύλληπτες δυνάμεις δεν έχουν νόημα οι λέξεις «Υπέρτατος Κύριος».

Δεν θα πρέπει να θεωρούμε δεδομένο ότι επειδή δεν μπορούμε να δούμε τον Θεό με τα μάτια μας, ο Κύριος δεν έχει προσωπική ύπαρξη. Η *Σρι Ισοπανισαντ* αντικρούει αυτό το επιχείρημα δηλώνοντας ότι ο Κύριος είναι πολύ μακριά και επίσης πολύ κοντά. Ο τόπος του Κυρίου βρίσκεται πέραν του υλικού ουρανού και εμείς δεν έχουμε τον τρόπο να μετρήσουμε ούτε καν αυτόν τον υλικό ουρανό. Αν ο υλικός ουρανός εκτείνεται τόσο μακριά, τότε πόσω μάλλον ο πνευματικός ουρανός, ο οποίος βρίσκεται συνολικά πέραν αυτού. Το ότι ο πνευματικός ουρανός βρίσκεται πολύ-πολύ μακριά από το υλικό σύμπαν βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (15.6). Αλλά παρόλο που ο Κύριος είναι τόσο μακριά, μπορεί στη στιγμή, σε λιγότερο από ένα δευτερόλεπτο, να κατέβει μπροστά μας με ταχύτητα ταχύτερη του ανέμου ή του νου. Μπορεί να τρέξει τόσο γρήγορα, ώστε κανείς δεν μπορεί να Τον περάσει. Αυτό έχει ήδη περιγραφεί στην προηγούμενη στροφή.

Και όμως, όταν το Πρόσωπο της Θεότητας έρχεται ενώπιόν μας, Το παραμελούμε. Μία τόσο ανόητη αμέλεια κατακρίνεται από τον Κύριο στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.11), όπου λέει ότι οι ανόητοι Τον χλευάζουν, θεωρώντας Τον ένα θνητό ον. Δεν είναι θνητό ον ούτε έρχεται ενώπιόν μας με σώμα που έχει παραχθεί από την υλική

ενέργεια. Υπάρχουν πολλοί αποκαλούμενοι λόγιοι που διατείνονται ότι ο Κύριος κατέρχεται σε σώμα φτιαγμένο από ύλη, ακριβώς σαν ένα συνηθισμένο ζωντανό ον. Μη γνωρίζοντας την ασύλληπτη δύναμή Του, αυτοί οι ανόητοι τοποθετούν τον Κύριο στο ίδιο επίπεδο με τους συνηθισμένους ανθρώπους.

Επειδή είναι πλήρης σε ασύλληπτες δυνάμεις, ο Θεός μπορεί να δεχθεί την υπηρεσία που Του προσφέρουμε με οποιοδήποτε μέσο και μπορεί να μετατρέψει τις διάφορες ενέργειές Του σύμφωνα με τη θέλησή Του. Οι άπιστοι ισχυρίζονται είτε ότι ο Κύριος δεν μπορεί να ενσαρκωθεί καθόλου είτε ότι αν το κάνει, κατέρχεται με μία υλική μορφή. Αυτοί οι ισχυρισμοί αναιρούνται αν δεχθούμε την ύπαρξη των ασύλληπτων δυνάμεων του Κυρίου. Τότε θα καταλάβουμε ότι ακόμα και αν ο Κύριος εμφανισθεί ενώπιόν μας με τη μορφή υλικής ενέργειας, είναι ικανός να μετατρέψει αυτή την ενέργεια σε πνευματική ενέργεια. Αφού η πηγή των ενεργειών είναι μία και η αυτή, οι ενέργειες μπορούν να αξιοποιηθούν ανάλογα με τη θέληση της πηγής τους. Για παράδειγμα, ο Κύριος μπορεί να εμφανισθεί με τη μορφή της *αρτσα-βιγκραχα*, μία Θεότητα που υποτίθεται ότι είναι φτιαγμένη από πηλό, πέτρα ή ξύλο. Οι μορφές της Θεότητας, μολονότι πλασμένες από πηλό ή χαραγμένες από ξύλο ή πέτρα, δεν είναι είδωλα, όπως υποστηρίζουν οι εικονοκλάστες.

Στην παρούσα κατάσταση της ατελούς υλικής μας ύπαρξης δεν μπορούμε να δούμε τον Υπέρτατο Κύριο εξαιτίας ατελούς όρασης. Παρ' όλα αυτά, εκείνοι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες που θέλουν να Τον δουν με τα υλικά μάτια τους δέχονται την εύνοια του Κυρίου, ο οποίος εμφανίζεται με μία υποτιθέμενη υλική μορφή για να δεχθεί την υπηρεσία τους. Δεν θα πρέπει να υποθέσει κάποιος ότι αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες οι οποίοι βρίσκονται στο χαμηλότερο στάδιο της υπηρεσίας αφοσίωσης λατρεύουν κάποιο είδωλο. Λατρεύουν τον Κύριο, ο οποίος έχει δεχθεί να εμφανισθεί μπροστά τους με έναν

προσιτό τρόπο. Ούτε η μορφή *αρτσα* του Κυρίου είναι κατασκευασμένη σύμφωνα με τις ιδιοτροπίες του λάτρη. Η μορφή αυτή υπάρχει αιωνίως μαζί με όλα τα παραφερνάλια. Αυτό μπορεί να το αισθανθεί ένας ειλικρινής αφοσιωμένος υπηρέτης, αλλά όχι ένας άθεος.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (4.11) ο Κύριος λέει ότι το πώς μεταχειρίζεται τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του εξαρτάται από τον βαθμό εγκατάλειψης του αφοσιωμένου υπηρέτη. Ο Κύριος επιφυλάσσει του δικαιώματός Του να μην αποκαλύπτεται σε όλους, αλλά να φανερώνεται μόνο σε εκείνες τις ψυχές που εγκαταλείπονται σε Αυτόν. Έτσι για την εγκαταλελειμμένη ψυχή είναι πάντα κοντά, ενώ για την ψυχή που δεν έχει εγκαταλειφθεί σε Αυτόν είναι πολύ-πολύ μακριά και δεν μπορεί να πλησιαστεί.

Σε σχέση με αυτό, δύο λέξεις που χρησιμοποιούν συχνά οι εξ αποκαλύψεως γραφές για τον Κύριο -*σαγκουννα* (με ιδιότητες) και *νιργκουννα* (χωρίς ιδιότητες)- έχουν πολύ ιδιαίτερη σημασία. Η λέξη *σαγκουννα* δεν συνεπάγεται ότι όταν ο Κύριος εμφανίζεται με διακριτές ιδιότητες οφείλει να λάβει υλική μορφή και να υπόκειται στους νόμους της υλικής φύσης. Γι' Αυτόν, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της υλικής και της πνευματικής ενέργειας, επειδή Αυτός είναι η πηγή όλων των ενεργειών. Ως κυρίαρχος όλων των ενεργειών, δεν μπορεί ποτέ να είναι κάτω από την επίδρασή τους, όπως είμαστε εμείς. Η υλική ενέργεια λειτουργεί κάτω από την καθοδήγησή Του. Μπορεί, συνεπώς, να την χρησιμοποιήσει για τους σκοπούς Του, χωρίς να επηρεάζεται ποτέ από οποιαδήποτε ιδιότητα αυτής της ενέργειας. (Κατ' αυτήν την έννοια είναι *νιργκουννα*, «χωρίς ιδιότητες»). Ούτε γίνεται ποτέ ο Κύριος άμορφο ον, επειδή σε τελευταία ανάλυση, Αυτός είναι η αιώνια μορφή, ο πρωταρχικός Κύριος. Το απρόσωπο γνώρισμά Του, η ακτινοβολία *μπραμαν*, δεν είναι παρά η λάμψη των προσωπικών ακτίνων Του,

ακριβώς όπως οι ακτίνες του ήλιου είναι η λάμψη του θεού του ήλιου.

Όταν ο πατέρας του ρώτησε το παιδί-άγιο Πράλαντα Μαχαράζα, «Πού είναι ο Θεός σου;», ο Πράλαντα απάντησε ότι ο Θεός κατοικεί παντού. Τότε ο πατέρας του τον ρώτησε αγριεμένος αν ο Θεός του ήταν μέσα στις κολόνες του παλατιού και το παιδί είπε «ναι». Τότε ο άθεος βασιλιάς έκανε κομμάτια την κολόνα που ήταν μπροστά του και ο Κύριος εμφανίσθηκε στη στιγμή ως Νρισίμχα, μισός άνθρωπος, μισός λιοντάρι και σκότωσε τον άθεο βασιλιά. Ο Κύριος, λοιπόν, είναι μέσα στα πάντα και δημιουργεί τα πάντα με τις διάφορες ενέργειές Του. Μέσω των ασύλληπτων δυνάμεών Του, μπορεί να εμφανισθεί σε οποιοδήποτε μέρος, προκειμένου να ευνοήσει τον ειλικρινή αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Ο Κύριος Νρισίμχα εμφανίσθηκε μέσα από την κολόνα όχι με εντολή του άθεου βασιλιά, αλλά από την ευχή του αφοσιωμένου υπηρέτη Του Πράλαντα. Ένας άθεος δεν μπορεί να διατάξει τον Κύριο να εμφανισθεί, αλλά ο Κύριος θα εμφανισθεί οπουδήποτε και παντού, προκειμένου να δείξει το έλεός Του στον αφοσιωμένο υπηρέτη Του. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (4.8) λέει παρομοίως ότι ο Κύριος εμφανίζεται για να κατατροπώσει τους άπιστους και να προστατέψει τους πιστούς. Βέβαια ο Κύριος έχει αρκετές ενέργειες και μέσα που μπορούν να κατατροπώσουν τους άθεους, αλλά Του δίνει χαρά να δείχνει ο Ίδιος εύνοια σε έναν αφοσιωμένο υπηρέτη. Γι' αυτό κατέρχεται ως ενσάρκωση. Στην πραγματικότητα, κατέρχεται μόνο για να ευνοήσει τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του και για κανέναν άλλο λόγο.

Στην *Μπραμα-σαμχिता* (5.35) λέγεται ότι ο Γκοβίνντα, ο πρωταρχικός Κύριος, εισέρχεται μέσα στα πάντα μέσω του πλήρους τμήματός Του. Εισέρχεται μέσα στο σύμπαν, καθώς και μέσα σε όλα τα άτομα του σύμπαντος. Βρίσκεται εκτός με τη μορφή Του *βιρατ* και βρίσκεται εντός των πάντων ως *ανταριανι*. Ως *ανταριανι*,

είναι μάρτυρας όσων συμβαίνουν και μας απονέμει τα αποτελέσματα των πράξεών μας ως *καρμα-παλα*. Εμείς οι ίδιοι μπορεί να ξεχνάμε τι έχουμε κάνει σε προηγούμενες ζωές, αλλά επεδή ο Κύριος είναι μάρτυρας των πράξεών μας, τα αποτελέσματα των πράξεών μας είναι πάντα εκεί και πρέπει να υποστούμε τις αντιδράσεις.

Το γεγονός είναι ότι δεν υπάρχει τίποτε άλλο παρά μόνον ο Θεός και εντός και εκτός. Όλα είναι εκδήλωση των διαφόρων ενεργειών Του, όπως η θερμότητα και το φως εκπορεύονται από τη φωτιά και με αυτόν τον τρόπο υπάρχει ενότητα μεταξύ των ποικίλων ενεργειών Του. Ωστόσο, παρόλο που υπάρχει ενότητα, ο Κύριος στην προσωπική Του μορφή εξακολουθεί να απολαμβάνει απεριόριστα όλες τις χαρές που απολαμβάνουν σε απειροελάχιστο βαθμό τα μικροσκοπικά μέρη Του, οι ζωντανές οντότητες.

Έκτο μαντρα

यस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्येवानुपश्यति।
सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न विजुगुप्सते ॥६॥

*γιας του σαρβανι μπουτανι
ατμανι εβανουπασιατι
σαρβα-μπουτεσου τσατμαναμ
τατο να βιτζουγκουπσατε*

γιαχ: ένας ο οποίος – του: αλλά – σαρβανι: όλα – μπουτανι: τα ζωντανά όντα – ατμανι: σε σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο –εβα: μόνο – ανουπασιατι: παρατηρεί με συστηματικό τρόπο – σαρβα-μπουτεσου: σε κάθε ζωντανό ον – τσα: και – ατμαναμ: την Υπέρτατη Ψυχή – ταταχ: στο εξής – να: δεν – βιτζουγκουπσατε: μισεί κανέναν.

Εκείνος που βλέπει τα πάντα σε σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο, που βλέπει όλα τα ζωντανά όντα ως μέρη Του και βλέπει τον Υπέρτατο Κύριο μέσα στα πάντα, δεν μισεί ποτέ τίποτα και κανέναν.

Αυτή είναι η περιγραφή του *μαχα-μπαγκαβατα*, της μεγάλης προσωπικότητας που βλέπει τα πάντα σε σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η παρουσία του Υπερτάτου Κυρίου συνειδητοποιείται σε τρία στάδια. Ο *κανιστα-αντικαρι* βρίσκεται στο χαμηλότερο στάδιο συνειδητοποίησης. Πηγαίνει σε έναν τόπο λατρείας, όπως ένας ναός, μία εκκλησία ή ένα τέμενος, ανάλογα με την πίστη του, και εκεί λατρεύει σύμφωνα με τις εντολές των

γραφών. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες σε αυτό το στάδιο νομίζουν ότι ο Κύριος είναι παρών μόνο στον τόπο λατρείας και πουθενά αλλού. Δεν μπορούν να κρίνουν σε ποια θέση βρίσκεται κάποιος στην υπηρεσία αφοσίωσης ούτε να διακρίνουν ποιος έχει συνειδητοποιήσει τον Υπέρτατο Κύριο. Αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες ακολουθούν τους τύπους και την καθημερινή ρουτίνα και μερικές φορές τσακώνονται μεταξύ τους, θεωρώντας ένα είδος λατρείας καλύτερο από κάποιο άλλο. Αυτοί οι *κανιστα-αντικαρι* είναι στην πραγματικότητα υλιστές αφοσιωμένοι υπηρέτες, που προσπαθούν απλώς να υπερβούν τα υλικά όρια και να φτάσουν στο πνευματικό επίπεδο.

Εκείνοι που έχουν φτάσει στο δεύτερο στάδιο συνειδητοποίησης ονομάζονται *μαντιαμα-αντικαρι*. Αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες παρατηρούν τις διαφορές ανάμεσα σε τέσσερις κατηγορίες όντων: 1) τον Υπέρτατο Κύριο, 2) τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, 3) τους αθώους, οι οποίοι δεν έχουν γνώση του Κυρίου και 4) τους άθεους, οι οποίοι δεν έχουν πίστη στον Κύριο και μισούν όσους προσφέρουν στον Κύριο υπηρεσία αφοσίωσης. Ο *μαντιαμα-αντικαρι* συμπεριφέρεται διαφορετικά σε αυτές τις τέσσερις κατηγορίες προσώπων. Υπεραγαπά τον Κύριο, θεωρώντας Τον αντικείμενο της αγάπης· γίνεται φίλος με τους αφοσιωμένους υπηρέτες· προσπαθεί να ξυπνήσει τη λανθάνουσα αγάπη για τον Θεό στην καρδιά των αθώων· και αποφεύγει τους άθεους, οι οποίοι χλευάζουν το ίδιο το όνομα του Κυρίου.

Πάνω από τον *μαντιαμα-αντικαρι* βρίσκεται ο *ουτταμα-αντικαρι*, ο οποίος βλέπει τα πάντα σε σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο. Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης δεν κάνει διακρίσεις ανάμεσα σε έναν άθεο και έναν πιστό, αλλά τους βλέπει όλους ως μέρη του Θεού. Γνωρίζει πως δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά ανάμεσα σε έναν *μπραμανα* με τεράστια μόρφωση και έναν σκύλο στον δρόμο, επειδή και οι δύο είναι μέρη του Κυρίου, παρόλο που είναι

εγκλεισμένοι σε διαφορετικά σώματα, εξαιτίας των διαφορετικών ιδιοτήτων των πράξεών τους σε προηγούμενες ζωές. Βλέπει ότι το σωματίδιο *μπραμανα* του Υπερτάτου Κυρίου δεν έχει κάνει κακή χρήση της λίγης ανεξαρτησίας που του έχει δοθεί από τον Κύριο και ότι το σωματίδιο σκύλος έχει κάνει κακή χρήση αυτής της ανεξαρτησίας και κατά συνέπεια τιμωρείται από τους νόμους της φύσης με τον εγκλωβισμό του στη μορφή ενός σκύλου. Χωρίς να λογαριάζει τις αντίστοιχες πράξεις του *μπραμανα* και του σκύλου, ο *ουτταμα-αντικαρι* προσπαθεί να κάνει καλό και στους δύο. Ένας αφοσιωμένος υηρέτης με τέτοια γνώση δεν παραπλανάται από τα υλικά σώματα, αλλά τον προσελκύει ο πνευματικός σπινθήρας μέσα τους.

Όσοι μιμούνται τους *ουτταμα-αντικαρι* επιδεικνύοντας μία αίσθηση ενότητας ή συντροφικότητας αλλά συμπεριφέρονται στο σωματικό επίπεδο, είναι στην πραγματικότητα ψευδοφιλόανθρωποι. Η έννοια της παγκόσμιας αδελφότητας πρέπει να μαθευτεί από έναν *ουτταμα-αντικαρι* και όχι από κάποιον ανόητο ο οποίος δεν κατανοεί σωστά την ατομική ψυχή ή την επέκταση της Υπέρτατης Ψυχής του Υπερτάτου Κυρίου, η οποία κατοικεί παντού.

Αναφέρεται καθαρά σε αυτό το έκτο *μαντρα* ότι θα πρέπει κανείς να «παρατηρεί» ή να βλέπει συστηματικά. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να ακολουθεί κανείς τους προηγούμενους *ατσαρια*, τους τέλειους δασκάλους. Η ακριβής σανσκριτική λέξη που χρησιμοποιείται είναι *ανουπασιατι*. *Ανου* σημαίνει «ακολουθώ» και *πασιατι* σημαίνει «παρατηρώ». Έτσι η λέξη *ανουπασιατι* σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να βλέπει κανείς τα πράγματα όπως τα βλέπει με γυμνά μάτια, αλλά ότι θα πρέπει να ακολουθεί τους προηγούμενους *ατσαρια*. Εξαιτίας υλικών ατελειών, το γυμνό μάτι δεν μπορεί να δει τίποτα σωστά. Δεν μπορεί κάποιος να δει σωστά αν δεν έχει ακούσει από κάποια ανώτερη πηγή, και ύψιστη πηγή είναι η βεδική σοφία, την οποία διατύπωσε ο Ίδιος ο Κύριος. Οι βεδικές αλήθειες

κατέρχονται σε μαθητική διαδοχή από τον Κύριο στον Μπράμα, από τον Μπράμα στον Νάραντα, από τον Νάραντα στον Βιάσα και από τον Βιάσα στους πολλούς μαθητές του. Στο παρελθόν δεν υπήρχε λόγος καταγραφής των μηνυμάτων των Βεδών, επειδή οι άνθρωποι σε παλαιότερες εποχές ήταν ευφυέστεροι και με οξύτερη μνήμη. Μπορούσαν να ακολουθήσουν τη διδασκαλία ακούγοντας απλώς μία φορά από το στόμα ενός γνήσιου πνευματικού δασκάλου.

Στις μέρες μας υπάρχουν πολλοί σχολιασμοί των εξ αποκαλύψεως γραφών, αλλά οι περισσότεροι δεν ανήκουν στη σειρά της μαθητικής διαδοχής που έρχεται από τον Σρίλα Βιασαντέβα, ο οποίος συνέταξε αρχικά τη βεδική σοφία. Το τελικό, το πλέον τέλειο έργο του Σρίλα Βιασαντέβα είναι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, η οποία είναι το φυσικό σχόλιο της *Βενταντα-σουτρα*. Υπάρχει επίσης η *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, την οποία είπε ο Ίδιος ο Κύριος και καταγράφηκε από τον Βιασαντέβα. Αυτές είναι οι σημαντικότερες εξ αποκαλύψεως γραφές και οποιοδήποτε σχόλιο αντιφάσκει στις αρχές της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι αυθαίρετο. Υπάρχει πλήρης συμφωνία μεταξύ των *Ουπανισαντ*, της *Βενταντα-σουτρα*, των Βεδών, της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και κανένας δεν θα πρέπει να προσπαθεί να φτάσει σε συμπεράσματα σχετικά με τις Βέδες χωρίς να έχει δεχθεί τη διδασκαλία από μέλη της μαθητικής διαδοχής του Βιασαντέβα, τα οποία πιστεύουν στο Πρόσωπο της Θεότητας και τις ποικίλες ενέργειές Του, όπως εξηγούνται στη *Σρι Ισοπανισαντ*.

Σύμφωνα με την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.54), μόνο κάποιος που βρίσκεται ήδη στο επίπεδο της απελευθέρωσης (*μπραμα-μπουτα*) μπορεί να είναι αφοσιωμένος υπηρέτης *ουτταμα-αντικαρι* και να βλέπει κάθε ζωντανό ον ως αδελφό του. Αυτή την όραση δεν μπορούν να την έχουν οι πολιτικοί, οι οποίοι επιδιώκουν μονίμως κάποιο υλικό όφελος. Όποιος μιμείται τα χαρακτηριστικά του *ουτταμα-αντικαρι* μπορεί να υπηρετεί το εξωτερικό σώμα κάποιου

αποσκοπώντας σε φήμη ή σε υλική ανταμοιβή, αλλά δεν υπηρετεί την πνευματική ψυχή. Ένας τέτοιος μιμητής δεν μπορεί να έχει πληροφόρηση σχετικά με τον πνευματικό κόσμο. Ο *ουτταμα-αντικαρι* βλέπει την πνευματική ψυχή μέσα στο υλικό σώμα και την υπηρετεί ως πνεύμα. Έτσι η υλική πλευρά υπηρετείται αυτομάτως.

Έβδομο μαντρα

यस्मिन्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः।
तत्र को मोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः ॥७॥

*γιασμιν σαρβανι μπουτανι
ατμαϊβαμπουντ βιτζαναταχ
τατρα κο μοχαχ καχ σοκα
εκατβαμ ανουपाσιαταχ*

γιασμιν: στην κατάσταση – *σαρβανι*: όλα – *μπουτανι*: τα ζωντανά όντα – *ατμα*: ο τσιτ-κανα ή πνευματικός σπινθήρας – *εβα*: μόνο – *αμπουντ*: υπάρχει ως – *βιτζαναταχ*: κάποιου που γνωρίζει – *τατρα*: εκεί – *καχ*: τι – *σοκαχ*: άγχος – *εκατβαμ*: ενότητα από ποιοτική άποψη – *ανουपाσιαταχ*: κάποιου που βλέπει μέσω αυθεντίας ή που βλέπει διαρκώς με αυτόν τον τρόπο.

Όποιος βλέπει όλα τα ζωντανά όντα ως πνευματικούς σπινθήρες, ένα με τον Κύριο από ποιοτική άποψη, γίνεται αληθινός γνώστης των πραγμάτων. Τι μπορεί τότε να είναι πλάνη ή άγχος γι' αυτόν;

Εκτός από τον *μαντιαμα-αντικαρι* και τον *ουτταμα-αντικαρι* που αναφέρθηκαν προηγουμένως, κανείς δεν μπορεί να δει σωστά την πνευματική θέση των ζωντανών όντων. Τα ζωντανά όντα είναι ένα με τον Υπέρτατο Κύριο από ποιοτική άποψη, ακριβώς όπως οι σπινθήρες της φωτιάς είναι από ποιοτική άποψη ένα με τη φωτιά.

Παρ' όλα αυτά, οι σπινθήρες δεν είναι φωτιά όσον αφορά στην ποσότητα, γιατί η ποσότητα της θερμότητας και του φωτός που υπάρχει στους σπινθήρες δεν είναι ίση με αυτή της φωτιάς. Ο *μαχαμπαγκαβατα*, ο μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης, βλέπει ενότητα υπό την έννοια ότι βλέπει τα πάντα ως ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου. Αφού δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της ενέργειας και του ενεργούντος, υπάρχει η αίσθηση της ενότητας. Μολονότι από τη σκοπιά της ανάλυσης, θερμότητα και φως διαφέρουν από τη φωτιά, η λέξη «φωτιά» δεν έχει νόημα χωρίς θερμότητα και φως. Άρα από τη σκοπιά της σύνθεσης, θερμότητα, φως και φωτιά είναι το ίδιο.

Σε αυτό το *μαντρα* οι λέξεις *εκατβαμ ανουπασιαταχ* δείχνουν ότι θα πρέπει να βλέπει κανείς την ενότητα όλων των ζωντανών όντων από τη σκοπιά των εξ αποκαλύψεως γραφών. Οι ατομικοί σπινθήρες του υπερτάτου όλου (του Κυρίου) κατέχουν σχεδόν το ογδόντα τοις εκατό των γνωστών ιδιοτήτων του όλου, αλλά δεν είναι ίσοι με τον Υπέρτατο Κύριο από ποσοτική άποψη. Οι ιδιότητες αυτές υπάρχουν στα ζωντανά όντα σε ελάχιστη ποσότητα, επειδή τα ζωντανά όντα δεν είναι παρά ελάχιστα μέρη του υπερτάτου όλου. Για να χρησιμοποιήσουμε μία άλλη αναλογία, η ποσότητα του αλατιού που συναντάμε σε μία σταγόνα δεν μπορεί να συγκριθεί ποτέ με την ποσότητα αλατιού ολόκληρου του ωκεανού, αλλά το αλάτι της σταγόνας είναι από ποιοτική άποψη ίδιο σε χημική σύνθεση με το αλάτι του ωκεανού. Αν το ατομικό ζωντανό ον ήταν ίσο με τον Υπέρτατο Κύριο και ποιοτικά και ποσοτικά, δεν θα ετίθετο καν θέμα να είναι υπό την επίδραση της υλικής ενέργειας. Στα προηγούμενα *μαντρα* έχει ήδη αναφερθεί ότι κανένα ζωντανό ον – ακόμη και οι ισχυροί ημίθεοι- δεν μπορεί να ξεπεράσει το Υπέρτατο Ον από καμία άποψη. Επομένως, *εκατβαμ* δεν σημαίνει ότι το ζωντανό ον είναι ίσο από κάθε άποψη με τον Υπέρτατο Κύριο. Δείχνει, ωστόσο, ότι υπό μία ευρύτερη έννοια υπάρχει κοινό συμφέρον, όπως ακριβώς σε μία οικογένεια το συμφέρον των μελών της είναι κοινό ή σε ένα έθνος το εθνικό συμφέρον είναι ένα, παρόλο

που υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί πολίτες. Αφού τα ζωντανά όντα είναι όλα μέλη της ίδιας υπέρτατης οικογένειας, το συμφέρον τους δεν είναι διαφορετικό από το συμφέρον του Υπερτάτου Όντος. Κάθε ζωντανό ον είναι γιος του Υπερτάτου Όντος. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.5), όλα τα ζωντανά πλάσματα του σύμπαντος –πτηνά, ερπετά, μυρμήγκια, υδρόβια, δέντρα και ούτω καθεξής- εκπορεύονται από την ενδιάμεση ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου. Επομένως, ανήκουν όλα στην οικογένεια του Υπερτάτου Όντος. Δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

Όπως αναφέρεται στη *Βενταντα-σουτρα* (1.1.12), *αναντα-μαγιο 'μπιασατ*: τα πνευματικά όντα είναι προορισμένα να απολαμβάνουν. Από τη φύση τους και από την καταστατική τους θέση, όλα τα ζωντανά όντα -περιλαμβανομένου του Υπερτάτου Κυρίου και όλων των μερών Του- είναι προορισμένα για αιώνια απόλαυση. Τα ζωντανά όντα που είναι εγκλωβισμένα στη σκηνή του μαρτυρίου του υλικού κόσμου αναζητούν διαρκώς απόλαυση, αλλά την αναζητούν σε ακατάλληλο τόπο. Εκτός από το υλικό υπάρχει και το πνευματικό επίπεδο, όπου το Υπέρτατο Ον απολαμβάνει μαζί με αμέτρητους συντρόφους. Σε εκείνο το επίπεδο δεν υπάρχει ούτε ίχνος από υλικές ιδιότητες και γι' αυτό εκείνο το επίπεδο ονομάζεται *νιργκουνα*. Σε εκείνο το επίπεδο *νιργκουνα* δεν υπάρχει ποτέ σύγκρουση για το αντικείμενο της απόλαυσης. Εδώ, στον υλικό κόσμο, υπάρχει πάντα σύγκρουση μεταξύ διαφόρων ατόμων, επειδή λείπει το σωστό κέντρο της απόλαυσης. Το σωστό κέντρο της απόλαυσης είναι ο Υπέρτατος Κύριος, ο οποίος είναι το κέντρο του εξαίσιου και πνευματικού χορού *ρασα*. Προορισμός όλων μας είναι να Τον συναντήσουμε και να απολαύσουμε τη ζωή με ένα υπερβατικό συμφέρον και χωρίς καμία σύγκρουση. Αυτό είναι το ύψιστο επίπεδο πνευματικού συμφέροντος και αμέσως μόλις συνειδητοποιήσει κανείς αυτή την τέλεια μορφή ενότητας, δεν μπορεί να τεθεί θέμα πλάνης (*μοχα*) ή θρήνου (*σοκα*).

Ένας άθεος πολιτισμός είναι δημιούργημα της πλάνης και το αποτέλεσμα ενός τέτοιου πολιτισμού είναι ο θρήνος και ο οδυρμός. Ένας άθεος πολιτισμός όπως αυτός που έχει χορηγούς τους σύγχρονους πολιτικούς είναι πάντα γεμάτος αγωνίες, επειδή μπορεί να συντριβεί οποιαδήποτε στιγμή. Αυτός είναι ο νόμος της φύσης. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.14), κανείς εκτός από όσους εγκαταλείπονται στα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Κυρίου δεν μπορεί να ξεπεράσει τους αμείλικτους νόμους της φύσης. Έτσι, αν θέλουμε να απαλλαγούμε από κάθε είδους πλάνη και άγχος και να δημιουργήσουμε ενότητα μέσα από τόσα διαφορετικά συμφέροντα, πρέπει να φέρουμε τον Θεό σε όλες τις δραστηριότητές μας.

Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων μας πρέπει να χρησιμοποιούνται για να υπηρετούν το συμφέρον του Κυρίου και για κανέναν άλλο σκοπό. Μόνο υπηρετώντας το συμφέρον του Κυρίου μπορούμε να αντιληφθούμε το συμφέρον *ατμα-μπουτα* που αναφέρεται εδώ. Το συμφέρον *ατμα-μπουτα* που αναφέρεται σε αυτό το *μαντρα* και το συμφέρον *ατμα-μπουτα* που αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.54) είναι ένα και το αυτό. Η υπέρτατη *ατμα*, ψυχή, είναι ο Ίδιος ο Κύριος και η μικροσκοπική *ατμα* είναι το ζωντανό ον. Η υπέρτατη *ατμα*, η Παραμάτμα, συντηρεί μόνη της όλα τα μικροσκοπικά ατομικά όντα, γιατί ο Υπέρτατος Κύριος θέλει να αντλεί ευχαρίστηση από τη στοργή τους. Ο πατέρας επεκτείνεται μέσω των παιδιών του και τα συντηρεί για να αντλήσει ευχαρίστηση. Αν τα παιδιά υπακούσουν στη θέληση του πατέρα, οι οικογενειακές υποθέσεις θα κυλούν ομαλά, με ένα συμφέρον και σε ευχάριστη ατμόσφαιρα. Η ίδια κατάσταση έχει σχεδιαστεί με τρόπο υπερβατικό στην απόλυτη οικογένεια του Παραμπραμάν, του Υπερτάτου Πνεύματος.

Το Παραμπραμάν είναι πρόσωπο όπως και τα ατομικά όντα. Ούτε ο Κύριος ούτε τα ζωντανά όντα είναι απρόσωπα. Τέτοια υπερβατικά

πρόσωπα είναι γεμάτα υπερβατική ευδαιμονία, γνώση και αιώνια ζωή. Αυτή είναι η αληθινή θέση της πνευματικής ύπαρξης και αμέσως μόλις κάποιος είναι σε πλήρη γνώση αυτής της υπερβατικής θέσης, εγκαταλείπεται στη στιγμή στα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Όντος, του Σρι Κρίσνα. Αλλά ένας τέτοιος *μαχατμα*, δηλαδή μεγάλη ψυχή, είναι πολύ σπάνιος, επειδή μία τέτοια υπερβατική συνειδητοποίηση κατορθώνεται μετά από πάρα πολλές γεννήσεις. Ωστόσο, μόλις επιτευχθεί, δεν υπάρχει πλέον πλάνη ή θρήνος ή οι δυστυχίες της υλικής ύπαρξης, η γέννηση και ο θάνατος, τα οποία βιώνουμε στην τωρινή μας ζωή. Αυτές είναι οι πληροφορίες που παίρνουμε από αυτό το *μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ*.

Όγδοο μαντρα

स पर्यगाच्छुक्रमकायमव्रणमस्त्राविरेँ शुद्धमपापविद्धम्।
कविर्मनीषी परिभूः स्वयम्भूर्याथातथ्यतोऽर्थान्
व्यदधाच्छाश्वतीभ्यः समाभ्यः ॥८॥

*σα παργιαγκατς τσουκραμ ακαγιαμ αβραναμ
ασναβιραμ σουνταμ απαπα-βινταμ
καβιρ μανισι παριμπουχ σβαγιαμμπουρ
γιατατατιατο 'ρταμ βιανταντατς
τσασβατιμπιαχ σαμαμπιαχ*

σαχ: εκείνο το πρόσωπο – παργιαγκατ: πρέπει να γνωρίζει πραγματικά – σουκραμ: ο παντοδύναμος – ακαγιαμ: μη ενσωματωμένος – αβραναμ: άσπιλος – ασναβιραμ: χωρίς φλέβες – σουνταμ: αμόλυντος – απαπα-βινταμ: αγνός – καβιχ: παντογνώστης – μανισι: φιλόσοφος – παριμπουχ: ο μέγιστος όλων – σβαγιαμμπουχ: αυτάρκης – γιατατατιαταχ: σύμφωνα με – αρταν: τις επιθυμίες τους – βιανταντατ: ικανοποιεί – σασβατιμπιαχ: απο αμνημονεύτων – σαμαμπιαχ: χρόνων.

Ένα τέτοιο πρόσωπο πρέπει να γνωρίζει πραγματικά τον μέγιστο όλων, τον Θεό, ο οποίος είναι χωρίς σώμα, χωρίς φλέβες, ανεπίληπτος, αγνός και αμόλυντος, παντοδύναμος, παντογνώστης, αυτάρκης, σοφός και ικανοποιεί τις επιθυμίες όλων από αμνημονεύτων χρόνων.

Εδώ είναι μία περιγραφή της υπερβατικής και αιώνιας μορφής του Απολύτου Προσώπου της Θεότητας. Ο Υπέρτατος Κύριος δεν είναι άμορφος. Διαθέτει τη δική Του υπερβατική μορφή, η οποία δεν μοιάζει καθόλου με τις μορφές του υλικού κόσμου. Οι μορφές των ζωντανών όντων σε αυτόν τον κόσμο είναι ενσαρκωμένες στην υλική φύση και λειτουργούν όπως κάθε υλικό μηχάνημα. Η ανατομία ενός υλικού σώματος οφείλει να είναι μία μηχανική κατασκευή με φλέβες και ούτω καθεξής, αλλά το υπερβατικό σώμα του Υπερτάτου Κυρίου δεν έχει τίποτα παρόμοιο. Εδώ αναφέρεται καθαρά ότι δεν είναι ενσωματωμένος, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του σώματός Του και της ψυχής Του. Ούτε υποχρεώνεται να δέχεται σώματα με βάση τους νόμους της φύσης, όπως εμείς. Στην υλική υπό όρους ζωή η ψυχή διαφέρει από το χονδροειδές σώμα και τον λεπτό νου. Για τον Υπέρτατο Κύριο, ωστόσο, δεν υφίσταται ποτέ μία τέτοιου είδους διάκριση μεταξύ Αυτού, του σώματός Του και του νου Του. Είναι το Πλήρες Όλο και ο νους Του, το σώμα Του και Αυτός ο Ίδιος είναι όλα ένα και το αυτό.

Στην *Μπραμα-σαμχίτα* (5.1) υπάρχει μία παρόμοια περιγραφή του Υπερτάτου Κυρίου. Περιγράφεται εκεί ως *σατς-τσιντ-αναντα-βιγκραχα*, που σημαίνει ότι είναι η αιώνια μορφή που παριστάνει πλήρως υπερβατική ύπαρξη, γνώση και ευδαιμονία. Ως εκ τούτου, δεν χρειάζεται ξεχωριστό σώμα και νου, όπως χρειαζόμαστε εμείς στην υλική ύπαρξη. Η βεδική γραμματεία δηλώνει ξεκάθαρα ότι το υπερβατικό σώμα του Κυρίου είναι εντελώς διαφορετικό από το δικό μας· γι' αυτό μερικές φορές περιγράφεται ως άμορφος. Αυτό σημαίνει ότι δεν έχει μορφή σαν τη δική μας και ότι στερείται μορφής αντιληπτής από εμάς. Στην *Μπραμα-σαμχίτα* (5.32) αναφέρεται στη συνέχεια ότι με το κάθε μέρος του σώματός Του μπορεί να εκτελέσει τη δουλειά των υπολοίπων. Αυτό σημαίνει ότι ο Κύριος μπορεί να περπατά με τα χέρια Του, να παίρνει κάτι με τα πόδια Του, να βλέπει με τα χέρια και τα πόδια Του, να τρώει με τα

μάτια Του, κλπ. Στα *σρουτι-μαντρα* λέγεται επίσης ότι παρόλο που ο Κύριος δεν έχει χέρια και πόδια σαν τα δικά μας, έχει διαφορετικού τύπου χέρια και πόδια, με τα οποία μπορεί να δεχθεί ό,τι Του προσφέρουμε και να τρέχει γρηγορότερα από οποιονδήποτε. Αυτά τα ζητήματα βεβαιώνονται σε αυτό το όγδοο *μαντρα* με τη χρήση λέξεων όπως *σουκραμ*, παντοδύναμος.

Η μορφή του Κυρίου που λατρεύεται στον ναό (η *αρτσα-βιγκραχα*), η οποία εγκαθίσταται εκεί από εξουσιοδοτημένους *ατσαρια* που έχουν συνειδητοποιήσει τον Κύριο με τους όρους του Έβδομου *μαντρα*, δεν διαφέρει από την αρχική μορφή του Κυρίου. Η αρχική μορφή του Κυρίου είναι αυτή του Σρι Κρίσνα και ο Σρι Κρίσνα επεκτείνεται σε απεριόριστο αριθμό μορφών, όπως ο Μπαλαντέβα, ο Ράμα, ο Νρισίμχα και ο Βάραχα. Όλες αυτές οι μορφές είναι το ένα και το αυτό Πρόσωπο της Θεότητας. Κατά τον ίδιο τρόπο, η *αρτσα-βιγκραχα* που λατρεύεται στους ναούς είναι επίσης επέκταση της μορφής του Κυρίου. Λατρεύοντας την *αρτσα-βιγκραχα*, μπορεί κανείς να πλησιάσει τον Κύριο, ο οποίος δέχεται την υπηρεσία ενός αφοσιωμένου υπηρέτη με την παντοδύναμη ενέργειά Του. Η *αρτσα-βιγκραχα* του Κυρίου κατέρχεται μετά από αίτημα των *ατσαρια*, των αγίων δασκάλων, και λειτουργεί ακριβώς με τον αυθεντικό τρόπο του Κυρίου, χάρη στην παντοδυναμία Του. Άνθρωποι ανόητοι, οι οποίοι δεν γνωρίζουν τη *Σρι Ισοπανισαντ* ή κάποιο άλλο *σρουτι-μαντρα*, θεωρούν ότι η *αρτσα-βιγκραχα*, η οποία λατρεύεται από αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, είναι φτιαγμένη από υλικά στοιχεία. Η μορφή αυτή μπορεί να φαίνεται υλική στην ατελή όραση ανοήτων ανθρώπων ή των *κανιστα-αντικαρι*, αλλά οι άνθρωποι αυτοί δεν γνωρίζουν ότι ο Κύριος, όντας παντοδύναμος και παντογνώστης, μπορεί να μετατρέψει την ύλη σε πνεύμα και το πνεύμα σε ύλη, όπως επιθυμεί.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.11-12) ο Κύριος λυπάται για την παρηκμασμένη κατάσταση των ανθρώπων με μικρή γνώση, οι

οποίοι Τον χλευάζουν επειδή κατέρχεται σε αυτόν τον κόσμο σαν άνθρωπος. Άτομα με τόσο φτώχη πληροφόρηση δεν γνωρίζουν την παντοδυναμία του Κυρίου. Γι' αυτό ο Κύριος δεν εκδηλώνεται πλήρως σε όσους αρέσκονται σε διανοητικές εικασίες. Μπορεί να Τον κατανοήσει κανείς μόνο στον βαθμό που εγκαταλείπεται σε Αυτόν. Η ξεπεσμένη κατάσταση των ζωντανών όντων οφείλεται εξ ολοκλήρου στη λησμονιά της σχέσης τους με τον Θεό.

Σε αυτό το *μαντρα*, καθώς και σε πολλά άλλα βεδικά *μαντρα*, αναφέρεται καθαρά ότι ο Κύριος προμηθεύει τα ζωντανά όντα με αγαθά από αμνημονεύτων χρόνων. Το ζωντανό ον επιθυμεί κάτι και ο Κύριος του προμηθεύει το αντικείμενο αυτής της επιθυμίας ανάλογα με τα προσόντα του. Αν κάποιος θελήσει να γίνει δικαστής του ανωτάτου δικαστηρίου, πρέπει να διαθέτει όχι μόνο τα απαραίτητα προσόντα, αλλά και τη συγκατάθεση της αρχής που απονέμει τον τίτλο του δικαστή του ανωτάτου δικαστηρίου. Τα προσόντα από μόνα τους δεν είναι αρκετά για την κατάληψη της θέσης: αυτή θα πρέπει να απονεμηθεί από κάποια ανώτερη αρχή. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος απονέμει απόλαυση στα ζωντανά όντα ανάλογα με τα προσόντα τους, αλλά τα προσόντα από μόνα τους δεν φτάνουν για να επιτρέψουν σε κάποιον να δεχθεί επιβράβευση. Απαιτείται και το έλεος του Κυρίου.

Συνήθως, τα ζωντανά όντα δεν γνωρίζουν τι να ζητήσουν από τον Κύριο ούτε ποια θέση να επιδιώξουν. Ωστόσο, όταν το ζωντανό ον γνωρίσει την καταστατική του θέση, ζητά να γίνει δεκτό στην υπερβατική συντροφιά του Κυρίου για να Του προσφέρει υπερβατική υπηρεσία αγάπης. Δυστυχώς, όμως, τα ζωντανά όντα υπό την επίδραση της υλικής φύσης, ζητούν διάφορα άλλα πράγματα και γι' αυτό λέγεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.41) ότι η νοημοσύνη τους είναι διαιρεμένη, απλωμένη. Η πνευματική νοημοσύνη είναι αδιαίρετη, αλλά η εγκόσμια νοημοσύνη εκτρέπεται σε πολλές κατευθύνσεις. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*

(7.5.30-31) αναφέρεται ότι εκείνοι που αιχμαλωτίζονται από τις πρόσκαιρες ομορφιές της εξωτερικής ενέργειας λησμονούν τον αληθινό σκοπό της ζωής, που είναι η επιστροφή στον Θεό. Λησμονώντας αυτό, προσπαθεί κανείς να προσαρμόσει τα πράγματα κάνοντας διάφορα σχέδια και προγράμματα, αλλά αυτό είναι σαν να αναμασά κανείς τα ήδη μασημένα. Μολαταύτα, ο Κύριος είναι τόσο καλός, ώστε επιτρέπει στο επιλήσμον ζωντανό ον να συνεχίσει κατ' αυτόν τον τρόπο χωρίς να παρεμβαίνει. Έτσι αυτό το *μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ* χρησιμοποιεί την πολύ κατάλληλη λέξη *γιατατατιαταχ*, δείχνοντας ότι ο Κύριος επιβραβεύει τα ζωντανά όντα ακριβώς σύμφωνα με τις επιθυμίες τους. Αν ένα ζωντανό ον θέλει να πάει στην κόλαση, ο Κύριος του το επιτρέπει χωρίς παρεμβάσεις και αν θέλει να επιστρέψει στο σπίτι μας στον Θεό, ο Κύριος το βοηθάει.

Ο Θεός περιγράφεται εδώ ως *παριμπουχ*, μέγιστος όλων. Κανείς δεν είναι μεγαλύτερος ή ίσος Του. Τα υπόλοιπα ζωντανά όντα περιγράφονται ως *επαίτες* που ζητούν αγαθά από τον Κύριο. Ο Κύριος προμηθεύει τα πράγματα που επιθυμούν τα ζωντανά όντα. Αν τα ζωντανά όντα ήταν ίσα με τον Κύριο σε δυνάμεις –αν ήταν παντοδύναμα και γνώριζαν τα πάντα- δεν θα επαιτούσαν από τον Κύριο, ακόμα και την υποτιθέμενη απελευθέρωση. Αληθινή απελευθέρωση σημαίνει επιστροφή στον Θεό. Απελευθέρωση όπως την αντιλαμβάνονται οι ιμπερσοναλιστές είναι μύθος και η επαιτία για την ικανοποίηση των αισθήσεων θα πρέπει να συνεχίζεται αιωνίως, εκτός αν ο επαίτης συνέλθει πνευματικά και συνειδητοποιήσει την καταστατική του θέση.

Μόνον ο Υπέρτατος Κύριος είναι αυτάρκης. Όταν ο Κύριος Κρίσνα εμφανίστηκε στη γη πριν από πέντε χιλιάδες χρόνια, εκδήλωσε την πλήρη παρουσία Του ως Πρόσωπο της Θεότητας μέσω των διαφόρων δραστηριοτήτων Του. Κατά την παιδική Του ηλικία σκότωσε πολλούς και ισχυρούς δαίμονες, όπως ο

Αγκάσουρα, ο Μπακάσουρα και ο Σακατάσουρα και δεν τίθεται θέμα να απέκτησε αυτή τη δύναμη από αλλού. Σήκωσε τον μεγάλο λόφο Γκοβαρντάνα χωρίς να έχει ασκηθεί ποτέ στην άρση βαρών. Χόρευε με τις *γκοπι* χωρίς κοινωνικούς περιορισμούς και χωρίς μομφές. Μολονότι οι *γκοπι* Τον πλησίασαν με ερωτικά αισθήματα, η σχέση μεταξύ των *γκοπι* και του Κυρίου Κρίσνα λατρεύτηκε ακόμα και από τον Κύριο Τσετάνια, ο οποίος ήταν αυστηρός *σαννιασι* και άτεγκτος οπαδός των κανόνων πειθαρχίας. Για να επιβεβαιώσει ότι ο Κύριος είναι πάντα αγνός και αμόλυντος, η *Σρι Ισοπανισαντ* Τον περιγράφει ως *σουνταμ* (αμόλυντο) και *απαπα-βινταμ* (αγνό). Είναι αμόλυντος υπό την έννοια ότι ακόμα και κάτι ακάθαρμο μπορεί να εξαγνιστεί μόλις έρθει σε επαφή μαζί Του. Η λέξη «αγνός» αναφέρεται στη δύναμη της επαφής Του. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.30-31), ένας αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να εμφανίζεται ως *σου-ντουρατσαρα*, χωρίς καλή διαγωγή στην αρχή, αλλά θα πρέπει να είναι αποδεκτός ως αγνός, επειδή βρίσκεται στον σωστό δρόμο. Αυτό οφείλεται στη αγνή φύση της επαφής του Κυρίου. Ο Κύριος είναι επίσης *απαπα-βινταμ*, επειδή η αμαρτία δεν μπορεί να Τον αγγίξει. Ακόμα και αν συμπεριφέρεται με έναν τρόπο που φαίνεται αμαρτωλός, οι πράξεις Του είναι πάντα πανάγαθες, επειδή δεν τίθεται θέμα επηρεασμού Του από την αμαρτία. Επειδή σε κάθε περίπτωση είναι *σουνταμ*, πάναγνος, παρομοιάζεται συχνά με τον ήλιο. Ο ήλιος εξάγει υγρασία από πολλά αηδή μέρη της γης, αλλά παρ' όλα αυτά, παραμένει αγνός. Μάλιστα, εξαγνίζει απεχθή πράγματα λόγω της αποστειρωτικής του δύναμης. Αν ο ήλιος, που είναι υλικό αντικείμενο, είναι τόσο ισχυρός, τότε μπορούμε μόλις να φανταστούμε την εξαγνιστική δύναμη του παντοδύναμου Κυρίου.

Ένατο μαντρα

अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते ।
ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायाँ रताः ॥९॥

*αννταμ ταμαχ πραβισαντι
γιε 'βιντιαμ ουπασατε
τατο μπουγια ιβα τε ταμο
για ου βιντιαγιαμ ραταχ*

αννταμ: χονδροειδής άγνοια – ταμαχ: σκοτάδι – πραβισαντι: εισέρχονται – γιε: εκείνοι – αβιντιαμ: αμάθεια – ουπασατε: λατρεία – ταταχ: από αυτό – μπουγιαχ: ακόμα περισσότερο – ιβα: σαν – τε: αυτοί – ταμαχ: σκοτάδι – γιε: όσοι – ου: επίσης – βιντιαγιαμ: στην καλλιέργεια της γνώσης – ραταχ: ασχολούμενοι.

Όσοι λατρεύουν την αμάθεια θα πέσουν στις σκοτεινότερες περιοχές της άγνοιας. Ακόμα χειρότεροι είναι όσοι καλλιεργούν την υποτιθέμενη γνώση.

Αυτό το μαντρα προσφέρει μία συγκριτική μελέτη της βιντια και της αβιντια. Η αβιντια, η άγνοια, είναι αναμφίβολα επικίνδυνη, αλλά η βιντια, η γνώση, είναι ακόμα πιο επικίνδυνη όταν είναι λανθασμένη ή παραπλανημένη. Αυτό το μαντρα της Σρι Ισοπανισαντ έχει μεγαλύτερη εφαρμογή σήμερα από οποιαδήποτε άλλη εποχή στο παρελθόν. Ο σύγχρονος πολιτισμός έχει σημειώσει αξιόλογη πρόοδο στον τομέα της μαζικής εκπαίδευσης, αλλά το αποτέλεσμα

είναι ότι οι άνθρωποι είναι περισσότερο δυστυχείς από ποτέ άλλοτε, εξαιτίας της έμφασης που δίνεται στην υλική πρόοδο και τον αποκλεισμό της σημαντικότερης πλευράς της ζωής, της πνευματικής.

Όσον αφορά στη *βιντια*, το πρώτο *μαντρα* έχει εξηγήσει πολύ καθαρά ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι ο ιδιοκτήτης των πάντων και ότι άγνοια είναι η λήθη αυτού του γεγονότος. Όσο περισσότερο ο άνθρωπος λησμονεί αυτό το γεγονός, τόσο περισσότερο είναι στο σκοτάδι. Με δεδομένο αυτό, ένας άθεος πολιτισμός κατευθυνόμενος προς μία υποτιθέμενη εκπαιδευτική πρόοδο είναι πιο επικίνδυνος από έναν πολιτισμό στον οποίον οι μάζες των ανθρώπων είναι λιγότερο «μορφωμένες».

Από τις διάφορες κατηγορίες ανθρώπων –τους *καρμι*, τους *γκιανι* και τους *γιογκι*- οι *καρμι* είναι εκείνοι που ασχολούνται με δραστηριότητες ικανοποίησης των αισθήσεων. Στον σύγχρονο πολιτισμό, το 99.9% των ανθρώπων ασχολούνται με πράξεις ικανοποίησης των αισθήσεων κάτω από τις σημαίες της βιομηχανοποίησης, της οικονομικής ανάπτυξης, του αλτρουισμού, του πολιτικού ακτιβισμού και ούτω καθεξής. Όλες αυτές οι δραστηριότητες βασίζονται λίγο-πολύ στην ικανοποίηση των αισθήσεων, αποκλείοντας το είδος της συνείδησης του Θεού που περιγράφεται στο πρώτο *μαντρα*.

Στη γλώσσα της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.15), άνθρωποι που ασχολούνται με χονδροειδή ικανοποίηση των αισθήσεων είναι *μουντα*, γάιδαροι. Ο γάιδαρος είναι σύμβολο της βλακείας. Όσοι ασχολούνται μόνο με την ανεπικερδή αναζήτηση της ικανοποίησης των αισθήσεων λατρεύουν την *αβιντια*, σύμφωνα με τη *Σρι Ισοπανισαντ*. Και όσοι παίζουν τον ρόλο των βοηθών αυτού του είδους του πολιτισμού εν ονόματι μιας εκπαιδευτικής προόδου, στην πραγματικότητα κάνουν περισσότερη ζημιά από όσους βρίσκονται στο επίπεδο της χονδροειδούς αισθησιακής απόλαυσης.

Η πρόοδος στη μάθηση ενός άθεου λαού είναι σαν ένα πολύτιμο πετράδι στο κεφάλι μιας κόμπρας. Μια κόμπρα στολισμένη με ένα πολύτιμο πετράδι είναι πιο επικίνδυνη από μια άλλη που δεν είναι στολισμένη. Στο έργο *Χαρι-μπακτι-σουντονταγια* (3.11.12) η πρόοδος στην εκπαίδευση ενός άθεου λαού παρομοιάζεται με το στόλισμα ενός νεκρού σώματος. Στην Ινδία, καθώς και σε άλλες χώρες, ορισμένοι άνθρωποι ακολουθούν το έθιμο της περιφοράς ενός στολισμένου νεκρού σώματος για την ευχαρίστηση των συγγενών που θρηνούν. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο σύγχρονος πολιτισμός είναι μια κουρελού από δραστηριότητες που σκοπός τους είναι να καλύψουν τις αδιάκοπες δυστυχίες της υλικής ύπαρξης. Όλες αυτές οι δραστηριότητες έχουν στόχο την ικανοποίηση των αισθήσεων. Αλλά πάνω από τις αισθήσεις είναι ο νους και πάνω από τον νου είναι η νοημοσύνη και πάνω από τη νοημοσύνη είναι η ψυχή. Γι' αυτό σκοπός της αληθινής εκπαίδευσης πρέπει να είναι η αυτοσυνειδητοποίηση, η συνειδητοποίηση των πνευματικών αξιών της ψυχής. Οποιαδήποτε εκπαίδευση δεν οδηγεί σε αυτή τη συνειδητοποίηση θα πρέπει να θεωρείται *αβιντια*, αμάθεια. Και το να καλλιεργείς αυτή την αμάθεια σημαίνει ότι κατρακυλάς στις σκοτεινότερες περιοχές της άγνοιας.

Σύμφωνα με την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.42, 7.15), οι σφάλλοντες εγκόσμιοι εκπαιδευτικοί είναι γνωστοί ως *βεντα-βαντα-ρατα* και *μαγιαγιαπαχριτα-γκιανα*. Πιθανόν να είναι επίσης και άθεοι δαίμονες, οι κατώτεροι των ανθρώπων. Όσοι είναι *βεντα-βαντα-ρατα* παριστάνουν ότι γνωρίζουν πολύ καλά τη βεδική γραμματεία, αλλά δυστυχώς έχουν εκτραπεί εντελώς από τον σκοπό των Βεδών. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (15.15) λέγεται ότι ο σκοπός των Βεδών είναι να γνωρίσει κανείς το Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά αυτοί οι *βεντα-βαντα-ρατα* δεν ενδιαφέρονται καθόλου για το Πρόσωπο της Θεότητας. Αντιθέτως, τους γοητεύουν τα αποτελέσματα της δράσης

που αποσκοπεί στην απόλαυση, όπως το να κατορθώσουν να φτάσουν στους ουράνιους πλανήτες.

Όπως αναφέρεται στο *Πρώτο μαντρα*, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι το Πρόσωπο της Θεότητας είναι ο ιδιοκτήτης των πάντων και ότι θα πρέπει να είμαστε ικανοποιημένοι με το μερίδιο που μας έχει οριστεί για τις ανάγκες της ζωής. Ο σκοπός όλων των βεδικών έργων είναι να ξυπνήσουν αυτή τη συνείδηση του Θεού σε όλα τα επιλήσιμα ζωντανά όντα και ο ίδιος αυτός σκοπός παρουσιάζεται με διάφορους τρόπους στις διάφορες γραφές του κόσμου, για να γίνει κατανοητός από μία ανόητη ανθρωπότητα. Γι' αυτό ο τελικός σκοπός όλων των θρησκειών είναι να φέρουν τους ανθρώπους πίσω στον Θεό.

Αλλά οι *βεντα-βαντα-ρατα*, αντί να συνειδητοποιήσουν ότι ο σκοπός των Βεδών είναι να ξυπνήσουν τη χαμένη σχέση της επιλήσιμονος ψυχής με το Πρόσωπο της Θεότητας, θεωρούν δεδομένο ότι αυτά τα δευτερεύοντα ζητήματα, όπως η επίτευξη ουράνιων απολαύσεων για την ικανοποίηση των αισθήσεων – η λαγνεία για τις οποίες προκαλεί εξαρχής την υλική δουλεία τους – είναι ο έσχατος σκοπός των Βεδών. Αυτού του είδους οι άνθρωποι παραπλανούν και άλλους, παρερμηνεύοντας τη βεδική γραμματεία. Ορισμένες φορές επικρίνουν ακόμα και τις *Πουρανα*, οι οποίες είναι αυθεντικές βεδικές ερμηνείες προορισμένες για τους κοινούς ανθρώπους. Οι *βεντα-βαντα-ρατα* δίνουν τη δική τους ερμηνεία των Βεδών, παραβλέποντας την αυθεντία των μεγάλων δασκάλων, των *ατσαρια*. Έχουν επίσης την τάση να υψώνουν κάποιο ανήθικο πρόσωπο από τους ίδιους και να το παρουσιάζουν ως ηγετικό εκπρόσωπο της βεδικής γνώσης. Αυτοί οι *βεντα-βαντα-ρατα* καταδικάζονται ιδιαίτερα σε αυτό το *μαντρα* με τις καταλληλότερες σανσκριτικές λέξεις *βιντιαγιαμ ραταχ*. Η λέξη *βιντιαγιαμ* αναφέρεται στη μελέτη των Βεδών, επειδή οι Βέδες είναι η αρχή της γνώσης (*βιντια*) και η λέξη *ραταχ* σημαίνει «όσοι ασχολούνται».

Έτσι *βιντιαγιαμ ραταχ* σημαίνει «όσοι ασχολούνται με τη μελέτη των Βεδών». Οι υποτιθέμενοι σπουδαστές των Βεδών καταδικάζονται εδώ, επειδή αγνοούν τον πραγματικό σκοπό των Βεδών, εξαιτίας του ότι δεν πειθαρχούν στους *ατσαρια*. Αυτοί οι *βεντα-βαντα-ρατα* αναζητούν σημασίες σε κάθε λέξη των Βεδών, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τους δικούς τους σκοπούς. Δεν γνωρίζουν ότι η βεδική γραμματεία είναι μια συλλογή από εκπληκτικά βιβλία, τα οποία μπορούν να γίνουν κατανοητά μόνο μέσω της σειράς της μαθητικής διαδοχής.

Πρέπει να πλησιάσει κανείς έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο προκειμένου να κατανοήσει το υπερβατικό μήνυμα των Βεδών. Αυτή την κατεύθυνση δείχνει η *Μουνντακα Ουπανισαντ* (1.2.12). Αυτοί οι *βεντα-βαντα-ρατα*, ωστόσο, έχουν τους δικούς τους *ατσαρια*, οι οποίοι δεν ανήκουν στη σειρά της υπερβατικής διαδοχής. Γι' αυτό προχωρούν προς την σκοτεινότερη περιοχή της άγνοιας, επειδή παρερμηνεύουν τη βεδική γραμματεία. Πέφτουν στην άγνοια ακόμα βαθύτερα και από αυτούς που δεν έχουν καθόλου γνώση των Βεδών.

Η κατηγορία των *μαγιαγιαπαχριτα-γκιανα* είναι αυτοδημιούργητοι «Θεοί». Τέτοιου είδους άνθρωποι σκέφτονται ότι είναι οι ίδιοι Θεοί και ότι δεν υπάρχει λόγος να λατρεύουν κάποιον άλλον Θεό. Δεν έχουν αντίρρηση να λατρεύουν έναν συνηθισμένο άνθρωπο αν συμβαίνει να είναι πλούσιος, αλλά δεν θα λατρέψουν ποτέ το Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτοί οι άνθρωποι, ανίκανοι να αναγνωρίσουν τη δική τους ανοησία, δεν σκέφτονται ποτέ πώς είναι δυνατόν ο Θεός να παγιδευτεί από τη *μαγια*, τη δική Του παραπλανητική ενέργεια. Αν ο Θεός παγιδευόταν ποτέ από τη *μαγια*, τότε η *μαγια* θα ήταν ισχυρότερη από τον Θεό. Αυτού του είδους οι άνθρωποι λένε ότι ο Θεός είναι παντοδύναμος, αλλά δεν σκέφτονται ότι αν είναι παντοδύναμος, δεν υπάρχει πιθανότητα να κυριευθεί από τη *μαγια*. Αυτοί οι αυτοδημιούργητοι «Θεοί» δεν

μπορούν να δώσουν ξεκάθαρη απάντηση σε αυτές τις ερωτήσεις· είναι απλώς ικανοποιημένοι που έχουν γίνει οι ίδιοι «Θεοί».

Δέκατο μαντρα

अन्यदेवाहुर्विद्ययाऽन्यदाहुरविद्यया।
इति शुश्रुम धीराणां ये नस्तद्विचचक्षिरे॥१०॥

*ανιαντ εβαχουρ βιντιαγια-
νιαντ αχουρ αβιντιαγια
ιτι σουσρουμα ντιραναμ
γιε νας ταντ βιτσατσακσιρε*

ανιατ: διαφορετικό – εβα: βεβαίως – αχουχ: είπαν – βιντ-γιαγια: με την καλλιέργεια της γνώσης – ανιατ: διαφορετικό – αχουχ: είπαν – αβιντιαγια: με την καλλιέργεια της άγνοιας – ιτι: έτσι – σουσρουμα: άκουσα – ντιραναμ: από τους νηφάλιους – γιε: οι οποίοι – ναχ: σε εμάς – τατ: εκείνο – βιτσατσακσιρε: εξήγησαν.

Οι σοφοί έχουν εξηγήσει ότι το αποτέλεσμα που προέρχεται από την καλλιέργεια της γνώσης είναι διαφορετικό από το αποτέλεσμα που προκύπτει από την καλλιέργεια της αμάθειας.

Όπως συνιστάται στο Δέκατο Τρίτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (13.8-12), θα πρέπει κανείς να καλλιεργεί τη γνώση με τον ακόλουθο τρόπο:

- 1) Θα πρέπει να γίνει τέλεια ευγενικός και να μάθει να προσφέρει σεβασμό στους άλλους.

- 2) Δεν θα πρέπει να παριστάνει τον θρήσκο μόνο και μόνο για τη φήμη και το όνομα.
- 3) Δεν θα πρέπει να γίνει πηγή άγχους για τους άλλους με τις πράξεις του σώματός του, με τις σκέψεις του νου του ή με τα λόγια του.
- 4) Θα πρέπει να μάθει αυτοσυγκράτηση, ακόμα και όταν προκαλείται από άλλους.
- 5) Θα πρέπει να μάθει να αποφεύγει την υποκρισία στις δοσοληψίες του με τους άλλους.
- 6) Θα πρέπει να αναζητήσει έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο που μπορεί να τον οδηγήσει σταδιακά στο στάδιο της πνευματικής συνειδητοποίησης και θα πρέπει να υποταχθεί σε έναν τέτοιο πνευματικό δάσκαλο, να τον υπηρετήσει και να ρωτά τις κατάλληλες ερωτήσεις.
- 7) Προκειμένου να πλησιάσει το επίπεδο της αυτοσυνειδητοποίησης, θα πρέπει να τηρεί τις ρυθμιστικές αρχές που ορίζουν οι εξ αποκαλύψεως γραφές.
- 8) Θα πρέπει να είναι σταθεροποιημένος στα διδάγματα των εξ αποκαλύψεως γραφών.
- 9) Θα πρέπει να απέχει εντελώς από πρακτικές επιζήμιες για την αυτοσυνειδητοποίηση.
- 10) Δεν θα πρέπει να δέχεται περισσότερα από όσο χρειάζεται για τη συντήρηση του σώματος.
- 11) Δεν θα πρέπει να ταυτίζεται εσφαλμένα με το χονδροειδές υλικό σώμα ούτε να θεωρεί όσους έχουν σχέση με το σώμα του συγγενείς του.
- 12) Θα πρέπει πάντα να θυμάται ότι όσο έχει ένα υλικό σώμα θα πρέπει να αντιμετωπίζει τις δυστυχίες της γέννησης, των γηρατειών, της αρρώστιας και του θανάτου. Δεν οφείλει να κάνει κανείς σχέδια για να απαλλαγεί από αυτά τα βάσανα του υλικού σώματος. Ο καλύτερος δρόμος είναι να βρει τον τρόπο να ξαναβρεί την πνευματική του ταυτότητα.

- 13) Δεν θα πρέπει να είναι προσκολλημένος στις ανάγκες της ζωής περισσότερο από όσο χρειάζεται για την πνευματική πρόοδο.
- 14) Δεν θα πρέπει να έχει μεγαλύτερη προσκόλληση στη γυναίκα του, τα παιδιά του και το σπίτι του από όσο ορίζουν οι εξ αποκαλύψεως γραφές.
- 15) Δεν θα πρέπει να είναι ευτυχής ή δυστυχής για πράγματα επιθυμητά και ανεπιθύμητα, γνωρίζοντας ότι τέτοια αισθήματα είναι δημιουργήματα του νου.
- 16) Θα πρέπει να γίνει ανόθευτος αφοσιωμένος υπηρέτης του Προσώπου της Θεότητας, του Σρι Κρίσνα, και να Τον υπηρετεί συνεπαρμένος.
- 17) Θα πρέπει να αναπτύξει την επιθυμία να μένει σε απομονωμένα μέρη με ήρεμη και ήσυχη ατμόσφαιρα, ευνοϊκή για πνευματική παιδεία και να αποφεύγει πολυσύχναστα μέρη όπου συγκεντρώνονται μη αφοσιωμένοι υπηρέτες.
- 18) Θα πρέπει να γίνει επιστήμονας ή φιλόσοφος και να κάνει έρευνες σχετικές με την πνευματική γνώση, αναγνωρίζοντας ότι η πνευματική γνώση είναι διαρκής, ενώ η υλική γνώση τελειώνει με τον θάνατο του σώματος.

Αυτά τα δεκαοχτώ θέματα συνδυάζονται για να σχηματίσουν μία σταδιακή πρόοδο με την οποία μπορεί να αναπτυχθεί η αληθινή γνώση. Εκτός από αυτά, όλες οι άλλες μέθοδοι θεωρούνται ότι ανήκουν στην κατηγορία της αμάθειας. Ο Σρίλα Μπακτιβινόνα Τακούρ, ένας μέγας *ατσαρια*, πίστευε ότι όλες οι μορφές υλικής γνώσης είναι απλώς εξωτερικά γνωρίσματα της παραπλανητικής ενέργειας και ότι με την καλλιέργειά τους δεν γίνεται κανείς καλύτερος ούτε από έναν γάιδαρο. Την ίδια αυτή αρχή συναντάμε και εδώ, στη *Σρι Ισοπανισαντ*. Με την ανάπτυξη της υλικής γνώσης, ο σύγχρονος άνθρωπος μετατρέπεται απλούστατα σε γάιδαρο. Κάποιοι υλιστές πολιτικοί με πνευματική αμφίεση επικρίνουν το παρόν πολιτιστικό σύστημα ως σατανικό, αλλά

δυστυχώς, δεν νοιάζονται για την καλλιέργεια της αληθινής γνώσης όπως διατυπώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Έτσι, δεν είναι σε θέση να αλλάξουν αυτή τη σατανική κατάσταση.

Στη σύγχρονη κοινωνία, ακόμα και ένα παιδί θεωρεί τον εαυτό του ανεξάρτητο και δεν σέβεται τους ηλικιωμένους. Εξαιτίας του λανθασμένου τύπου εκπαίδευσης που προσφέρουν τα πανεπιστήμιά μας, τα παιδιά σε όλο τον κόσμο δημιουργούν πονοκεφάλους στους μεγαλύτερους. Γι' αυτό η *Σρι Ισοπανισαντ* προειδοποιεί πολύ αυστηρά ότι η παιδεία της αμάθειας διαφέρει από εκείνη της γνώσης. Τα πανεπιστήμια είναι, κατά κάποιο τρόπο, κέντρα αμάθειας και μόνο. Κατά συνέπεια οι επιστήμονες είναι απασχολημένοι με την ανακάλυψη νέων φονικών όπλων για να εξαφανίσουν άλλες χώρες. Οι σπουδαστές των πανεπιστημίων σήμερα δεν διδάσκονται τις ρυθμιστικές αρχές του *μπραματσαρια* (της άγαμης ζωής του σπουδαστή) ούτε πιστεύουν σε κάποιες εντολές των γραφών. Οι θρησκευτικές αρχές διδάσκονται μόνο για χάρη του ονόματος και της φήμης και όχι για χάρη κάποιας πρακτικής δράσης. Έτσι υπάρχει εχθρότητα όχι μόνο στο κοινωνικό και το πολιτικό πεδίο, αλλά και στο πεδίο της θρησκείας.

Ο εθνικισμός έχει αναπτυχθεί σε διάφορα μέρη του κόσμου εξαιτίας της καλλιέργειας της αμάθειας από τους ανθρώπους γενικά. Κανείς δεν αναλογίζεται ότι αυτή η μικροσκοπική γη είναι απλώς ένας σβώλος ύλης που επιπλέει στο αχανές διάστημα μαζί με πολλούς άλλους σβώλους. Σε σύγκριση με την απεραντοσύνη του διαστήματος, αυτοί οι σβώλοι ύλης είναι σαν σωματίδια σκόνης στον αέρα. Επειδή ο Θεός έφτιαξε με καλοσύνη αυτούς τους σβώλους της ύλης πλήρεις αφ' εαυτών, είναι τέλεια εφοδιασμένοι με όλα τα αναγκαία για να επιπλέουν στο διάστημα. Οι οδηγοί των διαστημοπλοίων μας μπορεί να είναι πολύ περήφανοι για τα επιτεύγματά τους, αλλά δεν σκέφτονται τον

υπέρτατο οδηγό αυτών των μεγαλύτερων, γιγαντιαίων διαστημοπλοίων που ονομάζονται πλανήτες.

Υπάρχουν αναρίθμητοι ήλιοι και αναρίθμητα πλανητικά συστήματα. Ως απειροελάχιστα μέρη του Υπερτάτου Κυρίου, εμείς, μικρά πλάσματα, προσπαθούμε να κυριαρχήσουμε σε αυτούς τους άπειρους πλανήτες. Έτσι υποχρεωνόμαστε σε επανειλημμένες γεννήσεις και σε επανειλημμένους θανάτους και απογοητευόμαστε από τα γηρατειά και τις αρρώστιες. Η διάρκεια της ανθρώπινης ζωής είναι προγραμματισμένη για περίπου εκατό χρόνια, αν και σταδιακά θα μειωθεί στα είκοσι ή στα τριάντα χρόνια. Λόγω της παιδείας της αμάθειας, άνθρωποι γελασμένοι έχουν δημιουργήσει μέσα σε αυτούς τους πλανήτες τα κράτη τους, για να αρπάξουν αισθησιακή απόλαυση αποτελεσματικότερα για αυτά τα λίγα χρόνια. Αυτοί οι ανόητοι άνθρωποι κάνουν διάφορα σχέδια για να πετύχουν την τέλεια εθνική οριοθέτηση, πράγμα εντελώς αδύνατο. Και όμως, γι' αυτόν τον λόγο το κάθε έθνος έχει γίνει πηγή άγχους για άλλα έθνη. Περισσότερο από το πενήντα τοις εκατό της ενέργειας ενός έθνους είναι αφιερωμένο σε αμυντικά μέτρα και έτσι πάει χαμένη. Κανείς δεν νοιάζεται για την καλλιέργεια της αληθινής γνώσης, αλλά παρ' όλα αυτά οι άνθρωποι είναι λανθασμένα περήφανοι για την πρόοδό τους στην υλική και την πνευματική γνώση.

Η *Σρι Ισοπανισαντ* μας προειδοποιεί γι' αυτόν τον ελαττωματικό τύπο εκπαίδευσης και η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* δίνει οδηγίες σχετικά με την ανάπτυξη της αληθινής γνώσης. Αυτό το *μαντρα* δηλώνει ότι η διδασκαλία της *βιντια*, της γνώσης, πρέπει να παραδοθεί από έναν *ντιρα*. *Ντιρα* είναι κάποιος που δεν αναστατώνεται από την υλική πλάνη. Κανείς δεν μπορεί να είναι ατάραχος αν δεν είναι τελείως συνειδητοποιημένος πνευματικά, στάδιο κατά το οποίο ούτε λαχταρά κάτι ούτε θρηνεί για κάτι. Ο *ντιρα* συνειδητοποιεί ότι το υλικό σώμα και ο νους που έχει αποκτήσει κατά τύχη λόγω

της επαφής με την ύλη είναι αλλότρια στοιχεία. Κάνει, επομένως, ό,τι καλύτερο μπορεί υπό δύσκολους όρους.

Το υλικό σώμα και ο νους είναι δύσκολοι όροι για το πνευματικό ζωντανό ον. Το ζωντανό ον έχει πραγματικές λειτουργίες στον ζωντανό, τον πνευματικό κόσμο, αλλά αυτός ο υλικός κόσμος είναι νεκρός. Μόλις οι ζωντανοί πνευματικοί σπινθήρες μεταχειριστούν τους νεκρούς σβώλους ύλης, ο νεκρός κόσμος φαίνεται να είναι ένας ζωντανός κόσμος. Στην πραγματικότητα, είναι τα ζωντανά όντα, τα μέρη του υπερτάτου ζωντανού όντος, που κινούν τον κόσμο. Οι *ντιρα* γνωρίζουν όλα αυτά τα γεγονότα, ακούγοντάς τα από ανώτερες αυθεντίες και έχουν συνειδητοποιήσει αυτή τη γνώση τηρώντας τις ρυθμιστικές αρχές.

Προκειμένου να ακολουθήσει κάποιος τις ρυθμιστικές αρχές, θα πρέπει να βρει καταφύγιο σε έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο. Το υπερβατικό μήνυμα και οι ρυθμιστικές αρχές κατεβαίνουν από τον πνευματικό δάσκαλο στον μαθητή. Αυτού του είδους η γνώση δεν έρχεται από τον επικίνδυνο δρόμο της εκπαίδευσης της άγνοιας. Μπορεί κάποιος να γίνει *ντιρα* μόνον ακούγοντας ταπεινά και υπάκουα έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο. Ο Αρτζούνα, για παράδειγμα, έγινε *ντιρα* ακούγοντας ταπεινά και υπάκουα τον Κύριο Κρίσνα, το Ίδιο το Πρόσωπο της Θεότητας. Έτσι ο τέλειος μαθητής πρέπει να είναι σαν τον Αρτζούνα και ο πνευματικός δάσκαλος πρέπει να είναι τόσο καλός όσο και ο Ίδιος ο Κύριος. Αυτή είναι η μέθοδος εκμάθησης της *βιντια* (της γνώσης) από τον *ντιρα* (τον ατάραχο).

Ένας *αντιρα* (κάποιος που δεν έχει υποβληθεί στην εκπαίδευση ενός *ντιρα*) δεν μπορεί να είναι ηγέτης στην εκπαίδευση. Οι σύγχρονοι πολιτικοί που παριστάνουν τους *ντιρα* είναι στην πραγματικότητα *αντιρα* και δεν μπορεί να περιμένει κανείς τέλεια γνώση από αυτούς. Είναι απλώς δραστήριοι για να εξασφαλίσουν τις αποδοχές τους σε δολάρια. Πώς θα μπορούσαν, επομένως, να

οδηγήσουν τις μάζες των ανθρώπων στον σωστό δρόμο της αυτοσυνειδητοποίησης; Γι' αυτό θα πρέπει να ακούει κανείς ταπεινά και υπάκουα έναν ντιρα, προκειμένου να αποκτήσει πραγματική εκπαίδευση.

Ενδέκατο μαντρα

विद्यां चाविद्यां च यस्तद्वेदोभयं सह ।
अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा विद्ययाऽमृतमश्नुते ॥११॥

*βιντιαμ τσαβιντιαμ τσα γιας
ταντ βεντομπαγιαμ σαχα
αβιντιαγια μριτιουμ τιρτβα
βιντιαγιαμριταμ ασνουτε*

*βιντιαμ: πραγματική γνώση – τσα: και – αβιντιαμ: αμάθεια – τσα:
και – γιαχ: ένας ο οποίος – τατ: εκείνο – βεντα: γνωρίζει –
ουμπαγιαμ: και τα δύο – σαχα: ταυτόχρονα – αβιντιαγια: με την
καλλιέργεια της αμάθειας – μριτιουμ: επανειλημμένοι θάνατοι –
τιρτβα: υπερβαίνοντας – βιντιγια: με την καλλιέργεια της γνώσης –
αμριταμ: απουσία θανάτου – ασνουτε: απολαμβάνει.*

Μόνον όποιος καλλιεργήσει ταυτόχρονα την υλική και την υπερβατική γνώση μπορεί να ξεπεράσει την επίδραση των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων και να απολαύσει όλη την ευλογία της αθανασίας.

Από τη δημιουργία του υλικού κόσμου και μετά, όλοι έχουν προσπαθήσει να αποκτήσουν αιώνια ζωή, αλλά οι νόμοι της φύσης είναι τόσο σκληροί, ώστε κανείς δεν έχει καταφέρει να αποφύγει το χέρι του θανάτου. Κανείς δεν θέλει να πεθάνει ή να γεράσει ή να αρρωστήσει. Οι νόμοι της φύσης, ωστόσο, δεν επιτρέπουν σε

κανέναν να έχει ανοσία από τα γηρατειά, την αρρώστια ή τον θάνατο. Η πρόοδος της υλικής γνώσης δεν έχει λύσει αυτά τα προβλήματα. Η υλική επιστήμη μπορεί να ανακαλύψει την πυρηνική βόμβα για να επιταχύνει τη διαδικασία του θανάτου, αλλά δεν μπορεί να ανακαλύψει κάτι που θα προστατέψει τον άνθρωπο από το βίαιο χέρι των γηρατειών, της αρρώστιας και του θανάτου.

Από τις *Πουрана* μαθαίνουμε για τις δραστηριότητες του Χιρανιακασιπού, ενός βασιλιά πολύ ανεπτυγμένου από υλική άποψη. Θέλοντας να κυριαρχήσει στον θάνατο με τα υλικά του αποκτήματα και με τη δύναμη της αμάθειάς του, υποβλήθηκε σε ένα είδος διαλογισμού τόσο αυστηρού, ώστε οι κάτοικοι όλων των πλανητικών συστημάτων ταραχτήκαν από τις μυστικές του δυναμεις. Ανάγκασε τον δημιουργό του σύμπαντος, τον ημίθεο Μπράμα, να κατέβει μπροστά του. Τότε του ζήτησε την ευλογία να γίνει *αμαρα*, αθάνατος. Ο Μπράμα του είπε ότι δεν μπορούσε να του δώσει αυτή την ευλογία, επειδή ούτε ο ίδιος, ο δημιουργός του υλικού σύμπαντος, δεν ήταν *αμαρα*, αθάνατος. Όπως βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (8.17), ο Μπράμα ζει πολλά χρόνια, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είναι αθάνατος.

Χιρανια σημαίνει «χρυσάφι» και *κασιπου* σημαίνει «μαλακό κρεβάτι». Αυτός ο πανούργος κύριος, ο Χιρανιακασιπού, ενδιαφερόταν για αυτά τα δύο πράγματα –χρυσάφι και γυναίκες– και ήθελε να τα απολαύσει γενόμενος αθάνατος. Ζήτησε από τον Μπράμα πολλές ευλογίες, με την ελπίδα να ικανοποιήσει εμμέσως την επιθυμία του να γίνει αθάνατος. Αφού ο Μπράμα του είπε ότι δεν μπορούσε να του χαρίσει το δώρο της αθανασίας, ο Χιρανιακασιπού του ζήτησε να μη σκοτωθεί από κανέναν άνθρωπο, ζώο, ημίθεο ή οποιοδήποτε από τα 8.400.000 ζωικά είδη. Ζήτησε ακόμα να μη σκοτωθεί στη στεριά, στον αέρα ή στο νερό ή από οποιοδήποτε όπλο. Με αυτόν τον τρόπο ο Χιρανιακασιπού πίστεψε ανοήτως ότι αυτές οι εγγυήσεις θα τον έσωζαν από τον θάνατο. Στο

τέλος, όμως, παρόλο που ο Μπράμα του παραχώρησε όλες αυτές τις ευλογίες, σκοτώθηκε από το Πρόσωπο της Θεότητας με τη μορφή του Νρισίμχα, την ενσάρκωση του Κυρίου που είναι μισός άνθρωπος-μισός λιοντάρι, χωρίς να χρησιμοποιηθεί κανένα όπλο, επειδή ο Κύριος τον σκότωσε με τα νύχια Του. Δεν σκοτώθηκε ούτε στη στεριά ούτε στον αέρα ούτε στο νερό, επειδή σκοτώθηκε στην αγκαλιά εκείνου του υπέροχου όντος, του Νρισίμχα, ο οποίος ήταν πέρα από την αντίληψή του.

Το θέμα είναι ότι ακόμα και ο Χιρανιακασιπού, ο ισχυρότερος υλιστής, δεν μπόρεσε να γίνει αθάνατος. Τι θα μπορούσαν, επομένως, να πετύχουν οι διάφοροι μικροσκοπικοί Χιρανιακασιπού της εποχής μας, των οποίων τα σχέδια ανατρέπονται κάθε στιγμή;

Η *Σρι Ισοπανισαντ* μας διδάσκει να μην κάνουμε μονομερείς απόπειρες να νικήσουμε στον αγώνα για την ύπαρξη. Όλοι αγωνίζονται σκληρά για την ύπαρξη, αλλά οι νόμοι της υλικής φύσης είναι τόσο σκληροί, που δεν επιτρέπουν σε κανέναν να τους υπερβεί. Προκειμένου να αποκτήσει κανείς αιώνια ζωή, θα πρέπει να προετοιμαστεί να επιστρέψει στον Θεό.

Η μέθοδος με την οποία επιστρέφει κάποιος στον Θεό είναι διαφορετικός κλάδος γνώσης και θα πρέπει να μαθευτεί από τις εξ αποκαλύψεως βεδικές γραφές, όπως οι *Ουπανισαντ*, η *Βενταντα-σουτρα*, η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Για να είναι κάποιος ευτυχισμένος σε αυτή τη ζωή και να αποκτήσει μία αμετάβλητη μακάρια ζωή αφού αφήσει αυτό το υλικό σώμα, θα πρέπει να μελετήσει αυτές τις ιερές γραφές και να αποκτήσει υπερβατική γνώση. Το υποκείμενο σε όρους ζωντανό ον έχει λησμονήσει την αιώνια σχέση του με τον Θεό και έχει αποδεχθεί εσφαλμένα ότι ο πρόσκαιρος τόπος της γέννησής του είναι το παν. Ο Κύριος έχει δώσει με καλοσύνη τις προαναφερθείσες γραφές στην Ινδία και άλλες γραφές σε άλλες χώρες για να θυμίσει στα επιλήσιμα ζωντανά όντα ότι το σπίτι τους δεν είναι εδώ, σε αυτόν

τον υλικό κόσμο. Τα ζωντανά όντα είναι πνευματικές οντότητες και μπορούν να είναι ευτυχισμένα μόνο επιστρέφοντας στο πνευματικό τους σπίτι.

Από το βασίλειό Του, το Πρόσωπο της Θεότητας στέλνει τους γνήσιους υπηρέτες Του για να διαδώσουν το μήνυμα με το οποίο μπορεί κανείς να επιστρέψει στον Θεό και μερικές φορές ο Κύριος έρχεται ο Ίδιος να κάνει αυτή τη δουλειά. Αφού όλα τα ζωντανά όντα είναι αγαπημένοι Του γιοι, κομμάτια Του, ο Θεός λυπάται περισσότερο από όσο εμείς οι ίδιοι για τα βάσανα που υποφέρουμε διαρκώς σε αυτή την υλική κατάσταση. Οι δυστυχίες αυτού του υλικού κόσμου μας βοηθούν, θυμίζοντάς μας εμμέσως την ασυμβατότητά μας με τη νεκρή ύλη. Τα νοήμονα ζωντανά όντα προσέχουν συνήθως αυτές τις υπενθυμίσεις και καλλιεργούν τη *βιντια*, δηλαδή την υπερβατική γνώση. Η ανθρώπινη ζωή είναι η καλύτερη ευκαιρία για την καλλιέργεια πνευματικής γνώσης και το ανθρώπινο ον που δεν εκμεταλλεύεται αυτή την ευκαιρία αποκαλείται *ναρανταμα*, το κατώτερο από τα ανθρώπινα όντα.

Ο δρόμος της *αβιντια*, της ανάπτυξης της υλικής γνώσης για την ικανοποίηση των αισθήσεων, είναι ο δρόμος των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων. Επειδή η ύπαρξή του είναι πνευματική, το ζωντανό ον δεν αντιμετωπίζει γέννηση και θάνατο. Η γέννηση και ο θάνατος ισχύουν για το εξωτερικό κάλυμμα της πνευματικής ψυχής, το σώμα. Ο θάνατος παρομοιάζεται με το γδύσιμο και η γέννηση με το ντύσιμο. Τα ανόητα ανθρώπινα όντα που είναι υπερβολικά απορροφημένα στην καλλιέργεια της *αβιντια*, της αμάθειας, δεν νοιάζονται γι' αυτή τη βάνανση διαδικασία. Ξετρελαμένα με την ομορφιά της παραπλανητικής ενέργειας, υφίστανται τα ίδια βάσανα επανειλημμένως και δεν μαθαίνουν κανένα μάθημα από τους νόμους της φύσης.

Γι' αυτό η καλλιέργεια της *βιντια*, της υπερβατικής γνώσης, είναι ουσιώδης για το ανθρώπινο ον. Η αισθησιακή απόλαυση στην

αρρωστημένη υλική κατάσταση πρέπει να περιορίζεται όσο το δυνατόν περισσότερο. Απεριόριστη αισθησιακή απόλαυση στη σωματική κατάσταση είναι ο δρόμος της άγνοιας και του θανάτου. Τα ζωντανά όντα δεν στερούνται πνευματικών αισθήσεων. Κάθε ζωντανό ον, στην αρχική, πνευματική του μορφή, διαθέτει πλήρεις αισθήσεις, οι οποίες είναι τώρα υλικές, καλυμμένες από το υλικό σώμα και τον νου. Οι δραστηριότητες των υλικών αισθήσεων είναι διαστρεβλωμένη αντανάκλαση των δραστηριοτήτων των αρχικών πνευματικών αισθήσεων. Στην αρρωστημένη της κατάσταση, η πνευματική ψυχή ασχολείται με υλικές δραστηριότητες κάτω από το υλικό κάλυμμα. Αληθινή αισθησιακή απόλαυση είναι δυνατή μόνον όταν η αρρώστια του υλισμού έχει αφαιρεθεί. Στην αγνή πνευματική μας μορφή, απαλλαγμένοι από κάθε υλική μόλυνση, είναι δυνατή η αληθινή αισθησιακή απόλαυση. Ο ασθενής πρέπει να ανακτήσει την υγεία του πριν μπορέσει να απολαύσει και πάλι πραγματικά με τις αισθήσεις του. Έτσι, στόχος της ανθρώπινης ζωής δεν θα πρέπει να είναι η διαστρεβλωμένη αισθησιακή απόλαυση, αλλά η θεραπεία της υλικής αρρώστιας. Η επιδείνωση της υλικής αρρώστιας δεν είναι δείγμα γνώσης, αλλά δείγμα *αβιντια*, άγνοιας. Για να είναι υγιής, δεν θα πρέπει να ανεβάζει κανείς τον πυρετό από τους 40 βαθμούς στους 41, αλλά να τον κατεβάζει στο φυσιολογικό, στους 36 βαθμούς. Αυτός θα πρέπει να είναι ο στόχος της ανθρώπινης ζωής. Η σύγχρονη τάση του υλικού πολιτισμού είναι η αύξηση της θερμοκρασίας της πυρετώδους υλικής κατάστασης, η οποία έχει φτάσει το επίπεδο των 41 βαθμών με τη μορφή της ατομικής ενέργειας. Στο μεταξύ, οι ανόητοι πολιτικοί κλαίνε γιατί οποιαδήποτε στιγμή ο κόσμος μπορεί να καταστραφεί. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της ανάπτυξης της υλικής γνώσης και της παραμέλησης του σημαντικότερου τμήματος της ζωής, της καλλιέργειας της πνευματικής γνώσης. Η *Σρι Ισοπανισαντ* προειδοποιεί εδώ ότι δεν θα πρέπει να ακολουθούμε αυτόν τον επικίνδυνο δρόμο που οδηγεί στον θάνατο. Αντιθέτως, πρέπει να

αναπτύξουμε την καλλιέργεια της πνευματικής γνώσης, έτσι ώστε να απαλλαγούμε εντελώς από το σκληρό χέρι του θανάτου.

Αυτό δεν σημαίνει ότι όλες οι δραστηριότητες για τη συντήρηση του σώματος θα πρέπει να σταματήσουν. Δεν τίθεται θέμα παύσης δραστηριοτήτων, όπως ακριβώς δεν τίθεται θέμα εξάλειψης της θερμοκρασίας συνολικά όταν κάποιος προσπαθεί να αναρρώσει από μία αρρώστια. Η κατάλληλη έκφραση είναι «να κάνει κανείς ό,τι καλύτερο μπορεί σε μια αντίξοχη κατάσταση». Η καλλιέργεια της πνευματικής γνώσης καθιστά αναγκαία τη συνδρομή του σώματος και του νου. Συνεπώς, η συντήρηση του σώματος και του νου είναι απαραίτητη αν θέλουμε να φτάσουμε στον στόχο μας. Θα πρέπει να διατηρείται η φυσιολογική θερμοκρασία των 36 βαθμών. Οι μεγάλοι σοφοί και άγιοι της Ινδίας έχουν επιχειρήσει να το εφαρμόσουν αυτό με ένα ισορροπημένο πρόγραμμα πνευματικής και υλικής γνώσης. Δεν επιτρέπουν ποτέ την εσφαλμένη χρήση της ανθρώπινης νοημοσύνης για μια νοσηρή ικανοποίηση των αισθήσεων.

Ανθρώπινες δραστηριότητες που νοσούν εξαιτίας μιας τάσης ικανοποίησης των αισθήσεων ρυθμίζονται στις Βέδες βάσει των αρχών της σωτηρίας. Αυτό το σύστημα χρησιμοποιεί τη θρησκεία, την οικονομική ανάπτυξη, την ικανοποίηση των αισθήσεων και τη σωτηρία, αλλά στις μέρες μας οι άνθρωποι δεν ενδιαφέρονται για τη θρησκεία ή τη σωτηρία. Έχουν μόνο έναν στόχο στη ζωή, την ικανοποίηση των αισθήσεων, και προκειμένου να πετύχουν αυτόν τον στόχο κάνουν σχέδια για οικονομική ανάπτυξη. Άνθρωποι παραπλανημένοι πιστεύουν ότι η θρησκεία θα πρέπει να διατηρείται επειδή συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, η οποία είναι απαραίτητη για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Έτσι, προκειμένου να εξασφαλίσει περαιτέρω ικανοποίηση των αισθήσεων μετά θάνατον, στον ουρανό, διατηρείται κάποιο σύστημα θρησκευτικών τύπων. Αλλά αυτός δεν είναι ο σκοπός της

θρησκείας. Ο δρόμος της θρησκείας έχει σκοπό την αυτοσυνειδητοποίηση, ενώ η οικονομική ανάπτυξη χρειάζεται μόνο για να διατηρείται το σώμα σε καλή και υγιή κατάσταση. Ο άνθρωπος πρέπει να διάγει υγιεινή ζωή με γερό νου για να συνειδητοποιήσει τη *βιντια*, την αληθινή γνώση, που είναι ο σκοπός της ανθρώπινης ζωής. Ο σκοπός αυτής της ζωής δεν είναι να δουλεύει κανείς σαν γάιδαρος ή να καλλιεργεί την *αβιντια* για την ικανοποίηση των αισθήσεων.

Ο δρόμος της *βιντια* παρουσιάζεται με τέλειο τρόπο στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, η οποία κατευθύνει το ανθρώπινο ον στην αξιοποίηση της ζωής του με την έρευνα της Απόλυτης Αλήθειας. Η Απόλυτη Αλήθεια συνειδητοποιείται βήμα-βήμα ως *μπραμαν*, Παραμάτμα και τελικώς Μπαγκαβάν, το Πρόσωπο της Θεότητας. Η Απόλυτη Αλήθεια συνειδητοποιείται από τον ανοιχτόμυαλο άνθρωπο που έχει φτάσει στη γνώση και την αποδέσμευση από την ύλη, ακολουθώντας τις δεκαοχτώ αρχές της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* που περιγράφονται στο σχόλιο του δέκατου *μαντρα*. Ο κεντρικός σκοπός αυτών των δεκαοχτώ αρχών είναι να φτάσει κανείς στην υπερβατική υπηρεσία αφοσίωσης του Προσώπου της Θεότητας. Επομένως, όλες οι κατηγορίες ανθρώπων ενθαρρύνονται να μάθουν την τέχνη της υπηρεσίας αφοσίωση του Κυρίου.

Ο εγγυημένος δρόμος προς τον στόχο της *βιντια* περιγράφεται από τον Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι στο έργο του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, το οποίο έχουμε παρουσιάσει στα αγγλικά ως «Το νέκταρ της αφοσίωσης». Η καλλιέργεια της *βιντια* συνοψίζεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.2.14), με τα ακόλουθα λόγια:

*τασμαντ εκενα μανασα μπαγκαβαν σατβαταμ πατιχ
σροταβιαχ κιρτιταβιας τσα ντιεγιαχ πουτζίας τσα νιτιαντα*

«Θα πρέπει λοιπόν διαρκώς και με όλη μας την προσοχή να ακούμε για το Πρόσωπο της Θεότητας και να δοξάζουμε, να θυμόμαστε και να λατρεύουμε Εκείνον που είναι ο προστάτης των αφοσιωμένων υπηρετών».

Αν η θρησκεία, η οικονομική ανάπτυξη και η ικανοποίηση των αισθήσεων δεν έχουν στόχο την προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης στον Κύριο, είναι απλώς διάφορες μορφές αμάθειας, όπως δείχνει η *Σρι Ισοπανισαντ στα μαντρα* που ακολουθούν.

Δωδέκατο μαντρα

अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽसम्भूतिमुपासते।
ततो भूय इव ते तमो य उ सम्भूत्याँ रताः ॥१२॥

*αννταμ ταμαχ πραβισαντι
γιε 'σαμμπουτιμ ουπασατε
τατο μπουγια ιβα τε ταμο
για ου σμμπουτιαμ ραταχ*

αννταμ: άγνοια – ταμαχ: σκότος – πραβισαντι: εισέρχονται – γιε: όσοι – ασαμμπουτιμ: τους ημίθεους – ουπασατε: λατρεύουν – ταταχ: από αυτό – μπουγιαχ: ακόμα περισσότερο – ιβα: σαν αυτό – τε: εκείνοι – ταμαχ: σκότος – γιε: οι οποίοι – ου: επίσης – σαμμπουτιαμ: με το Απόλυτο – ραταχ: ασχολούνται.

Όσοι λατρεύουν τους ημίθεους βαδίζουν προς τις σκοτεινότερες περιοχές της άγνοιας και ακόμα πιο βαθύ σκοτάδι περιμένει όσους λατρεύουν το απρόσωπο Απόλυτο.

Η σανσκριτική λέξη *ασαμμπουτι* αναφέρεται σε εκείνους που δεν έχουν ανεξάρτητη υπόσταση. *Σαμμπουτι* είναι το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, το οποίο είναι απολύτως ανεξάρτητο από τα πάντα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.2), το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Σρι Κρίσνα, λέει:

*να με βιντουχ σουρα-γκανα πραμπαβαμ να μαχαρσαγιαχ
αχαμ αντιρ χι ντεβαναμ μαχαρσιναμ τσα σαρβασαχ*

«Ούτε τα πλήθη των ημιθέων ούτε οι μεγάλοι σοφοί γνωρίζουν την προέλευσή Μου ή τις μυστικές δυνάμεις Μου, επειδή από κάθε άποψη Εγώ είμαι η πηγή των ημιθέων και των σοφών». Έτσι, οι δυνάμεις που έχουν δοθεί στους ημίθεους, στους μεγάλους σοφούς και στους μυστικιστές προέρχονται από τον Κρίсна. Παρόλο που όλοι αυτοί έχουν προικιστεί με μεγάλες δυνάμεις, οι δυνάμεις αυτές δεν είναι απεριόριστες και γι' αυτό τους είναι πολύ δύσκολο να γνωρίζουν πώς ο Ίδιος ο Κρίсна εμφανίζεται μέσω της εσωτερικής Του ενέργειας με τη μορφή ανθρώπου.

Πολλοί φιλόσοφοι και μεγάλοι ρισι, δηλαδή μυστικιστές, προσπαθούν να διακρίνουν με τον μικροσκοπικό τους εγκέφαλο το Απόλυτο από το σχετικό. Αυτό μπορεί να τους βοηθήσει να φτάσουν μόνο στην αρνητική αντίληψη του Απολύτου, χωρίς να τους επιτρέπει να συνειδητοποιήσουν κάποιο σημάδι της θετικής πλευράς του. Ο ορισμός του Απολύτου δια της άρνησης δεν είναι πλήρης. Τέτοιου είδους αρνητικοί ορισμοί οδηγούν στη δημιουργία αυθαίρετων αντιλήψεων· έτσι, φαντάζεται κάποιος ότι το Απόλυτο οφείλει να είναι απρόσωπο και δίχως ιδιότητες. Τέτοιου είδους αρνητικές ιδιότητες είναι απλώς οι αντιστροφές των σχετικών, υλικών ιδιοτήτων και είναι, επομένως, και οι ίδιες σχετικές. Αντιλαμβανόμενος κάποιος το Απόλυτο με αυτόν τον τρόπο, μπορεί στην καλύτερη περίπτωση να φτάσει την απρόσωπη λάμψη του Θεού, γνωστή ως *μπραμαν*, αλλά δεν μπορεί να σημειώσει περαιτέρω πρόοδο προς τον Μπαγκαβάν, το Πρόσωπο της Θεότητας.

Αυτοί οι διανοητές οι οποίοι διατυπώνουν εικασίες δεν γνωρίζουν ότι το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας είναι ο Κρίсна, ότι το

απρόσωπο *μπραμαν* είναι η εκτυφλωτική λάμψη του υπερβατικού σώματός Του και ότι η Υπέρτατη Ψυχή (Παραμάτμα) είναι η πλήρης εκπροσώπησή Του η οποία διαπερνά τα πάντα. Ούτε γνωρίζουν ότι ο Κρίσνα διαθέτει την αιώνια μορφή Του με τις υπερβατικές ιδιότητες της αιώνιας ευδαιμονίας και γνώσης. Οι εξαρτώμενοι από Αυτόν ημίθεοι και οι μεγάλοι σοφοί θεωρούν εσφαλμένα ότι είναι ένας ισχυρός ημίθεος και πιστεύουν ότι η λάμψη του *μπραμαν* είναι η Απόλυτη Αλήθεια. Αλλά οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα, χάρη στην εγκατάλειψή τους σε Αυτόν και την ανόθευτη αφοσίωσή τους, μπορούν να γνωρίζουν ότι Αυτός είναι το Απόλυτο Πρόσωπο και ότι τα πάντα εκπορεύονται από Αυτόν. Αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες προσφέρουν συνεχώς υπηρεσία αγάπης στον Κρίσνα, την πηγή των πάντων.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.20, 23) αναφέρεται ότι μόνο κουτά πρόσωπα που βρίσκονται σε σύγχυση και οδηγούνται από μια ισχυρή επιθυμία για την ικανοποίηση των αισθήσεων λατρεύουν τους ημίθεους, για πρόσκαιρη ανακούφιση από πρόσκαιρα προβλήματα. Αφού το ζωντανό ον είναι μπλεγμένο στην υλική ενέργεια, θα πρέπει να ανακουφιστεί από την υλική σκλαβιά πλήρως, αν θέλει να πετύχει διαρκή ανακούφιση στο πνευματικό επίπεδο, όπου υπάρχει αιώνια ζωή, αιώνια ευδαιμονία και αιώνια γνώση. Γι' αυτό η *Σρι Ισοπανισαντ* μας συμβουλεύει να μην αναζητούμε πρόσκαιρη ανακούφιση από τις δυσκολίες μας, λατρεύοντας τους ημίθεους, οι οποίοι εξαρτώνται από τον Κρίσνα και οι οποίοι μπορούν να μας χαρίσουν μόνο πρόσκαιρα οφέλη, αλλά να λατρεύουμε το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα, ο οποίος είναι καθ' ολοκληρίαν ελκυστικός και ο οποίος μπορεί να μας χαρίσει πλήρη ελευθερία από την υλική δουλεία, οδηγώντας μας πίσω στο σπίτι μας, στον Θεό.

Αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.23) ότι οι λάτρες των ημιθέων μπορούν να πάνε στους πλανήτες των ημιθέων. Οι λάτρες

της σελήνης μπορούν να πάνε στη σελήνη, οι λάτρεις του ήλιου μπορούν να πάνε στον ήλιο, κλπ. Οι σύγχρονοι επιστήμονες εξορμούν στη σελήνη με τη βοήθεια πυραύλων, αλλά στην πραγματικότητα αυτή η απόπειρα δεν είναι κάτι το καινούργιο. Με την ανεπτυγμένη τους συνείδηση, τα ανθρώπινα όντα είναι φυσικό να έχουν την τάση να ταξιδέψουν στο διάστημα και να φτάσουν σε άλλους πλανήτες, είτε με διαστημόπλοια είτε με μυστικές δυνάμεις είτε με τη λατρεία των ημιθέων. Στις βεδικές γραφές αναφέρεται ότι μπορεί κάποιος να φτάσει σε άλλους πλανήτες με οποιονδήποτε από αυτούς τους τρόπους, αλλά ο συνηθέστερος τρόπος είναι η λατρεία του ημίθεου που προεδρεύει στον συγκεκριμένο πλανήτη. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να φτάσει κανείς στη σελήνη, στον ήλιο ή ακόμα και στην Μπραμαλόκα, τον ανώτατο πλανήτη αυτού του σύμπαντος. Όλοι, ωστόσο, οι πλανήτες του υλικού σύμπαντος είναι προσωρινές κατοικίες· οι μόνοι μόνιμοι πλανήτες είναι οι Βαϊκουνταλόκα. Βρίσκονται στον πνευματικό ουρανό, όπου δεσπόζει το Ίδιο το Πρόσωπο της Θεότητας. Όπως λέει ο Κύριος, ο Κρίσνα, στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (8.16):

*αμπραμα-μπουβαναλ λοκαχ πουναρ αβαρτινο 'ρτζουνα
μαμ ουπετια του κωντεγια πουναρ τζανμα να βιντιατε*

«Από τον ανώτατο πλανήτη του υλικού κόσμου έως τον κατώτατο, είναι όλοι τόποι δυστυχίας όπου συμβαίνουν επανειλημμένες γεννήσεις και θάνατοι. Αλλά όποιος φτάσει στον τόπο Μου, ω γιε της Κούντι, δεν ξαναγεννιέται ποτέ».

Η *Σρι Ισοπανισαντ* επισημαίνει ότι κάποιος που λατρεύει τους ημίθεους και φτάνει στους υλικούς πλανήτες τους παραμένει στις σκοτεινότερες περιοχές του σύμπαντος. Ολόκληρο το σύμπαν είναι καλυμμένο από τα γιγαντιαία υλικά στοιχεία· είναι ακριβώς σαν μία

καρύδα καλυμμένη από ένα κέλυφος και μισογεμισμένη με νερό. Αφού το κάλυμμά του είναι αεροστεγές, το σκοτάδι μέσα του είναι πυκνό και γι' αυτό χρειάζονται ο ήλιος και η σελήνη για φωτισμό. Έξω από το σύμπαν είναι η αχανής και απεριόριστη επέκταση *μπραματζιοτι*, που είναι γεμάτη με Βαϊκουνταλόκα. Ο μεγαλύτερος και ανώτατος πλανήτης στο *μπραματζιοτι* είναι η Κρισναλόκα ή Γκολόκα Βριντάβανα, όπου κατοικεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ίδιος ο Σρι Κρίσνα. Ο Κύριος Σρι Κρίσνα δεν φεύγει ποτέ από την Κρισναλόκα. Μολονότι κατοικεί εκεί μαζί με τους αιώνιους συντρόφους Του, είναι πανταχού παρών από άκρη σε άκρη ολόκληρης της υλικής και πνευματικής κοσμικής εκδήλωσης. Αυτό έχει ήδη εξηγηθεί στο τέταρτο *μαντρα*. Ο Κύριος είναι παρών παντού, ακριβώς όπως ο ήλιος, αλλά παρ' όλα αυτά βρίσκεται σε ένα μέρος, ακριβώς όπως ο ήλιος βρίσκεται στη δική του απαρέγκλιτη τροχιά.

Τα προβλήματα της ζωής δεν μπορούν να λυθούν πηγαίνοντας απλώς στον πλανήτη της σελήνης ή σε κάποιον άλλο πλανήτη πάνω ή κάτω από αυτήν. Γι' αυτό η *Σρι Ισοπανισαντ* μας συμβούλεύει να μη μας απασχολεί κανένας από τους προορισμούς αυτού του σκοτεινού υλικού σύμπαντος, αλλά να προσπαθήσουμε να βγούμε από αυτό και να φτάσουμε στο λαμπερό βασίλειο του Θεού. Υπάρχουν πολλοί κάλπικοι λάτρεις του Θεού που ασχολούνται με τη θρησκεία μόνο και μόνο για να αποκτήσουν φήμη και όνομα. Αυτού του είδους οι ψευτο-θρησκευόμενοι δεν επιθυμούν να φύγουν από αυτό το σύμπαν και να πάνε στον πνευματικό ουρανό. Θέλουν απλώς να διατηρήσουν την υπόληψή τους στον υλικό κόσμο μεταμφιεσμένοι σε λάτρεις του Κυρίου. Οι άθεοι και οι ιμπερσοναλιστές οδηγούν αυτούς τους ψευτο-θρησκευόμενους στις σκοτεινότερες περιοχές, κηρύσσοντας τη λατρεία του αθεϊσμού. Ο άθεος αρνείται ευθέως την ύπαρξη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και ο ιμπερσοναλιστής στηρίζει τον άθεο, δίνοντας έμφαση στο απρόσωπο γνώρισμα του Υπερτάτου Κυρίου. Μέχρι

τώρα, δεν έχουμε συναντήσει κανένα *μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ* το οποίο να αρνείται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Λέγεται ότι μπορεί να τρέξει γρηγορότερα από τον καθένα. Όσοι τρέχουν για να πάνε σε άλλους πλανήτες είναι οπωσδήποτε πρόσωπα και αν ο Κύριος μπορεί να τρέξει γρηγορότερα από όλους τους, πώς μπορεί να είναι απρόσωπος; Η απρόσωπη αντίληψη του Υπερτάτου Κυρίου είναι μία άλλη μορφή άγνοιας, προερχόμενη από μια ατελή αντίληψη της Απόλυτης Αλήθειας.

Οι αδαείς ψευτο-θρησκευόμενοι και οι κατασκευαστές υποτιθέμενων ενσαρκώσεων που παραβιάζουν ευθέως τις βεδικές εντολές είναι υπόλογοι, επειδή παραπλανούν όσους τους ακολουθούν και θα πάνε στις σκοτεινότερες περιοχές του σύμπαντος. Συνήθως αυτοί οι ιμπερσοναλιστές παριστάνουν τις ενσαρκώσεις του Θεού σε αφελείς οι οποίοι δεν γνωρίζουν τη βεδική σοφία. Αν αυτοί οι ανόητοι διαθέτουν κάποια γνώση, η γνώση αυτή γίνεται στα χέρια τους πιο επικίνδυνη ακόμα και από την άγνοια. Αυτοί οι ιμπερσοναλιστές δεν λατρεύουν ούτε τους ημίθεους σύμφωνα με τις υποδείξεις των γραφών. Στις γραφές υπάρχουν συμβουλές για τη λατρεία των ημιθέων κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, αλλά ταυτόχρονα, οι γραφές δηλώνουν ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει λόγος να λατρεύει κανείς τους ημίθεους. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.23) αναφέρεται ξεκάθαρα πως τα οφέλη της λατρείας των ημιθέων δεν είναι μόνιμα. Αφού ολόκληρο το υλικό σύμπαν είναι πρόσκαιρο, οτιδήποτε κατορθώνεται μέσα στο σκοτάδι της υλικής ύπαρξης είναι επίσης πρόσκαιρο. Το ζήτημα είναι πώς να αποκτήσει κανείς αληθινή και διαρκή ύπαρξη.

Ο Κύριος δηλώνει ότι αμέσως μόλις φτάσει κάποιος σε Αυτόν μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης –η οποία είναι ο μόνος τρόπος για να πλησιάσει κανείς το Πρόσωπο της Θεότητας- αποκτά πλήρη ελευθερία από τη σκλαβιά της γέννησης και του θανάτου. Με άλλα

λόγια, ο δρόμος της σωτηρίας από τις υλικές αρπάγες εξαρτάται ολοκληρωτικά από τις αρχές της γνώσης και της αποδέσμευσης από την ύλη, τις οποίες κερδίζει κανείς υπηρετώντας τον Κύριο. Οι ψευτο-θρησκευόμενοι δεν έχουν ούτε γνώση ούτε αποδέσμευση από τις υλικές υποθέσεις, γιατί οι περισσότεροι από αυτούς θέλουν να ζήσουν στα χρυσά δεσμά της υλικής δουλείας υπό τη σκιά φιλανθρωπικών δραστηριοτήτων μεταμφιεσμένων ως θρησκευτικές αρχές. Με μια κάλπικη επίδειξη θρησκευτικών αισθημάτων, παρουσιάζουν ένα θέαμα υπηρεσίας αφοσίωσης, ενώ ενδίδουν σε όλων των ειδών τις άνομες δραστηριότητες. Με αυτόν τον τρόπο καταφέρνουν να θεωρούνται πνευματικοί δάσκαλοι και αφοσιωμένοι υπηρέτες του Θεού. Τέτοιου είδους παραβάτες των θρησκευτικών αρχών δεν σέβονται καθόλου τους αυθεντικούς *ατσαρια*, τους άγιους δασκάλους της απαρέγκλιτης σειράς της μαθητικής διαδοχής. Αγνοούν τη βεδική εντολή *ατσαριοπασανα*, ότι δηλαδή πρέπει να λατρεύει κανείς τον *ατσαρια*, και τη δήλωση του Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (4.2) *εβαμ παραμπααρα-πραπταμ*: «Αυτή η υπέρτατη επιστήμη του Θεου μεταδίδεται μέσω της μαθητικής διαδοχής». Αντιθέτως, προκειμένου να εξαπατήσουν τους ανθρώπους γίνονται υποτίθεται οι ίδιοι *ατσαρια*, αλλά δεν ακολουθούν έστω και φαινομενικά τις αρχές των *ατσαρια*.

Αυτοί οι απατεώνες είναι τα πιο επικίνδυνα στοιχεία της ανθρώπινης κοινωνίας. Επειδή δεν υπάρχει πνευματική κυβέρνηση, αποφεύγουν την τιμωρία βάσει νόμων του κράτους. Δεν μπορούν, ωστόσο, να αποφύγουν τον νόμο του Υπερτάτου, ο οποίος δηλώνει ξεκάθαρα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι οι φθονεροί δαίμονες με την περιβολή θρησκευτικών κηρύκων θα εκδιωχθούν στις σκοτεινότερες περιοχές της κόλασης (*Μπ.γκ.* 16.19-20). Η *Σρι Ισοπανισαντ* βεβαιώνει ότι αυτοί οι ψευτο-θρησκευόμενοι βαδίζουν προς το απεχθέστερο μέρος του σύμπαντος μετά την ολοκλήρωση της επιχείρησης «πνευματικός δάσκαλος», την οποία διεξάγουν μόνο για την ικανοποίηση των αισθήσεων.

Δέκατο τρίτο μαντρα

अन्यदेवाहुः सम्भवादन्यदाहुरसम्भवात्।
इति शुश्रुम धीराणां ये नस्तद्विचचक्षिरे ॥१३॥

ανιαντ εβαχουχ σαμμπαβαντ

ανιαντ αχουρ ασαμμπαβατ

ιτι σουσρουμα ντιραναμ

γιε νας ταντ βιτσατσακσιρε

ανιατ: διαφορετικά – *εβα*: βεβαίως – *αχουχ*: λέγεται – *σαμμπαβατ*: λατρεύοντας τον Υπέρτατο Κύριο, την αιτία όλων των αιτιών – *ανιατ*: διαφορετικά – *αχουχ*: λέγεται – *ασαμμπαβατ*: λατρεύοντας ό,τι δεν είναι ο Υπέρτατος Κύριος – *ιτι*: έτσι – *σουσρουμα*: το άκουσα – *ντιραναμ*: από τις ατάραχες αυθεντίες – *γιε*: οι οποίες – *ναχ*: σε εμάς – *τατ*: σχετικά με αυτό το ζήτημα – *βιτσατσακσιρε*: τα έχουν εξηγήσει τέλεια.

Λέγεται ότι το αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται με τη λατρεία της υπέρτατης αιτίας όλων των αιτιών είναι διαφορετικό από το αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται με τη λατρεία του μη υπέρτατου. Όλα αυτά έχουν ειπωθεί από τις ατάραχες αυθεντίες, οι οποίες τα έχουν εξηγήσει τέλεια.

Σε αυτό το μαντρα επιδοκιμάζεται το σύστημα του ακούσματος από ατάραχες αυθεντίες. Αν κάποιος δεν ακούσει από έναν γνήσιο ατσαρια, που δεν ταράζεται ποτέ από τις μεταβολές του υλικού

κόσμου, δεν μπορεί να αποκτήσει το αληθινό κλειδί της υπερβατικής γνώσης. Ο γνήσιος πνευματικός δάσκαλος, που και αυτός έχει ακούσει τα *σρουτι-μαντρα*, δηλαδή τη βεδική γνώση, από τον δικό του ατάραχο *ατσαρια*, δεν παρουσιάζει ποτέ κάτι που δεν αναφέρεται στη βεδική γραμματεία. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ξεκάθαρα ότι όσοι λατρεύουν τους *πιτρι*, τους προγόνους, πηγαίνουν στους πλανήτες των προγόνων, ότι οι χονδροειδείς υλιστές που σχεδιάζουν να παραμείνουν εδώ, παραμένουν σε αυτόν τον κόσμο και ότι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου που λατρεύουν μόνο τον Κύριο Κρίσνα, την υπέρτατη αιτία όλων των αιτιών, φτάνουν σε Αυτόν στον πνευματικό ουρανό. Και εδώ επίσης, στη *Σρι Ισοπανισαντ*, βεβαιώνεται ότι διάφοροι τρόποι λατρείας παράγουν διαφορετικά αποτελέσματα. Αν λατρεύουμε τον Υπέρτατο Κύριο, θα φτάσουμε σίγουρα σε Αυτόν, στον αιώνιο τόπο Του, ενώ εάν λατρεύουμε κάποιον ημίθεο, όπως τον θεό του ήλιου ή τον θεό της σελήνης, μπορούμε να φτάσουμε στον πλανήτη του καθενός από αυτούς χωρίς αμφιβολία. Και αν θέλουμε να παραμείνουμε σε τούτον τον άθλιο πλανήτη με τις επιτροπές σχεδιασμού και τις πρόχειρες πολιτικές «λύσεις», μπορούμε οπωσδήποτε να το κάνουμε και αυτό.

Πουθενά στις αυθεντικές γραφές δεν αναφέρεται ότι θα φτάσει τελικώς κανείς στον ίδιο στόχο κάνοντας οτιδήποτε ή λατρεύοντας τον οποιονδήποτε. Τέτοιου είδους ανόητες θεωρίες προσφέρονται από αυτοδιοριζόμενους «πνευματικούς δασκάλους», οι οποίοι δεν έχουν καμία σύνδεση με την *παραμπαρα*, το αυθεντικό σύστημα μαθητικής διαδοχής. Ο αυθεντικός πνευματικός δάσκαλος δεν μπορεί να πει ότι όλοι οι δρόμοι οδηγούν στον ίδιο στόχο και ότι ο καθένας μπορεί να φτάσει σε αυτόν τον στόχο με τον δικό του τρόπο λατρείας, λατρεύοντας τους ημίθεους ή τον Υπέρτατο Κύριο ή οποιονδήποτε. Οποιοσδήποτε απλός άνθρωπος είναι σε θέση να καταλάβει πολύ εύκολα ότι μπορεί κάποιος να φτάσει στον προορισμό του μόνον εάν έχει αγοράσει εισητήριο γι' αυτόν τον

προορισμό. Κάποιος που έχει αγοράσει εισιτήριο για την Καλκούτα, μπορεί να φτάσει στην Καλκούτα, αλλά όχι στη Βομβάη. Όμως οι υποτιθέμενοι πνευματικοί δάσκαλοι λένε ότι όλοι οι δρόμοι οδηγούν στον υπέρτατο προορισμό. Τέτοιου είδους εγκόσμιες και συμβιβαστικές προσφορές προσελκύουν πολλά ανόητα πλάσματα, τα οποία ξυπάζονται με τις κατασκευασμένες μεθόδους πνευματικής συνειδητοποίησης που ακολουθούν. Οι βεδικές εντολές, ωστόσο, δεν τους στηρίζουν. Αν δεν έχει δεχθεί κάποιος γνώση από τον γνήσιο πνευματικό δάσκαλο ο οποίος βρίσκεται στην αναγνωρισμένη σειρά μαθητικής διαδοχής, δεν μπορεί να αποκτήσει το αυθεντικό πράγμα όπως ακριβώς είναι. Ο Κρίσνα λέει στον Αρτζούνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (4.2):

*εβαμ παραμπα-πραπταμ ιμαμ ρατζαρσαγιο βιντουχ
σα καλενεχα μαχατα γιογκο νασταχ παρανταπα*

«Με αυτόν τον τρόπο έλαβαν αυτή την υπέρτατη επιστήμη οι άγιοι βασιλείς, μέσω της σειράς της μαθητικής διαδοχής, και με αυτόν τον τρόπο την κατανόησαν. Αλλά με την πάροδο του χρόνου η διαδοχή έσπασε και έτσι η επιστήμη αυτή όπως ακριβώς είναι φαίνεται να έχει χαθεί».

Όταν ο Κύριος Σρι Κρίσνα ήταν παρών σε αυτή τη γη, οι αρχές του *μπακτι-γιογκα* όπως προσδιορίζονται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είχαν αλλοιωθεί. Έπρεπε, επομένως, ο Κύριος να επανεδραιώσει το σύστημα της μαθητικής διαδοχής, αρχίζοντας με τον Αρτζούνα, που ήταν ο πιο έμπιστος φίλος και αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου. Ο Κύριος είπε πεντακάθαρα στον Αρτζούνα (*Μπ.γκ.* 4.3) ότι θα μπορούσε να καταλάβει τις αρχές της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* επειδή ήταν αφοσιωμένος υπηρέτης και φίλος Του. Με άλλα λόγια, μόνον

οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου και οι φίλοι Του μπορούν να κατανοήσουν την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*.

Στις μέρες μας υπάρχουν πολλοί ερμηνευτές και μεταφραστές αυτού του θεϊκού διαλόγου, που δεν ενδιαφέρονται καθόλου για τον Κύριο Κρίσνα ή τον Αρτζούνα. Τέτιου είδους ερμηνευτές εξηγούν τους στίχους της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* με τον δικό τους τρόπο και διατυπώνουν κάθε λογής ανοησίες στο όνομα της *Γκιτα*. Αυτοί οι ερμηνευτές δεν πιστεύουν ούτε στον Κρίσνα ούτε στον αιώνιο τόπο Του. Πώς μπορούν, λοιπόν, να εξηγήσουν την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*;

Ο Κρίσνα λέει ξεκάθαρα πως μόνον όσοι έχουν χάσει το μυαλό τους λατρεύουν τους ημίθεους για ευτελή ανταλλάγματα (*Μπ.γκ.* 7.20, 23). Στο τέλος συμβουλεύει να αφήσει κανείς κατά μέρος κάθε άλλο δρόμο και τρόπο λατρείας και να εγκαταλειφθεί ολοκληρωτικά σε Αυτόν και μόνο (*Μπ.γκ.* 18.66). Μόνον όσοι έχουν καθαριστεί από κάθε αμαρτία μπορούν να έχουν ακλόνητη πίστη στον Υπέρτατο Κύριο. Οι υπόλοιποι θα συνεχίσουν να επιπλέουν στο νοητικό επίπεδο με τους ευτελείς τρόπους λατρείας και έτσι θα αποπροσανατολιστούν από τον αληθινό δρόμο, υπό την εσφαλμένη εντύπωση ότι όλοι οι δρόμοι οδηγούν στον ίδιο στόχο.

Σε αυτό το μαντρα της *Σρι Ισοπανισαντ*, η λέξη *σαμ-μπαβατ*, «λατρεύοντας την υπέρτατη αιτία», έχει ιδιαίτερη σημασία. Ο Κύριος Κρίσνα είναι το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας και όλα όσα υπάρχουν έχουν εκπορευθεί από Αυτόν. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.8) ο Κύριος λέει:

*αχαμ σαρβασια πραμπαβο ματταχ σαρβαμ πραβαρτατε
ιτι ματβα μπατζαντε μαμ μπουντα μπαβα-σαμανβιταχ*

«Είμαι η πηγή όλων των πνευματικών και υλικών κόσμων. Όλα εκπορεύονται από Εμένα. Οι σοφοί που το γνωρίζουν αυτό καλά Μου προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης και Με λατρεύουν με όλη την καρδιά τους».

Αυτή είναι μια σωστή περιγραφή του Υπερτάτου Κυρίου από τον Ίδιο τον Κύριο. Οι λέξεις *σαρβασια πρα-μπαβαχ* δείχνουν ότι ο Κρίσνα είναι ο δημιουργός όλων, περιλαμβανομένων των Μπράμα, Βίσνου και Σίβα. Και επειδή αυτές οι τρεις κύριες θεότητες του υλικού κόσμου δημιουργήθηκαν από τον Κύριο, ο Κύριος είναι ο δημιουργός όλων όσων υπάρχουν στους υλικούς και πνευματικούς κόσμους. Κατά τον ίδιο τρόπο, στην *Αταρβα Βεντα* (*Γκοπαλα-ταπανι Ουπανισαντ* 1.24) αναφέρεται: «Εκείνος που υπήρχε πριν από τη δημιουργία του Μπράμα και τον φώτισε με βεδική γνώση είναι ο Κύριος Κρίσνα». Παρόμοια, η *Ναραγιανα Ουπανισαντ* (1) αναφέρει: «Τότε το Υπέρτατο Πρόσωπο, ο Ναράγιανα, θέλησε να δημιουργήσει όλα τα ζωντανά όντα. Έτσι από τον Ναράγιανα γεννήθηκε ο Μπράμα. Ο Ναράγιανα δημιούργησε όλους τους Πρατζάπατι. Ο Ναράγιανα δημιούργησε τον Ίντρα. Ο Ναράγιανα δημιούργησε τους οχτώ Βάσου. Ο Ναράγιανα δημιούργησε τους έντεκα Ρούντρα. Ο Ναράγιανα δημιούργησε τους δώδεκα Αντίτια». Αφού ο Ναράγιανα είναι πλήρης εκδήλωση του Κυρίου Κρίσνα, ο Ναράγιανα και ο Κρίσνα είναι ένα και το αυτό. Η *Ναραγιανα Ουπανισαντ* (4) αναφέρει επίσης: «Ο γιος της Ντεβάκι (ο Κρίσνα) είναι ο Υπέρτατος Κύριος». Η ταύτιση του Ναράγιανα με την υπέρτατη αιτία έχει γίνει αποδεκτή και έχει βεβαιωθεί και από τον Σριπάντα Σανκαρατσάρια, παρόλο που ο Σάνκαρα δεν ανήκει στην παράδοση των Βαϊσνάβα, δηλαδή στους περσοναλιστές. Η *Αταρβα Βεντα* (*Μαχα Ουπανισαντ* 1) αναφέρει ακόμα: «Μόνον ο Ναράγιανα υπήρχε στην αρχή, όταν δεν υπήρχαν ούτε ο Μπράμα ούτε ο Σίβα ούτε φωτιά ούτε νερό ούτε αστέρια ούτε ήλιος ούτε σελήνη. Ο Κύριος δεν μένει μόνος, αλλά δημιουργεί όπως επιθυμεί». Ο Ίδιος ο Κρίσνα δηλώνει στο *Μοκσα-νταρμα*: «Εγώ δημιούργησα τους

Πρατζάπατι και τους Ρούντρα. Δεν Με γνωρίζουν πλήρως, επειδή είναι καλυμμένοι από την παραπλανητική Μου ενέργεια». Αναφέρεται επίσης στη *Βαραχα Πουρανα*: «Ο Ναράγιανα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και από Αυτόν εκδηλώθηκε ο τετράχειρας Μπράμα, καθώς επίσης ο Ρούντρα, που αργότερα έγινε παντογνώστης».

Άρα όλη η βεδική γραμματεία βεβαιώνει ότι ο Ναράγιανα, δηλαδή ο Κρίσνα, είναι η αιτία όλων των αιτιών. Στην *Μπραμα-σαμχिता* (5.1) λέγεται ακόμα ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι ο Σρι Κρίσνα, ο Γκοβίντα, που δίνει χαρά σε όλα τα ζωντανά όντα και είναι η πρωταρχική αιτία όλων των αιτιών. Όσοι είναι πραγματικά μορφωμένοι το γνωρίζουν αυτό από στοιχεία που δίνουν οι μεγάλοι σοφοί και οι Βέδες και έτσι αποφασίζουν να λατρέψουν τον Κύριο Κρίσνα, επειδή Αυτός είναι το παν. Αυτοί οι άνθρωποι αποκαλούνται *μπουντα*, πραγματικά μορφωμένοι, επειδή λατρεύουν μόνο τον Κρίσνα.

Η πεποίθηση ότι ο Κρίσνα είναι το παν εδραιώνεται όταν ακούει κάποιος το υπερβατικό μήνυμα από τον ατάραχο *ατσαρια* με πίστη και αγάπη. Όποιος δεν έχει πίστη στον Κρίσνα ή αγάπη γι' Αυτόν δεν μπορεί να πεισθεί γι' αυτή την απλή αλήθεια. Οι άπιστοι περιγράφονται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.11) ως *μουντα* – ανόητοι ή γάιδαροι. Λέγεται ότι οι *μουντα* χλευάζουν το Πρόσωπο της Θεότητας, επειδή δεν έχουν δεχθεί ολοκληρωμένη γνώση από τον ατάραχο *ατσαρια*. Όποιος είναι ταραγμένος εξαιτίας της δίνης της υλικής ενέργειας δεν είναι άξιος να γίνει *ατσαρια*.

Πριν ακούσει την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Αρτζούνα ήταν ταραγμένος από την υλική δίνη, λόγω της στοργής του για την οικογένεια, την κοινωνία και την κοινότητα. Γι' αυτό ήθελε να κάνει φιλανθρωπίες, να γίνει ένας μη βίαιος εγκόσμιος άνθρωπος. Αλλά όταν έγινε *μπουντα* ακούγοντας τη βεδική γνώση της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* από το Υπέρτατο Πρόσωπο, άλλαξε την απόφασή του και έγινε λάτρης του Κυρίου Σρι Κρίσνα, που είχε

προσχεδιάσει ο Ίδιος τη μάχη του Κουρουκσέτρα. Ο Αρτζούνα λάτρεψε τον Κύριο πολεμώντας με τους υποτιθέμενους συγγενείς του και με αυτόν τον τρόπο έγινε αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου. Τέτοιου είδους επιτεύγματα είναι δυνατά μόνον όταν κάποιος λατρεύει τον αληθινό Κρίσνα και όχι κάποιον κατασκευασμένο «Κρίσνα», επινοημένον από ανόητους, που δεν γνωρίζουν την πολυπλοκότητα της επιστήμης του Κρίσνα, όπως περιγράφεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Σύμφωνα με τη *Βενταντα-σουτρα*, ο *σαμμπουτα* είναι η πηγή της δημιουργίας και της συντήρησης, καθώς και η δεξαμενή αυτού που απομένει μετά την εκμηδένιση (*τζανμαντι ασια γιαταχ*, *Σρ.Μπ.* 1.1.1). Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, το φυσικό σχόλιο της *Βενταντα-σουτρα* από τον ίδιο συγγραφέα, ισχυρίζεται ότι η πηγή όλων των εκπορεύσεων δεν είναι άψυχη πέτρα, αλλά *αμπιγκια*, πρόσωπο με πλήρη συνείδηση. Ο πρωταρχικός Κύριος, ο Σρι Κρίσνα, λέει επίσης στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.26) ότι έχει πλήρη συνείδηση του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος και ότι κανείς, περιλαμβανομένων ημιθέων όπως ο Σίβα και ο Μπράμα, δεν Τον γνωρίζει πλήρως. Οπωσδήποτε, δεν μπορούν να Τον γνωρίσουν ημιμαθείς «πνευματικοί ηγέτες», που ταρασσονται από την παλίρροια της υλικής ύπαρξης. Προσπαθούν να πετύχουν κάποιο συμβιβασμό, αναγορεύοντας την ανθρωπότητα ως αντικείμενο λατρείας, αλλά δεν γνωρίζουν ότι μία τέτοια λατρεία είναι μόνο μύθος, επειδή οι άνθρωποι είναι ατελείς. Οι απόπειρες αυτών των δήθεν πνευματικών ηγετών είναι σαν να ρίχνεις νερό στα φύλλα του δέντρου αντί για τη ρίζα. Η φυσική μέθοδος είναι να ρίχνεις νερό στη ρίζα, αλλά αυτού του είδους οι ταραγμένοι ηγέτες προσελκύονται περισσότερο από τα φύλλα παρά από τη ρίζα. Ωστόσο, παρόλο που ποτίζουν διαρκώς τα φύλλα, αυτά ξεραίνονται από έλλειψη τροφής.

Η *Σρι Ισοπανισαντ* μας συμβουλεύει να ρίχνουμε νερό στη ρίζα, την πηγή κάθε βλάστησης. Η λατρεία της ανθρωπότητας με προσφορά υπηρεσίας στο υλικό σώμα, η οποία δεν μπορεί ποτέ να είναι τέλεια, είναι λιγότερο σημαντική από την υπηρεσία της πνευματικής ψυχής. Η ψυχή είναι η ρίζα που γεννά τα διάφορα είδη σωμάτων, σύμφωνα με τον νόμο του *καρμα*, δηλαδή της δράσης. Το να υπηρετεί κάποιος τα ανθρώπινα όντα με ιατρική ή κοινωνική βοήθεια και με εκπαιδευτικά μέσα, κόβοντας ταυτόχρονα τον λαιμό των φτωχών ζώων στα σφαγεία, δεν αποτελεί καμία υπηρεσία στην ψυχή, στο ζωντανό ον.

Τα ζωντανά όντα υποφέρουν διαρκώς σε διάφορα είδη σωμάτων από τις υλικές δυστυχίες της γέννησης, των γηρατειών, της αρρώστιας και του θανάτου. Η ανθρώπινη μορφή ζωής προσφέρει την ευκαιρία να ξεφύγει κανείς από αυτή την εμπλοκή, επανεδραιώνοντας απλώς τη χαμένη σχέση μεταξύ του ζωντανού όντος και του Υπερτάτου Κυρίου. Ο Κύριος έρχεται Αυτοπροσώπως να μας διδάξει αυτή τη φιλοσοφία της εγκατάλειψης στον Υπέρτατο, τον *σαμμπουτα*. Αληθινή υπηρεσία στην ανθρωπότητα προσφέρει κάποιος όταν διδάσκει την εγκατάλειψη στον Υπέρτατο Κύριο και τη λατρεία Του, με όλη την αγάπη και την ενέργεια που διαθέτει κανείς. Αυτό είναι το δίδαγμα της *Σρι Ισοπανισαντ* σε αυτό το *μαντρα*.

Ο απλός τρόπος λατρείας του Υπερτάτου Κυρίου αυτήν την ταραγμένη εποχή είναι το άκουσμα και το ψάλσιμο των σπουδαίων έργων του Κυρίου. Όμως, όσοι αρέσκονται σε εικασίες πιστεύουν ότι τα έργα του Κυρίου είναι αποκυήματα φαντασίας. Γι' αυτό αποφεύγουν να ακούν γι' αυτά και επινοούν ανούσιες λεκτικές ταχυδακτυλουργίες για να εκτρέψουν την προσοχή των αθώων ανθρώπων. Αντί να ακούν για τα έργα του Κυρίου Κρίσνα, αυτοί οι ψευτο-πνευματικοί ηγέτες διαφημίζουν τον εαυτό τους, παρακινώντας τους οπαδούς τους να τραγουδούν γι' αυτούς. Στη σύγχρονη εποχή, ο αριθμός τέτοιων υποκριτών έχει αυξηθεί

σημαντικά και το πρόβλημα για τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου είναι να σώσουν τους ανθρώπους από την ανίερη προπαγάνδα αυτών των υποκριτών και των ψευτο-ενσαρκώσεων.

Οι *Ουπανισαντ* εφιστούν εμμέσως την προσοχή μας στον πρωταρχικό Κύριο, τον Σρι Κρίσνα, αλλά η *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, που είναι η σύνοψη όλων των *Ουπανισαντ*, δείχνει ευθέως τον Σρι Κρίσνα. Θα πρέπει, συνεπώς, να ακούει κανείς για τον Κρίσνα όπως ακριβώς είναι, ακούγοντας από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ή τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και με αυτόν τον τρόπο ο νους του θα καθαρίσει σταδιακά από όλα τα μολυσμένα πράγματα. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.2.7) λέει: «Ακούγοντας για τα έργα του Κυρίου, ο αφοσιωμένος υπηρέτης προσελκύει την προσοχή του Κυρίου. Έτσι ο Κύριος, ευρισκόμενος στην καρδιά κάθε ζωντανού όντος, βοηθά τον αφοσιωμένο υπηρέτη δίνοντάς του τις σωστές οδηγίες». Αυτό το επιβεβαιώνει η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.10): *ντανταμι μουντι-γιογκαμ ταμ γιενα μαμ ουπαγιαντι τε*.

Η έσω οδηγία του Κυρίου καθαρίζει την καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη από κάθε μόλυνση που είναι προϊόν των υλικών καταστάσεων του πάθους και της άγνοιας. Οι μη αφοσιωμένοι υπηρέτες βρίσκονται κάτω από την επιρροή του πάθους και της άγνοιας. Όποιος είναι στο πάθος δεν μπορεί να αποκολληθεί από τις υλικές επιθυμίες και όποιος είναι στην άγνοια δεν μπορεί να γνωρίζει τι είναι ο ίδιος και τι είναι ο Κύριος. Έτσι όταν κάποιος βρίσκεται στο πάθος ή την άγνοια, δεν υπάρχει πιθανότητα αυτοσυνειδητοποίησης, όσο και αν κάποιος παίζει τον ρόλο του θρησκευόμενου. Για έναν αφοσιωμένο υπηρέτη, οι καταστάσεις του πάθους και της άγνοιας αφαιρούνται με τη χάρη του Κυρίου. Με αυτόν τον τρόπο ο αφοσιωμένος υπηρέτης σταθεροποιείται στην ιδιότητα της αγαθότητας, το σημάδι του τέλειου *μπραμανα*. Οποιοσδήποτε μπορεί να αποκτήσει τις προϋποθέσεις για να γίνει *μπραμανα*, αρκεί να ακολουθήσει τον δρόμο της υπηρεσίας

αφοσίωσης υπό την καθοδήγηση ενός γνήσιου πνευματικού δασκάλου. Η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ λέει επίσης:

*κιρατ-χουνανντρα-πουλινντα-πουλκασα
αμπιρα-σουμπα γιαβαναχ κασανταγιαχ
γιε 'νιε τσα παπα γιαντ-απασραγιασραγιαχ
σουντιαντι τασμαϊ πραμπαβισναβε ναμαχ*

Οποιοδήποτε πρόσωπο ταπεινής καταγωγής μπορεί να εξαγνισθεί υπό την καθοδήγηση ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου, γιατί ο Κύριος είναι εξαιρετικά ισχυρός.

Όταν κάποιος αποκτήσει τις ιδιότητες του *μπραμανα*, γίνεται ευτυχισμένος και γεμάτος ενθουσιασμό για να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο. Η επιστήμη του Θεού του αποκαλύπτεται αυτομάτως. Γνωρίζοντας την επιστήμη του Θεού, απαλλάσσεται κανείς βαθμηδόν από τις υλικές προσκολλήσεις και ο γεμάτος αμφιβολίες νους του γίνεται καθαρός σαν κρύσταλλο με τη χάρη του Κυρίου. Όποιος φτάσει σε αυτό το στάδιο είναι απελευθερωμένη ψυχή και μπορεί να δει τον Κύριο σε κάθε βήμα της ζωής του. Αυτή είναι η τελειότητα της *σαμπαβα*, της λατρείας του Υπερτάτου Κυρίου, όπως περιγράφεται σε αυτό το *μαντρα* της Σρι Ισοπανισαντ.

Δέκατο τέταρτο μαντρα

सम्भूतिं च विनाशं च यस्तद्वेदोभयं सह ।
विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भूत्याऽमृतमश्नुते ॥१४॥

*σαμμπουτιμ τσα βινασαμ τσα
γιας ταντ βεντομπαγιαμ σαχα
βινασενα μριτιουμ τιρτβα
σαμμπουτιαμριταμ ασνουτε*

σαμμπουτιμ: το αιώνιο Πρόσωπο της Θεότητας, το υπερβατικό Του όνομα, η μορφή, οι διασκεδάσεις, οι ιδιότητες και τα παραφερνάγια, η ποικιλομορφία του τόπου Του, κλπ. – τσα: και – βινασαμ: η πρόσκαιρη υλική εκδήλωση ημιθέων, ανθρώπων, ζώων, κλπ. – τσα: επίσης – γιαχ: κάποιος – τατ: εκείνο – βεντα: γνωρίζει – ουμπαγιαμ: και τα δύο – σαχα: μαζί – βινασενα: με όλα όσα διατρέχουν τον κίνδυνο να κατατροπωθούν – μριτιουμ: τον θάνατο – τιρτβα: ξεπερνώντας – σαμ-μπουτια: στο αιώνιο βασίλειο του Θεού – αμριταμ: την αθανασία – ασνουτε: απολαμβάνει.

Θα πρέπει να γνωρίζει κανείς τέλεια το Πρόσωπο της Θεότητας, τον Σρι Κρίσνα, και το υπερβατικό Του όνομα, τη μορφή Του, τις ιδιότητες και τις διασκεδάσεις Του, καθώς και την πρόσκαιρη υλική δημιουργία με τους ημίθεους, τους ανθρώπους και τα ζώα. Όταν κάποιος τα γνωρίζει αυτά, ξεπερνά τον θάνατο και μαζί την εφήμερη κοσμική εκδήλωση και απολαμβάνει αιώνια ζωή ευδαιμονίας και γνώσης στο βασίλειο του Θεού.

Με την υποτιθέμενη πρόοδο της γνώσης, ο ανθρώπινος πολιτισμός έχει πολλά υλικά επιτεύγματα, περιλαμβανωμένων των διαστημοπλοίων και της ατομικής ενέργειας, αλλά έχει αποτύχει να δημιουργήσει μία κατάσταση στην οποία οι άνθρωποι δεν θα χρειάζεται να πεθαίνουν, να ξαναγεννιούνται, να γερνάνε και να υποφέρουν από αρρώστιες. Όποτε κάποιος ευφυής άνθρωπος ρωτά έναν υποτιθέμενο επιστήμονα σχετικά με αυτές τις δυστυχίες, ο επιστήμονας απαντά πολύ έξυπνα ότι η υλική επιστήμη προοδεύει και ότι τελικώς θα μπορέσει να κάνει τον άνθρωπο άτρωτο στον θάνατο, τα γηρατειά και την αρρώστια. Τέτοιου είδους απαντήσεις αποδεικνύουν τη χονδροειδή άγνοια του επιστήμονα ως προς την υλική φύση. Στην υλική φύση, όλοι βρίσκονται κάτω από τους άτεγκτους νόμους της ύλης και είναι υποχρεωμένοι να περάσουν από έξι στάδια ύπαρξης: γέννηση, ανάπτυξη, διατήρηση, παραγωγή υποπροϊόντων, επιδείνωση και τελικώς θάνατο. Κανείς από όσους βρίσκονται σε επαφή με την υλική φύση δεν μπορεί να είναι πέρα από αυτούς τους έξι νόμους του μετασχηματισμού. Συνεπώς, κανείς –είτε είναι ημίθεος, άνθρωπος ή φυτό- δεν μπορεί να επιζήσει για πάντα στον υλικό κόσμο.

Η διάρκεια της ζωής ποικίλλει ανάλογα με το ζωικό είδος. Ο Κύριος Μπράμα, το κύριο ζωντανό ον μέσα στο υλικό σύμπαν, ζει δισεκατομμύρια χρόνια, ενώ ένα μικροσκοπικό μικρόβιο ζει μόνο λίγες ώρες. Αλλά κανείς στον υλικό κόσμο δεν μπορεί να επιζήσει αιωνίως. Τα πράγματα γεννιούνται ή δημιουργούνται κάτω από ορισμένες συνθήκες, παραμένουν για ένα διάστημα και, αν συνεχίσουν να ζουν, αναπτύσσονται, αναπαράγονται, βαθμηδόν ελαττώνονται και τελικώς εξαφανίζονται. Σύμφωνα με αυτούς τους νόμους, ακόμα και οι Μπράμα, από τους οποίους υπάρχουν εκατομμύρια σε διάφορα σύμπαντα, διατρέχουν τον κίνδυνο να

πεθάνουν σήμερα ή αύριο. Γι' αυτό ολόκληρος ο υλικός κόσμος ονομάζεται Μάρτια-λόκα, ο τόπος του θανάτου.

Οι υλιστές επιστήμονες και οι πολιτικοί προσπαθούν να απαλλάξουν αυτόν τον κόσμο από τον θάνατο, επειδή δεν έχουν πληροφόρηση για την αθάνατη πνευματική φύση. Αυτό οφείλεται στην άγνοια της βεδικής γραμματείας, που περιέχει ολοκληρωμένη γνώση, επιβεβαιωμένη από υπερβατικές εμπειρίες. Δυστυχώς, ο σύγχρονος άνθρωπος είναι αντίθετος στην απόκτηση γνώσης από τις Βέδες, τις *Πουρανα* και άλλες γραφές.

Η *Βισνου Πουρανα* (6.7.61) μας προσφέρει την εξής πληροφορία:

βισνου-σακτιχ παρα προκτα κσετρα-γκιακια τατα παρα

αβιντια-καρμα-σαμγκιανια τριτια σακτιρ ισιατε

Οι διάφορες ενέργειες που κατέχει ο Κύριος Βίσνου, το Πρόσωπο της Θεότητας, διαιρούνται γενικά σε δύο κατηγορίες, σε *παρα* (ανώτερη ενέργεια) και *απαρα* (κατώτερη ενέργεια). Τα ζωντανά όντα ανήκουν στην ανώτερη ενέργεια. Η υλική ενέργεια, στην οποία είμαστε τώρα εγκλωβισμένοι, είναι η κατώτερη ενέργεια. Η υλική ενέργεια κάνει δυνατή την υλική δημιουργία, σκεπάζει τα ζωντανά όντα με άγνοια (*αβιντια*) και τα παρακινεί να κάνουν πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση. Υπάρχει, όμως, και ένα άλλο τμήμα της ανώτερης ενέργειας του Κυρίου, το οποίο διαφέρει και από αυτή την υλική ενέργεια και από τα ζωντανά όντα. Αυτή η ανώτερη ενέργεια συνιστά τον αιώνιο, αθάνατο τόπο του Κυρίου. Αυτό επιβεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (8.20):

παρας τασματ του μπαβο 'νιο 'βιακτο 'βιακτατ σαναταναχ

γιαχ σα σαρβεσου μπουτεσου νασιατσου να βινασιατι

Όλοι οι υλικοί πλανήτες –ανώτεροι, κατώτεροι και ενδιάμεσοι, περιλαμβανομένου του ήλιου, της σελήνης, της Αφροδίτης, κλπ.- είναι σκορπισμένοι στο διάστημα. Αυτοί οι πλανήτες υφίστανται μόνο κατά τη διάρκεια της ζωής του Μπράμα. Ωστόσο, κάποιοι κατώτεροι πλανήτες εξαφανίζονται στο τέλος μίας ημέρας του Μπράμα και δημιουργούνται και πάλι κατά την επόμενη ημέρα του. Στους ανώτερους πλανήτες, ο χρόνος υπολογίζεται διαφορετικά. Ένα δικό μας έτος ισοδυναμεί σε πολλούς από τους ανώτερους πλανήτες με είκοσι τέσσερις ώρες, δηλαδή με μία μέρα και μία νύχτα. Η διάρκεια ενός κύκλου των συμπαντικών εποχών (της Σάτια-γιούγκα, της Τρέτα-γιούγκα, της Ντβάπα-γιούγκα και της Κάλι-γιούγκα), που στη γη είναι 4.320.000 χρόνια, στους ανώτερους πλανήτες ισοδυναμεί με 12.000 χρόνια, σύμφωνα με τη χρονική τους κλίμακα. Αυτό το χρονικό διάστημα πολλαπλασιασμένο επί χίλια συνιστά μία ημέρα του Μπράμα και άλλο τόσο διαρκεί η νύχτα του. Οι ημέρες του αυτές αθροίζονται σε μήνες και χρόνια και ο Μπράμα ζει εκατό τέτοια χρόνια. Στο τέλος της ζωής του Μπράμα, ολόκληρη η συμπαντική εκδήλωση εξαφανίζεται.

Όλα ανεξαιρέτως τα ζωντανά όντα του σύμπαντος, όσα ζουν σε ανώτερους πλανήτες όπως ο ήλιος και η σελήνη, όσα ζουν στον πλανήτη Μάρτια-λόκα, δηλαδή στη γη, καθώς και όσα ζουν στους κατώτερους πλανήτες, βυθίζονται στα νερά του αφανισμού κατά τη διάρκεια της νύχτας του Μπράμα. Κατά τη διάρκεια της νύχτας του Μπράμα κανένα ζωντανό ον και κανένα ζωικό είδος δεν παραμένει εκδηλωμένο μολονότι πνευματικά συνεχίζουν να υπάρχουν. Αυτό το ανεκδήλωτο στάδιο ονομάζεται *αβιακτα*. Και πάλι, όταν ολόκληρο το σύμπαν εξαφανίζεται κατά το τέλος της ζωής του Μπράμα, υπάρχει ένα άλλο στάδιο *αβιακτα*. Αλλά πέρα από αυτά

τα δύο στάδια της μη εκδήλωσης, υπάρχει μία άλλη ανεκδήλωτη κατάσταση, η πνευματική ατμόσφαιρα ή φύση. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός από πνευματικούς πλανήτες σε εκείνη την ατμόσφαιρα και οι πλανήτες εκείνοι υπάρχουν αιώνια, ακόμα και όταν όλοι οι πλανήτες του υλικού σύμπαντος εξαφανίζονται κατά το τέλος της ζωής του Μπράμα. Υπάρχουν πολλά υλικά σύμπαντα, το καθένα τους υπό τη δικαιοδοσία ενός Μπράμα, ολόκληρη δε η κοσμική εκδήλωση δεν είναι παρά το ένα τέταρτο της ενέργειας του Κυρίου (*εκαπαντ-βιμπουτι*). Αυτή είναι η κατώτερη ενέργεια. Πέρα από τη δικαιοδοσία των διαφόρων Μπράμα βρίσκεται η πνευματική φύση, που ονομάζεται *τριπαντ-βιμπουτι*, τα τρία τέταρτα της ενέργειας του Κυρίου. Αυτή είναι η ανώτερη ενέργεια, η *παρα-πρακριτι*.

Το Υπέρτατο Πρόσωπο που δεσπόζει μέσα στην πνευματική φύση είναι ο Κύριος Σρι Κρίσνα. Όπως βεβαιώνει η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (8.22), μπορεί να Τον πλησιάσει κανείς μόνο με ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης και όχι με τις μεθόδους της *γκιανα* (της φιλοσοφίας), του *γιογκα* (του μυστικισμού) ή του *καρμα* (της εργασίας που αποβλέπει στην απόλαυση). Οι *καρμι*, οι εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση, μπορούν να υψώσουν τον εαυτό τους μέχρι τους πλανήτες Σβάργκα-λόκα, που περιλαμβάνουν τον ήλιο και τη σελήνη. Οι *γκιανι* και οι *γιογκι* μπορούν να φτάσουν σε ακόμα ανώτερους πλανήτες, όπως η Μαχάρ-λόκα, η Τάπο-λόκα και η Μπράμα-λόκα και όταν αποκτήσουν ακόμα περισσότερα εφόδια μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης μπορούν να εισχωρήσουν στην πνευματική φύση, είτε στην ακτινοβολούσα κοσμική ατμόσφαιρα του πνευματικού ουρανού (το *μπραμαν*) είτε στους πλανήτες Βαϊκούντα, ανάλογα με τα προσόντα τους. Είναι βέβαιο, ωστόσο, ότι κανείς δεν μπορεί να εισχωρήσει στους πλανήτες Βαϊκούντα χωρίς να έχει εκπαιδευτεί στην υπηρεσία αφοσίωσης.

Στους υλικούς πλανήτες, όλοι, από τον Μπράμα έως ένα μυρμήγκι, προσπαθούν να κυριαρχήσουν στην υλική φύση και αυτή είναι η υλική αρρώστια. Όσο αυτή η υλική αρρώστια συνεχίζεται, το ζωντανό ον πρέπει να υποστεί τη διαδικασία της σωματικής αλλαγής. Είτε πάρει τη μορφή ανθρώπου είτε τη μορφή ημίθεου ή ζώου, θα πρέπει τελικώς να υποστεί μία κατάσταση μη εκδήλωσης κατά τη διάρκεια δύο ερημώσεων – την ερήμωση κατά τη νύχτα του Μπράμα και την ερήμωση κατά το τέλος της ζωής του Μπράμα. Αν θέλουμε να δώσουμε ένα τέλος σε αυτή τη διαδικασία των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων, καθώς και των επακόλουθων προβλημάτων των γηρατειών και της αρρώστιας, θα πρέπει να προσπαθήσουμε να εισχωρήσουμε στους πνευματικούς πλανήτες, όπου μπορούμε να ζήσουμε αιώνια στη συντροφιά του Κυρίου Κρίσνα ή των πλήρων επεκτάσεών Του, των μορφών Ναράγιανα. Ο Κύριος Κρίσνα ή οι πλήρεις επεκτάσεις Του δεσπόζουν σε όλους αυτούς τους αμέτρητους πλανήτες, γεγονός που επιβεβαιώνεται στα *σρουτι-μαντρα*: *εκο βασι σαρβα-γκαχ κρισνα ιντιαχ / εκο 'πι σαν μπαχουντα γιο 'βαμπατι*. (*Γκοπαλα-ταπανι Ουπανισαντ 1.21*).

Κανένας δεν μπορεί να εξουσιάσει τον Κρίσνα. Η υποκείμενη σε όρους ψυχή προσπαθεί να εξουσιάσει την υλική φύση και αντί γι' αυτό, υποτάσσεται στους νόμους της και τις δυστυχίες των επανειλημμένων γεννήσεων και θανάτων. Ο Κύριος έρχεται εδώ για να επανεδραιώσει τις αρχές της θρησκείας και η βασική αρχή είναι η ανάπτυξη μιας στάσης υποταγής σε Αυτόν. Αυτή είναι η τελευταία οδηγία του Κυρίου στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.66): *σαρβα-νταρμαμ παριτιατζία / μαμ εκαμ σαραναμ βρατζα*. Δηλαδή, «Άφησε κατά μέρος όλες τις άλλες μεθόδους και εγκαταλείψου απλώς σε Εμένα». Δυστυχώς, άνθρωποι ανόητοι έχουν παρερμηνεύσει αυτό το πρωταρχικό δίδαγμα και έχουν αποπροσανατολίσει την ανθρωπότητα προς διαφορετικούς δρόμους. Οι άνθρωποι παροτρύνονται να ανοίξουν νοσοκομεία,

αλλά όχι να εκπαιδευτούν έτσι ώστε να εισέλθουν στο πνευματικό βασίλειο μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης. Τους μαθαίνουν να ενδιαφέρονται μόνο για πρόσκαιρα έργα ανακούφισης των ανθρώπων, τα οποία δεν μπορούν να φέρουν ποτέ αληθινή ευτυχία στο ζωντανό ον. Φτιάχνουν ένα πλήθος από κυβερνητικά ή ημικυβερνητικά ιδρύματα για να αντιμετωπίσουν την καταστρεπτική επίδραση της φύσης, αλλά δεν γνωρίζουν πώς να κατευνάσουν την ανυπέρβλητη φύση. Πολλοί άνθρωποι διαφημίζονται ως μεγάλοι λόγιοι της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, αλλά παραβλέπουν το μήνυμά της, με το οποίο μπορεί να κατευνασθεί η υλική φύση. Η ισχυρή υλική φύση μπορεί να κατευνασθεί μόνο με την αφύπνιση της συνείδησης του Θεού, όπως αναφέρεται καθαρά στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.14).

Σε αυτό το μαντρα η *Σρι Ισοπανισαντ* διδάσκει ότι πρέπει να γνωρίζει κανείς τέλεια και τον *σαμμπουτι* (το Πρόσωπο της Θεότητας) και τη *βινασα* (την πρόσκαιρη υλική εκδήλωση), δίπλα-δίπλα. Γνωρίζοντας μόνο την υλική εκδήλωση, δεν μπορεί κάποιος να σωθεί, γιατί στην πορεία της φύσης υπάρχει καταστροφή κάθε στιγμή (*αχανι αχανι μπουτανι γκατσαντιχα γιαμα-λαγιαμ*). Ούτε μπορεί να σωθεί κανείς από αυτές τις καταστροφές ανοίγοντας νοσοκομεία. Μπορεί κανείς να σωθεί μόνο με την πλήρη γνώση της αιώνιας ζωής της ευδαιμονίας και της επίγνωσης. Όλο το βεδικό πρόγραμμα έχει στόχο να εκπαιδεύσει τους ανθρώπους σε αυτή την τέχνη της απόκτησης αιώνιας ζωής. Οι άνθρωποι συνήθως παραπλανώνται από ελκυστικά αλλά πρόσκαιρα πράγματα, που βασίζονται στην ικανοποίηση των αισθήσεων. Όμως, υπηρεσία που προσφέρεται στα αντικείμενα των αισθήσεων είναι και παραπλανητική και ταπεινωτική.

Πρέπει, συνεπώς, να σώσουμε τον εαυτό μας και τον συνάνθρωπό μας με τον σωστό τρόπο. Δεν τίθεται θέμα να μας αρέσει ή όχι η αλήθεια. Η αλήθεια είναι εκεί. Αν θέλουμε να σωθούμε από τις

επανειλημμένες γεννήσεις και τους επανειλημμένους θανάτους, πρέπει να υιοθετήσουμε την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Δεν μπορεί να υπάρξει συμβιβασμός, γιατί αυτό είναι ζήτημα ανάγκης.

Δέκατο πέμπτο μαντρα

हिरण्मयेन पात्रेण सत्यस्यापिहितं मुखम्।
तत्त्वं पूषन्नपावृणु सत्यधर्माय दृष्टये॥१५॥

*χιρανμαγιενα πατρενα
σατιασιαπιχιταμ μουκαμ
τατ τβαμ πουσανν απαβρινου
σατια-νταρμαγια ντρισταγιε*

χιρανμαγιενα: από μία χρυσή λάμψη – πατρενα: από το εκθαμβωτικό κάλυμμα – σατιασια: της Υπέρτατης Αλήθειας – απιχιταμ: καλυμμένο – μουκαμ: το πρόσωπο – τατ: εκείνο το κάλυμμα – τβαμ: Εσύ – πουσαν: ω Εσύ που συντηρείς – απαβρινου: Σε παρακαλώ, σήκωσε – σατια: αγνό – νταρμαγια: στον αφοσιωμένο υπηρέτη – ντρισταγιε: για να δει.

Ω Κύριέ μου που συντηρείς όλα τα ζωντανά όντα, το αληθινό Σου πρόσωπο καλύπτεται από την εκθαμβωτική Σου λάμψη. Αφαίρεσε, Σε παρακαλώ, αν έχεις την καλοσύνη, αυτό το κάλυμμα και φανερώσου στον αφοσιωμένο υπηρέτη Σου.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (14.27), ο Κύριος εξηγεί το *μπραματζιοτι*, δηλαδή την εκτυφλωτική ακτινοβολία, την εκθαμβωτική λάμψη της προσωπικής Του μορφής, ως εξής:

*μπραμανο χι πρατισταχαμ αμριτασιαβιαγιασια τσα
σασβατασια τσα νταρμασια σουκασιαϊκαντικασια τσα*

«Εγώ είμαι η βάση του απρόσωπου *μπραμαν*, το οποίο είναι αθάνατο, άφθαρτο και αιώνιο και το οποίο είναι η καταστατική θέση της ύψιστης ευτυχίας». *Μπραμαν*, Παραμάτμα και *Μπαγκαβάν* είναι οι τρεις όψεις της ίδιας Απόλυτης Αλήθειας. Το *μπραμαν* είναι η όψη η πιο εύκολα κατανοητή από τον αρχάριο, η Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή, συνειδητοποιείται από όσους έχουν σημειώσει περαιτέρω πρόοδο και η συνειδητοποίηση του *Μπαγκαβάν* είναι η ύψιστη συνειδητοποίηση της Απόλυτης Αλήθειας. Αυτό επιβεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.7), όπου ο Κύριος Κρίσνα λέει ότι Αυτός είναι η ύψιστη αντίληψη της Απόλυτης Αλήθειας: *ματαχ παραταραμ νανιατ*. Άρα ο Κρίσνα είναι η πηγή του *μπραματζιοτι*, καθώς και η Παραμάτμα που διαπερνά τα πάντα. Πιο κάτω στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.42) ο Κρίσνα εξηγεί επίσης:

*ατα βα μπαχουναϊτενα κιμ γκιατενα ταβαρτζουννα
βισταμπιαχαμ ινταμ κριτσαναμ εκαμσενα σιτιο τζαγκατ*

«Αλλά τι χρειάζεται, ω Αρτζούνα, όλη αυτή η λεπτομερής γνώση; Με ένα μικρό μέρος του Εαυτού Μου διαπερνώ και στηρίζω ολόκληρο το σύμπαν». Έτσι με μία πλήρη επέκτασή Του, την Παραμάταμα, η οποία διαπερνά τα πάντα, ο Κύριος συντηρεί ολόκληρη την υλική κοσμική δημιουργία. Συντηρεί επίσης όλες τις εκδηλώσεις του πνευματικού κόσμου. Γι' αυτό ο Κύριος προσφωνείται *πουσαν* σε αυτό το *σρουτι-μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ*, δηλαδή ο συντηρών τα πάντα.

Το Πρόσωπο της Θεότητας, ο Σρι Κρίσνα, είναι πάντα πλήρης υπερβατικής ευδαιμονίας (*ανανντα-μαγιο 'μπιασατ*). Όταν ήταν

παρών στη Βρινντάβανα της Ινδίας πριν από πέντε χιλιάδες χρόνια, παρέμενε πάντα σε υπερβατική ευδαιμονία, από την αρχή ήδη των διασκεδάσεων της παιδικής Του ηλικίας. Ο φόνος διαφόρων δαιμόνων, όπως ο Άγκα, ο Μπάκα, η Πούτανα και ο Πραλάμπα, δεν ήταν παρά ταξίδια αναψυχής γι' Αυτόν. Στο χωριό Του στη Βρινντάβανα απολάμβανε με τη μητέρα Του, τον αδελφό Του και τους φίλους Του και όταν έπαιζε τον ρόλο του άτακτου παιδιού που έκλεβε το βούτυρο, όλοι οι συνεργάτες Του απολάμβαναν ουράνια ευδαιμονία με την κλεψιά Του. Η φήμη του Κυρίου ως κλέφτη του βουτύρου δεν έχει τίποτα το μεμπτό, γιατί κλέβοντας το βούτυρο, ο Κύριος έδινε χαρά στους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Ο Κύριος δημιούργησε αυτές τις διασκεδάσεις για να προσελκύσει όσους ασχολούνται με άνδρες εικασίες και τους ακροβάτες του αποκαλούμενου *χατα-γιογκα*, που επιθυμούν να μάθουν την Απόλυτη Αλήθεια.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.12.11), ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι λέει σχετικά με τα παιχνίδια της παιδικής ηλικίας του Κυρίου και των φίλων Του:

*ιτταμ σαταμ μπραμα-σουκανουμπουτια
ντασιαμ γκαταναμ παρα-νταϊβατενα
μαγιασριταναμ ναρα-νταρακενα
σακαμ βιτζαχρουχ κριτα-πουνια-πουντζαχ*

«Το Πρόσωπο της Θεότητας, που γίνεται αντιληπτό ως απρόσωπο, μακάριο *μπραμαν* από τους *γκιανι*, που λατρεύεται ως Υπέρτατος Κύριος από αφοσιωμένους υπηρέτες με τη διάθεση του υπηρέτη και που θεωρείται ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον από τους ανθρώπους των εγκοσμίων, έπαιζε με τα βοσκόπουλα, που είχαν φτάσει σε αυτή τη θέση αφού είχαν κάνει αμέτρητες ευσεβείς πράξεις στις προηγούμενες ζωές τους».

Άρα ο Κύριος έχει πάντα δοσοληψίες αγάπης με τους πνευματικούς συντρόφους Του, με σχέσεις ουδετερότητας (*σαντα*), υπηρεσίας (*ντασια*), φιλίας (*σακια*), γονικής στοργής (*βατσαλια*) και συζυγικής αγάπης (*μαντουρια*).

Εφόσον λέγεται ότι ο Κύριος Κρίσνα δεν αφήνει ποτέ τη Βρινντάβανα, μπορεί κάποιος να ρωτήσει πώς μπορεί και διευθύνει τις υποθέσεις της δημιουργίας. Αυτό το ερώτημα απαντάται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (13.14-18). Ο Κύριος διαπερνά ολόκληρη την υλική δημιουργία με το πλήρες τμήμα Του που είναι γνωστό ως Παραμάτμα, δηλαδή Υπέρτατη Ψυχή. Παρόλο που ο Κύριος προσωπικά δεν έχει καμία σχέση με την υλική δημιουργία, τη συντήρηση και την καταστροφή, προκαλεί όλα αυτά τα πράγματα να συμβούν μέσω της πλήρους επέκτασής Του, της Παραμάτμα. Κάθε ζωντανό ον είναι *ατμα*, ψυχή, και η πρωταρχική *ατμα* η οποία ελέγχει όλα τα ζωντανά όντα είναι η Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή.

Η μέθοδος της συνειδητοποίησης του Θεού είναι μεγάλη επιστήμη. Οι υλιστές *σανκια-γιογκι* μπορούν να αναλύσουν μόνο τα είκοσι τέσσερα στοιχεία της υλικής δημιουργίας και να διαλογισθούν πάνω σε αυτά, γιατί έχουν ελάχιστη πληροφόρηση σχετικά με τον *πουρουσα*, τον Κύριο. Και οι ιμπερσοναλιστές φιλόσοφοι βρίσκονται απλώς σε σύγχυση εξαιτίας της εκθαμβωτικής λάμψης του *μπραματζιοτι*. Αν θέλει κανείς να δει την Απόλυτη Αλήθεια πλήρως, θα πρέπει να διεισδύσει πέρα από τα είκοσι τέσσερα υλικά στοιχεία, καθώς και πέρα από την εκθαμβωτική λάμψη του *μπραματζιοτι*. Η *Σρι Ισοπανισαντ* δείχνει προς αυτή την κατεύθυνση, προσευχόμενη για την αφαίρεση του *χιρανμαγια-πατρα*, του εκτυφλωτικού καλύμματος του Κυρίου. Αν δεν αφαιρεθεί αυτό το κάλυμμα, έτσι ώστε να μπορεί κανείς να διακρίνει το αληθινό Πρόσωπο της Θεότητας, πραγματική συνειδητοποίηση της Απόλυτης Αλήθειας δεν μπορεί να επιτευχθεί.

Το γνώρισμα Παραμάτμα του Προσώπου της Θεότητας είναι μία από τις τρεις πλήρεις επεκτάσεις ή *βισνου-ταττβα*, τις γνωστές από

κοινού ως *πουρουσα-αβαταρα*. Μία από αυτές τις πλήρεις επεκτάσεις ή *βισνου-ταττβα* που βρίσκεται μέσα στο σύμπαν είναι γνωστή ως *Κσιροντακασάγι Βίσνου*. Είναι μία από τις τρεις πρωταρχικές θεότητες του υλικού σύμπαντος – οι άλλες δύο είναι ο *Μπράμα* και ο *Σίβα*. Η *Παραμάτμα*, η *Υπέρτατη Ψυχή*, βρίσκεται μέσα σε κάθε ζωντανό ον. Η δεύτερη *βισνου-ταττβα* είναι ο *Γκαρμποντακασάγι Βίσνου*, η συλλογική *Υπέρτατη Ψυχή* όλων των ζωντανών όντων. Πέρα από αυτούς τους δύο *Βίσνου* είναι ο *Καρανοντακασάγι Βίσνου*, που είναι *ξαπλωμένος* στον *Ωκεανό της Αιτίας*. Είναι ο δημιουργός όλων των συμπάντων. Το *γιογκα* διδάσκει τους σοβαρούς σπουδαστές να συναντήσουν τις επεκτάσεις *βισνου-ταττβα* αφού προχωρήσουν πέρα από τα είκοσι τέσσερα υλικά στοιχεία της κοσμικής δημιουργίας. Η καλλιέργεια της εμπειρικής φιλοσοφίας βοηθά κάποιον να συνειδητοποιήσει το απρόσωπο *μπραματζιοτι*, που είναι η εκθαμβωτική λάμψη του υπερβατικού σώματος του Κυρίου *Σρι Κρίσνα*. Ότι το *μπραματζιοτι* είναι η λάμψη του *Κρίσνα* βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (14.27), καθώς και στην *Μπραμα-σαμχिता* (5.40):

*γιασια πραμπα-πραμπαβατο τζαγκαντ-ανντα-κοτι
κοτισβ ασεσα-βασουνταντι βιμπουτι-μπινναμ
ταντ μπραμα νισκαλαμ ανανταμ ασεσα-μπουταμ
γκοβιννταμ αντι-πουρουσαμ ταμ αχαμ μπατζαμι*

«Στα εκατομμύρια εκατομμυρίων σύμπαντα υπάρχουν αναρίθμητοι πλανήτες και κάθε ένας από αυτούς διαφέρει από τους άλλους λόγω της κοσμικής του σύστασης. Όλοι αυτοί οι πλανήτες είναι τοποθετημένοι σε μία γωνιά του *μπραματζιοτι*. Αυτό το *μπραματζιοτι* δεν είναι παρά οι προσωπικές ακτίνες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του *Γκοβίνντα*, τον οποίον λατρεύω». Αυτό το *μαντρα* από την *Μπραμα-σαμχिता* διατυπώνεται από το επίπεδο της πραγματικής συνειδητοποίησης της Απόλυτης

Αλήθειας και το υπό συζήτηση *σρουτι-μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ* επιβεβαιώνει αυτό το *μαντρα* ως μέθοδο συνειδητοποίησης. Το *μαντρα* της *Ισοπανισαντ* είναι μια απλή προσευχή προς τον Κύριο για να αφαιρέσει το *μπραματζιοτι*, έτσι ώστε να μπορέσει να δει κανείς το αληθινό Του πρόσωπο. Αυτή η λάμψη του *μπραματζιοτι* περιγράφεται λεπτομερώς σε διάφορα *μαντρα* της *Μουνντακα Ουπανισαντ* (2.2.10-12):

*χιρανμαγιε παρε κοσε
βιρατζαμ μπραμα νισκαλαμ
τατς τσουμπραμ τζιοτισαμ τζιοτις
ταντ γιαντ ατμα-βιντο βιντουχ*

*να τατρα σουριο μπατι να τσανντρα-ταρακαμ
νεμα βιντιουτο μπαντι κουτο 'γιαμ αγκνιχ
ταμ εβα μπανταμ ανου μπατι σαρβαμ
τασια μπασα σαρβαμ ινταμ βιμπατι*

*μπραμαϊντεβαμ αμριταμ πουρασταντ μπραμα
πασταντ μπραμα ντακσινατας τσοτταρε να
αντας τσορντβαμ τσα πρασριταμ μπραμαϊ-
βενταμ βισβαμ ινταμ βαρισταμ*

«Στο πνευματικό βασίλειο, πέρα από το υλικό κάλυμμα, βρίσκεται η απεριόριστη λάμψη του *μπραμαν*, που είναι απαλλαγμένη από την υλική μόλυνση. Οι υπερβατιστές καταλαβαίνουν ότι εκείνο το λαμπερό λευκό φως είναι το φως κάθε φωτός. Εκείνο το βασίλειο δεν χρειάζεται το φως του ήλιου ή της σελήνης, τη φωτιά ή τον ηλεκτρισμό για φωτισμό. Στην πραγματικότητα, ό,τι φως υπάρχει στον υλικό κόσμο είναι απλώς μια αντανάκλαση εκείνου του υπέρτατου φωτός. Το *μπραμαν* αυτό βρίσκεται μπροστά και πίσω, βορείως και νοτίως, ανατολικά και δυτικά και ακόμα, πάνω και

κάτω. Με άλλα λόγια, αυτή η υπέρτατη λάμψη του *μπραμαν* απλώνεται από άκρη σε άκρη του υλικού και του πνευματικού ουρανού».

Τέλεια γνώση σημαίνει γνώση του Κρίσνα ως πηγής αυτής της λάμψης του *μπραμαν*. Αυτή η γνώση μπορεί να αποκτηθεί από γραφές όπως η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, που αναλύει τέλεια την επιστήμη του Κρίσνα. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, έχει εδραιωθεί από τον συγγραφέα, τον Σρίλα Βιασαντέβα, ότι ανάλογα με τον βαθμό της συνειδητοποίησής του, περιγράφει κανείς την Υπέρτατη Αλήθεια ως *μπραμαν*, Παραμάτμα ή Μπαγκαβάν. Ο Σρίλα Βιασαντέβα δεν λέει ποτέ ότι η Υπέρτατη Αλήθεια είναι μία *τζίβα*, ένα κοινό ζωντανό ον. Δεν θα πρέπει να θεωρείται ποτέ το ζωντανό ον ως παντοδύναμη Υπέρτατη Αλήθεια. Αν ήταν, δεν θα χρειαζόταν να προσεύχεται στον Κύριο για να αφαιρέσει το εκθαμβωτικό Του κάλυμμα, ώστε να μπορέσει να δει το αληθινό Του πρόσωπο.

Το συμπέρασμα είναι ότι όποιος δεν γνωρίζει για τις δυνάμεις της Υπέρτατης Αλήθειας θα συνειδητοποιήσει το απρόσωπο *μπραμαν*. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν κάποιος συνειδητοποιήσει τις υλικές δυνάμεις του Κυρίου, αλλά δεν έχει καθόλου ή έχει ελάχιστη γνώση των πνευματικών δυνάμεων, φτάνει στη συνειδητοποίηση της Παραμάτμα. Άρα η συνειδητοποίηση και του *μπραμαν* και της Παραμάτμα είναι μερικές συνειδητοποιήσεις της Απόλυτης Αλήθειας. Όταν, όμως, μετά την αφαίρεση του *χιρανμαγια-πατρα*, συνειδητοποιήσει κανείς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Σρι Κρίσνα, στην πλήρη δύναμή Του, τότε συνειδητοποιεί ότι ο Βασουντέβα, ο Κρίσνα, είναι το παν: *βασουντεβα σαρβαμ ιτι* (Μπ.γκ. 7.19). Ο Κύριος Σρι Κρίσνα, γνωστός ως Βασουντέβα, είναι το παν – είναι το *μπραμαν*, η Παραμάτμα και ο Μπαγκαβάν. Ο Μπαγκαβάν είναι η πηγή και το *μπραμαν* με την Παραμάτμα είναι τα κλαδιά.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (6.46-47) γίνεται μία συγκριτική ανάλυση των τριών τύπων υπερβατιστών, πνευματικών ανθρώπων, δηλαδή των λάτρων του απρόσωπου *μπραμαν* (των *γκιανι*), των

λάτρεων της Παραμάτμα (των *γιογκι*) και των αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου Σρι Κρίσνα (των *μπακτα*). Αναφέρεται εκεί ότι οι *γκιανι*, εκείνοι που έχουν καλλιεργήσει τη βεδική γνώση, είναι καλύτεροι από τους κοινούς εργαζόμενους που αποβλέπουν στη απόλαυση, ότι οι *γιογκι* είναι ακόμα καλύτεροι από τους *γκιανι* και ότι μεταξύ όλων των *γιογκι*, όσοι υπηρετούν διαρκώς τον Κύριο με όλη τους την ενέργεια είναι οι κορυφαίοι. Συνοπτικά, ο φιλόσοφος είναι καλύτερος από τον εργαζόμενο για απόλαυση, ο μυστικιστής είναι καλύτερος από τον φιλόσοφο και από όλους τους μυστικιστές *γιογκι*, εκείνος που ακολουθεί το *μπακτι-γιογκα*, υπηρετώντας συνεχώς τον Κύριο, είναι ο ανώτατος. Η *Σρι Ισοπανισαντ* μας κατευθύνει προς αυτή την τελειότητα.

Δέκατο έκτο μαντρα

पूषन्नेकर्षे यम सूर्य प्राजापत्य व्यूह रश्मीन् समूह तेजः।
यत्ते रूपं कल्याणतमं तत्ते
पश्यामि योऽसावसौ पुरुषः सोऽहमस्मि ॥१६॥

πουσανν εκαρσε γιαμα σουρια πρατζαπατια

βιουχα ρασμιν σαμουχα

τετζο γιατ τε ρουπαμ καλιανα-ταμαμ

τατ τε πασιαμι γιο ‘σαβ ασω πουρουσαχ σο ‘χαμ ασμι

πουσαν: ω Εσύ που συντηρείς – *εκα-ρισε:* ο πρωταρχικός φιλόσοφος – *γιαμα:* η ρυθμιστική αρχή – *σουρια:* ο προορισμός των σουρι (των μεγάλων αφοσιωμένων υπηρετών) – *πρατζαπατια:* ο φίλος των πρατζαπατι (των προγόνων της ανθρωπότητας) – *βιουχα:* αφαίρεσε, αν έχεις την καλοσύνη – *ρασμιν:* τις ακτίνες – *σαμουχα:* απόσυρε – *τετζαχ:* τη λάμψη – *γιατ:* έτσι ώστε – *τε:* τη δική Σου – *ρουπαμ:* τη μορφή – *καλιανα-ταμαμ:* την πολύ ευοίωνη – *τατ:* εκείνη – *τε:* τη δική Σου – *πασιαμι:* να δω – *γιαχ:* κάποιος – *ασω:* εκείνο – *πουρουσαχ:* το Πρόσωπο της Θεότητας – *σαχ:* ο εαυτός μου – *αχαμ:* εγώ – *ασμι:* είμαι.

Ω Κύριέ μου, ω αρχέγονε σοφέ που συντηρείς το σύμπαν, ω ρυθμιστική αρχή του κόσμου, ω προορισμέ των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών Σου, ευχέτη των προγόνων της ανθρωπότητας, αφαίρεσε, Σε παρακαλώ, τη λάμψη των υπερβατικών ακτίνων Σου, ώστε να μπορέσω να δω τη μακάρια

μορφή Σου. Είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, όμοιος με τον ήλιο, όπως εγώ.

Ο ήλιος και οι ακτίνες του είναι ένα από ποιοτική άποψη. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος και τα ζωντανά όντα είναι ένα και το αυτό σε ποιότητα. Ο ήλιος είναι ένας, αλλά τα μόρια των ακτίνων του είναι αμέτρητα. Οι ακτίνες του ήλιου συγκροτούν μέρος του ήλιου, ο δε ήλιος μαζί με τις ακτίνες του συγκροτούν από κοινού τον ήλιο στην ολότητά του. Μέσα στον ήλιο κατοικεί ο θεός του ήλιου και παρόμοια, μέσα στον υπέρτατο πνευματικό πλανήτη, την Γκολόκα Βριντάβανα, από τον οποίο εκπορεύεται η λάμψη του *μπραματζιοτι*, ο Κύριος απολαμβάνει τις αιώνιες διασκεδάσεις Του, όπως βεβαιώνεται στην *Μπραμα-σαμχिता* (5.29):

*τσινταμανι-πρακα-σαντμασου καλπα-βρικσα
λακσαβριτεσου σουραμπιρ αμπιπαλαγιανταμ
λακσμι-σαχασρα-σατα-σαμμπραμα-σεβιαμαναμ
γκοβινταμ αντι-πουρουσαμ ταμ αχαμ μπατζαμι*

«Λατρεύω τον Γκοβίντα, τον πρωταρχικό Κύριο, τον πρώτο πρόγονο, ο οποίος φροντίζει τις αγελάδες εκείνες που ικανοποιούν κάθε επιθυμία, σε τόπους γεμάτους πνευματικά πετράδια, περιστοιχισμένος από αμέτρητα δέντρα που εκπληρώνουν κάθε ευχή. Τον υπηρετούν πάντα με σεβασμό εκατοντάδες χιλιάδες Λάκσμι, θεές της τύχης».

Στην *Μπραμα-σαμχिता*, το *μπραματζιοτι* περιγράφεται ως οι ακτίνες που πηγάζουν από τον υπέρτατο πνευματικό πλανήτη, την Γκολόκα Βριντάβανα, ακριβώς όπως οι ακτίνες του ήλιου

πηγάζουν από τη σφαίρα του ήλιου. Αν δεν περάσει κάποιος μέσα από την εκτυφλωτική λάμψη του *μπραματζιοτι*, δεν μπορεί να λάβει πληροφορίες για τη γη του Κυρίου. Οι ιμπερσοναλιστές φιλόσοφοι, τυφλωμένοι όπως είναι από το εκθαμβωτικό *μπραματζιοτι*, δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν ούτε τον πραγματικό τόπο του Κυρίου ούτε την υπερβατική μορφή Του. Περιορισμένοι από το φτωχό απόθεμα γνώσης τους, αυτοί οι ιμπερσοναλιστές στοχαστές δεν μπορούν να κατανοήσουν την παμμακάριστη μορφή του Κυρίου Κρίσνα. Γι' αυτό, σε αυτή την προσευχή, η *Σρι Ισοπανισαντ* παρακαλεί τον Κύριο να αφαιρέσει τις λαμπερές ακτίνες του *μπραματζιοτι*, έτσι ώστε ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης να μπορέσει να δει την παμμακάριστη υπερβατική μορφή Του.

Συνειδητοποιώντας το απρόσωπο *μπραματζιοτι*, νιώθει κανείς την αίσια πλευρά του Υπερτάτου Κυρίου και συνειδητοποιώντας την Υπέρτατη Ψυχή, την Παραμάτμα, το γνώρισμα του Υπερτάτου Κυρίου που διαπερνά τα πάντα, φωτίζεται κανείς ακόμα περισσότερο. Αλλά συναντώντας το Ίδιο το Πρόσωπο της Θεότητας πρόσωπο με πρόσωπο, ο αφοσιωμένος υπηρέτης βιώνει το πλέον ευοίωνα γνώρισμα του Υπερτάτου Κυρίου. Αφού αποκαλείται «πρωταρχικός σοφός, ευχέτης και συντηρών το σύμπαν», η Απόλυτη Αλήθεια δεν μπορεί να είναι απρόσωπη. Αυτή είναι η ετυμολογία της *Σρι Ισοπανισαντ*. Η λέξη *πουσαν*, «συντηρών», έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί μολονότι ο Κύριος συντηρεί όλα τα όντα, συντηρεί συγκεκριμένα τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Αφού περάσει το απρόσωπο *μπραματζιοτι* και δει το προσωπικό γνώρισμα του Κυρίου και την ευμενέστερη αιώνια μορφή Του, ο αφοσιωμένος υπηρέτης συνειδητοποιεί πλήρως την Απόλυτη Αλήθεια.

Στην *Μπαγκαβατ-σαννταρμπα*, ο Σρίλα Τζίβα Γκοσουάμι δηλώνει: «Η πλήρης κατανόηση της Απόλυτης Αλήθειας συνειδητοποιείται στο Πρόσωπο της Θεότητας, επειδή είναι παντοδύναμος και κατέχει πλήρεις πνευματικές δυνάμεις. Η πλήρης

δύναμη της Απόλυτης Αλήθειας δεν μπορεί να συνειδητοποιηθεί στο *μπραματζιοτι*· γι' αυτό η συνειδητοποίηση του *μπραμαν* είναι μόνο μερική συνειδητοποίηση του Προσώπου της Θεότητας. Ω μεγάλοι σοφοί, η πρώτη συλλαβή της λέξης *μπαγκαβαν*, η συλλαβή *μπα*, έχει δύο σημασίες: η πρώτη σημασία είναι 'κάποιος που συντηρεί πλήρως' και η δεύτερη σημασία είναι 'φύλακας'. Η δεύτερη συλλαβή *γκα* σημαίνει 'οδηγός', 'ηγέτης' ή 'δημιουργός'. Η συλλαβή *βαν* δείχνει ότι κάθε ον ζει μέσα Του και ότι και Αυτός ζει μέσα σε κάθε ον. Με άλλα λόγια, ο υπερβατικός ήχος *μπαγκαβαν* αντιπροσωπεύει άπειρη δύναμη, γνώση, πλούτο, ομορφιά, απάρνηση και επιρροή· και όλα αυτά, χωρίς ίχνος υλικής μέθης».

Ο Κύριος συντηρεί πλήρως τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του και τους οδηγεί προοδευτικά στον δρόμο της τελειότητας της αφοσίωσης. Ως ηγέτης των αφοσιωμένων υπηρετών Του, χορηγεί τελικώς τα επιθυμητά αποτελέσματα της υπηρεσίας αφοσίωσης προσφέροντάς τους τον Εαυτό Του. Με το αναίτιο έλεος του Κυρίου, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του Τον βλέπουν πρόσωπο με πρόσωπο. Έτσι ο Κύριος βοηθά τους υπηρέτες Του να φτάσουν στον υπέρτατο πνευματικό πλανήτη, την Γκολόκα Βρινντάβανα. Όντας ο δημιουργός, μπορεί να απονείμει στους υπηρέτες Του όλα τα απαραίτητα εφόδια, έτσι ώστε στο τέλος να μπορούν να Τον φτάσουν. Ο Κύριος είναι η αιτία όλων των αιτιών. Με άλλα λόγια, αφού δεν υπάρχει τίποτα που Τον προκάλεσε, Αυτός είναι η αρχική αιτία. Άρα απολαμβάνει τον Εαυτό Του εκδηλώνοντας την εσωτερική Του ενέργεια. Η εξωτερική Του ενέργεια δεν εκδηλώνεται ακριβώς από Αυτόν, γιατί επεκτείνεται με τη μορφή των *πουρουσα* και με αυτές τις μορφές είναι που συντηρεί τα γνωρίσματα της υλικής εκδήλωσης. Με αυτές τις επεκτάσεις δημιουργεί, συντηρεί και καταστρέφει την κοσμική εκδήλωση.

Τα ζωντανά όντα είναι επίσης διαφοροποιημένες επεκτάσεις του Εαυτού του Κυρίου και επειδή ορισμένες από αυτές επιθυμούν να

είναι κύριοι και να μιμηθούν τον Υπέρτατο Κύριο, τους επιτρέπει να εισχωρήσουν στην κοσμική δημιουργία με την ευχέρεια να εκδηλώσουν πλήρως την τάση τους να κυριαρχήσουν στην υλική φύση. Εξαιτίας της παρουσίας των μερών Του, ολόκληρος ο φαινόμενος κόσμος διεγείρεται σε δράση και αντίδραση. Στα ζωντανά όντα προσφέρονται, λοιπόν, όλες οι δυνατότητες να κυριαρχήσουν στην υλική φύση, αλλά ο έσχατος ρυθμιστής είναι ο Ίδιος ο Κύριος στη μορφή της Υπέρτατης Ψυχής, η οποία είναι πλήρες γνώρισμά Του και ένας από τους *πουρουσα*.

Έτσι υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα στο ζωντανό ον, την *ατμα*, και τον Κύριο, την ψυχή και την Υπέρτατη Ψυχή (Παραμάτμα). Η Υπέρτατη Ψυχή είναι ο κυρίαρχος και η ατομική ψυχή, η *ατμα*, είναι ο κυριαρχούμενος· ανήκουν, επομένως, σε διαφορετικές κατηγορίες. Επειδή η Παραμάτμα συνεργάζεται πλήρως με την *ατμα*, είναι γνωστή ως σταθερός σύντροφος του ζωντανού όντος.

Το γνώρισμα του Κυρίου που διαπερνά τα πάντα –το οποίο υφίσταται σε όλες τις συνθήκες, τις συνθήκες του ύπνου και της εγρήγορσης, αλλά και σε δυνητικές καταστάσεις και από το οποίο προέρχεται η *τζιβα-σακτι* (η ζωτική δύναμη), και στην υπό όρους και στην απελευθερωμένη ύπαρξη- είναι γνωστό ως *μπραμαν*. Αφού ο Κύριος είναι η πηγή και του *μπραμαν* και της Παραμάτμα, είναι η πηγή όλων των ζωντανών όντων και όλων όσων υπάρχουν. Όποιος το γνωρίζει αυτό θέτει αμέσως τον εαυτό του στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Ένας τόσο αγνός και σε πλήρη γνώση αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι ολοκληρωτικά προσκολλημένος σε Αυτόν «ψυχή τε και σώματι» και όποτε ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης συναντιέται με άλλους όμοιους αφοσιωμένους υπηρέτες, δεν έχουν άλλη δουλειά από τον δοξασμό των υπερβατικών έργων του Κυρίου. Εκείνοι που δεν είναι τόσο τέλειοι όσο οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες, και συγκεκριμένα, όσοι

έχουν συνειδητοποιήσει μόνο το γνώρισμα *μπραμαν* ή το γνώρισμα Παραμάτμα του Κυρίου, δεν μπορούν εκτιμήσουν τα έργα των τέλειων αφοσιωμένων υπηρέτων. Ο Κύριος βοηθά πάντα τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες δίνοντάς τους την απαραίτητη γνώση μέσα στην καρδιά τους και έτσι, χάρη στην ιδιαίτερη εύνοιά Του, σκορπίζει όλο το σκοτάδι της άγνοιας. Οι εικοτολόγοι φιλόσοφοι και οι *γιογκι* δεν μπορούν να το φανταστούν αυτό, επειδή λίγο ή πολύ βασίζονται στις δικές τους δυνάμεις. Όπως αναφέρεται στην *Κατα Ουπανισαντ* (1.2.23), ο Κύριος μπορεί να γίνει γνωστός μόνον από όσους ευνοεί και από κανέναν άλλο. Τέτοια εξαιρετική εύνοια παρέχεται μόνο στους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες. Γι' αυτό η *Σρι Ισοπανισαντ* μας κατευθύνει προς την εύνοια του Κυρίου, η οποία βρίσκεται πέραν του πεδίου του *μπραματζιοτι*.

Δέκατο έβδομο μαντρα

वायुरनिलममृतमथेदं भस्मांतं शरीरम्।
ॐ क्रतो स्मर कृतं स्मर क्रतो स्मर कृतं स्मर ॥१७॥

*βαγιουρ ανιλαμ αμριταμ
ατενταμ μπασμανταμ σαριραμ
ομκρατο σμαρα κριταμ σμαρα
κρατο σμαρα κριταμ σμαρα*

βαγιουχ: η ζωτική πνοή – ανιλαμ: η ολότητα του αέρα – αμριταμ: άφθαρτη – ατα: τώρα – ινταμ: αυτό – μπασμανταμ: αφού γίνει στάχτη – σαριραμ: το σώμα – ομ: ω Κύριε – κρατο: ω Εσύ που απολαμβάνεις όλες τις θυσίες – σμαρα: θυμήσου, Σε παρακαλώ – κριταμ: όλα όσα έχω κάνει – σμαρα: θυμήσου, Σε παρακαλώ – κρατο: ω υπέρτατε δικαιούχε - σμαρα: θυμήσου, Σε παρακαλώ - κριταμ: όλα όσα έχω κάνει για Σένα - σμαρα: θυμήσου, Σε παρακαλώ.

Ας γίνει στάχτη αυτό το εφήμερο σώμα και ας ενωθεί με το σύνολο του άφθαρτου αέρα η ζωτική μου πνοή. Τώρα, ω Κύριε, θυμήσου Σε παρακαλώ τις θυσίες μου και επειδή όλες οι θυσίες γίνονται για Σένα, θυμήσου Σε παρακαλώ όσα έχω κάνει για Σένα.

Το εφήμερο υλικό σώμα είναι σίγουρα ένα ξένο ένδυμα. Η Μπαγκαβαντ-γκιτα (2.20) λέει καθαρά ότι μετά την καταστροφή του

υλικού σώματος, το ζωντανό ον δεν εκμηδενίζεται ούτε χάνει την ταυτότητά του. Η ταυτότητα του ζωντανού όντος δεν είναι ποτέ απρόσωπη ή άμορφη· αντιθέτως, το υλικό ένδυμα είναι άμορφο και παίρνει σχήμα ανάλογα με τη μορφή του άφθαρτου προσώπου. Κανένα ζωντανό ον δεν είναι αρχικά άμορφο, όπως νομίζουν εσφαλμένα όσοι έχουν μικρά αποθέματα γνώσης. Αυτό το *μαντρα* βεβαιώνει το γεγονός ότι το ζωντανό ον υπάρχει και μετά την καταστροφή του υλικού σώματος.

Στον υλικό κόσμο, η υλική φύση φανερώνει θαυμαστή δεξιοτεχνία δημιουργώντας ποικιλίες σωμάτων για τα ζωντανά όντα, σύμφωνα με τις τάσεις τους για ικανοποίηση των αισθήσεων. Στο ζωντανό ον που θέλει να γευθεί κόπρανα δίνεται ένα υλικό σώμα κατάλληλο να τρώει κόπρανα – το σώμα ενός χοίρου. Κατά τον ίδιο τρόπο, σε όποιον θέλει να τρώει σάρκες και να πίνει το αίμα άλλων ζώων δίνεται το σώμα μιας τίγρης, εφοδιασμένο με τα κατάλληλα δόντια και τα κατάλληλα νύχια. Αλλά το ανθρώπινο ον, ακόμα και στην πιο πρωτόγονη μορφή, δεν είναι προορισμένο να τρώει σάρκες ούτε επιθυμεί να τρώει κόπρανα. Τα ανθρώπινα δόντια είναι έτσι φτιαγμένα ώστε να κόβουν και να μασούν καρπούς και λαχανικά, παρόλο που υπάρχουν και δύο κυνόδοντες, έτσι ώστε οι πρωτόγονοι να μπορούν να τρώνε σάρκες αν το επιθυμούν.

Αλλά σε κάθε περίπτωση, τα υλικά σώματα όλων των ζώων και των ανθρώπων είναι ξένα προς το ζωντανό ον. Αλλάζουν ανάλογα με την επιθυμία του ζωντανού όντος για ικανοποίηση των αισθήσεων. Στον κύκλο της εξέλιξης, το ζωντανό ον αλλάζει σώματα, το ένα μετά το άλλο. Όταν ο κόσμος ήταν γεμάτος νερό, το ζωντανό ον πήρε τη μορφή υδρόβιου. Ύστερα πέρασε στη ζωή των φυτών, από τη ζωή των φυτών στην ζωή των σκουληκιών, από τη ζωή των σκουληκιών στη ζωή των πουλιών, από τη ζωή των πουλιών στη ζωή των ζώων και από τη ζωή των ζώων στην ανθρώπινη ζωή. Η υψηλότερα ανεπτυγμένη μορφή ζωής είναι η

ανθρώπινη μορφή, όταν διακατέχεται από μία πλήρη αίσθηση πνευματικής γνώσης. Η υψηλότερα ανεπτυγμένη πνευματική αίσθηση περιγράφεται σε αυτό το *μαντρα*: θα πρέπει να αφήσει κανείς στην άκρη το υλικό σώμα, που θα γίνει στάχτη, και να επιτρέψει στη ζωτική πνοή να συγχωνευθεί με την αιώνια δεξαμενή αέρα. Τα έργα του ζωντανού όντος τελούνται μέσα στο σώμα μέσω των κινήσεων των διαφόρων ειδών αέρα, γνωστών περιληπτικά ως *πρανα-βαγιου*. Γενικώς οι *γιογκι* μελετούν πώς να ελέγχουν τα διάφορα είδη αέρα στο σώμα. Υποτίθεται ότι η ψυχή ανεβαίνει από έναν κύκλο αέρα σε έναν άλλο, μέχρι να υψωθεί στο *μπραμα-ραντρα*, τον υψηλότερο κύκλο. Από εκείνο το σημείο, ο τέλειος *γιογκι* μπορεί να μεταφερθεί σε οποιονδήποτε πλανήτη επιθυμεί. Η διαδικασία συνίσταται στην εγκατάλειψη ενός υλικού σώματος και την είσοδο σε ένα άλλο. Αλλά η ύψιστη τελειότητα αυτών των αλλαγών συμβαίνει όταν το ζωντανό ον είναι σε θέση να εγκαταλείψει το υλικό σώμα όλως διόλου, όπως συνιστάται σε αυτό το *μαντρα*, και να εισχωρήσει στην πνευματική ατμόσφαιρα, όπου μπορεί να αναπτύξει ένα εντελώς διαφορετικό είδος σώματος, ένα πνευματικό σώμα, το οποίο δεν χρειάζεται να συναντήσει ποτέ τον θάνατο ή οποιαδήποτε μεταβολή.

Εδώ, στον υλικό κόσμο, η υλική φύση αναγκάζει το ζωντανό ον να αλλάζει σώματα εξαιτίας των διαφόρων επιθυμιών του για ικανοποίηση των αισθήσεων. Αυτές οι επιθυμίες αντιπροσωπεύονται στα διάφορα ζωικά είδη, από τα μικρόβια έως τα πιο τελειοποιημένα υλικά σώματα, εκείνα του Μπράμα και των ημιθέων. Όλα αυτά τα ζωντανά όντα έχουν σώματα συντεθειμένα από ύλη σε διάφορα σχήματα. Ο ευφυής άνθρωπος βλέπει την ενότητα όχι στην ποικιλομορφία των σωμάτων, αλλά στην πνευματική ταυτότητα. Ο πνευματικός σπινθήρας, ο οποίος είναι μέρος του Υπερτάτου Κυρίου, είναι ο ίδιος, είτε βρίσκεται στο σώμα ενός χοίρου είτε βρίσκεται στο σώμα ενός ημίθεου. Το ζωντανό ον παίρνει διάφορα σώματα ανάλογα με τις ευσεβείς και

τις μοχθηρές πράξεις του. Το ανθρώπινο σώμα είναι πολύ ανεπτυγμένο και διαθέτει πλήρη συνείδηση. Σύμφωνα με την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.19), ο πλέον τέλειος άνθρωπος εγκαταλείπεται στον Κύριο ύστερα από πάρα πολλές ζωές καλλιέργειας της γνώσης. Η καλλιέργεια της γνώσης φτάνει στην τελειότητα όταν ο γνώστης φτάνει στο σημείο να εγκαταλειφθεί στον Υπέρτατο Κύριο, τον Βασουντέβα. Διαφορετικά, ακόμα και μετά την απόκτηση γνώσης της πνευματικής του ταυτότητας, αν δεν φτάσει κάποιος στο σημείο να γνωρίζει ότι τα ζωντανά όντα είναι αιώνια μέρη του όλου και ότι δεν μπορούν ποτέ να γίνουν το όλο, θα πρέπει να πέσει και πάλι στην υλική ατμόσφαιρα. Πράγματι, υποχρεώνεται κανείς να πέσει, ακόμα και αν έχει γίνει ένα με το *μπραματζιοτι*.

Όπως έχουμε μάθει από προηγούμενα *μαντρα*, το *μπραματζιοτι*, εκπορευόμενο από το υπερβατικό σώμα του Κυρίου, είναι γεμάτο από πνευματικούς σπινθήρες που είναι ατομικές οντότητες με πλήρη αίσθηση ύπαρξης. Ορισμένες φορές αυτά τα ζωντανά όντα θέλουν να απολαύσουν με τις αισθήσεις τους και γι' αυτό τοποθετούνται στον υλικό κόσμο, για να γίνουν ψεύτικοι κύριοι κάτω από τις επιταγές των αισθήσεων. Η επιθυμία για κυριαρχία είναι η υλική αρρώστια του ζωντανού όντος, γιατί κάτω από τα μάγια της αισθησιακής απόλαυσης μεταναστεύει μέσα στα διάφορα σώματα που εκδηλώνονται στον υλικό κόσμο. Το να γίνει κανείς ένα με το *μπραματζιοτι* δεν αντιπροσωπεύει ώριμη γνώση. Μόνο με την πλήρη εγκατάλειψη στον Κύριο και την ανάπτυξη της αίσθησης πνευματικής υπηρεσίας μπορεί να φτάσει κανείς στο ύψιστο στάδιο τελειότητας.

Σε αυτό το *μαντρα*, το ζωντανό ον προσεύχεται για να εισέλθει στο πνευματικό βασίλειο του Θεού αφού αφήσει το υλικό του σώμα και τον υλικό αέρα. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης προσεύχεται στον Κύριο για να θυμηθεί τις πράξεις του και τις θυσίες που έχει κάνει

πριν το υλικό του σώμα μετατραπεί σε στάχτες. Λέει αυτή την προσευχή κατά την ώρα του θανάτου, με πλήρη επίγνωση των περασμένων πράξεών του και του τελικού στόχου. Όποιος βρίσκεται ολοκληρωτικά κάτω από την εξουσία της υλικής φύσης, θυμάται τις ειδεχθείς πράξεις που έχει κάνει όσο βρίσκεται στο υλικό σώμα του και, επομένως, δέχεται ένα άλλο υλικό σώμα μετά θάνατον. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (8.6) επιβεβαιώνει αυτή την αλήθεια:

*γιαμ γιαμ βαπι σμαραν μπαβαμ τιατζατι αντε καλεβαραμ
ταμ ταμ εβαϊτι κωντεγια σαντα ταντ-μπαβα-μπαβιταχ*

«Οποιαδήποτε κατάσταση ύπαρξης θυμάται κανείς όταν αφήνει το σώμα του, ω γιε της Κούντι, σε αυτή την κατάσταση θα φτάσει δίχως άλλο». Έτσι ο νους μεταφέρει τις τάσεις του ζωντανού όντος στην επόμενη ζωή.

Αντίθετα με τα κοινά ζώα, που δεν έχουν ανεπτυγμένο νου, ο θνήσκων άνθρωπος μπορεί να θυμηθεί τις πράξεις της ζωής του σαν νυχτερινά όνειρα. Συνεπώς ο νους του παραμένει υπερφορτωμένος με υλικές επιθυμίες και επομένως, δεν μπορεί να εισέλθει στο πνευματικό βασίλειο με ένα πνευματικό σώμα. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες, ωστόσο, με την άσκηση της υπηρεσίας αφοσίωσης προς τον Κύριο, αναπτύσσουν ένα αίσθημα αγάπης για τον Θεό. Ακόμα και αν κατά την ώρα του θανάτου ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν θυμηθεί την υπηρεσία του στον Κύριο, ο Κύριος δεν τον λησμονεί. Αυτή η προσευχή προσφέρεται για να θυμήσει στον Κύριο τις θυσίες του αφοσιωμένου υπηρέτη, αλλά ακόμα και αν δεν υπάρξει μια τέτοια υπενθύμιση, ο Κύριος δεν ξεχνά την υπηρεσία που Του έχει προσφέρει ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης Του.

Ο Κύριος περιγράφει με σαφήνεια τη στενή Του σχέση με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.30-34): «Ακόμη και αν κάποιος διαπράξει τις πλέον αποτρόπαιες πράξεις, αν Μου προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης θα πρέπει να θεωρείται άγιος, επειδή βρίσκεται στη σωστή θέση. Γίνεται σύντομα ενάρετος και κατακτά διαρκή ειρήνη. Ω γιε της Κούντι, διακήρυξέ το με θάρρος ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης Μου δεν χάνεται ποτέ. Ω γιε της Πριτά, όσοι βρίσκουν καταφύγιο σε Εμένα, ακόμα κι αν είναι ταπεινής καταγωγής –γυναίκες, *βαϊσια* (έμποροι) και *σουντρα* (εργάτες)- θα φτάσουν σίγουρα στον ύψιστο προορισμό. Πόσο, λοιπόν, περισσότερο ισχύει αυτό για τους *μπραμανα*, για τους ενάρετους, για τους αφοσιωμένους υπηρέτες και για τους άγιους βασιλείς, που σε αυτόν τον πρόσκαιρο και θλιβερό κόσμο Μου προσφέρουν υπηρεσία αγάπης. Με τον νου σου να σκέφτεται πάντα Εμένα, γίνε αφοσιωμένος υπηρέτης Μου, προσκύνα Με και λάτρεψέ Με. Απορροφημένος έτσι εξ ολοκλήρου σε Εμένα, σίγουρα θα έλθεις σε Εμένα».

Ο Σρίλα Μπακτιβινόντα Τακούρ εξηγεί αυτούς τους στίχους με αυτόν τον τρόπο: «Θα πρέπει να θεωρεί κανείς ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα βρίσκεται στον σωστό δρόμο των αγίων, μολονότι μπορεί να φαίνεται ότι είναι *σου-ντουρατσαρα*, ‘άτομο χαλαρού χαρακτήρα’. Θα πρέπει να προσπαθεί κανείς να καταλάβει το αληθινό νόημα της λέξης *σου-ντουρατσαρα*. Η υποκείμενη σε όρους ψυχή οφείλει να ενεργεί έχοντας διπλή λειτουργία, και συγκεκριμένα, τη συντήρηση του σώματος και την αυτοσυνειδητοποίηση. Κοινωνική θέση, διανοητική ανάπτυξη, καθαριότητα, ασκητικότητα, θρέψη και αγώνας για την ύπαρξη, όλα αυτά είναι για τη συντήρηση του σώματος. Το σκέλος της αυτοσυνειδητοποίησης καλύπτεται από την απασχόληση στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου και η δράση εναρμονίζεται με αυτό. Θα πρέπει αυτά τα δύο να γίνονται παράλληλα, επειδή η υποκείμενη σε όρους ψυχή δεν μπορεί να αδιαφορήσει για τη

συντήρηση του σώματός της. Ωστόσο, οι πράξεις για τη συντήρηση του σώματος είναι αντιστρόφως ανάλογες με την υπηρεσία αφοσίωσης. Όσο αυξάνεται η υπηρεσία αφοσίωσης τόσο μειώνονται οι πράξεις για τη συντήρηση του σώματος. Εφόσον η υπηρεσία αφοσίωσης δεν φτάνει στο επιθυμητό σημείο, υπάρχει πιθανότητα περιστασιακής εμφάνισης εγκόσμιας νοοτροπίας και συμπεριφοράς. Αλλά θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η συμπεριφορά δεν είναι δυνατό να συνεχιστεί για πολύ, επειδή, με τη χάρη του Κυρίου, αυτές οι ατέλειες θα φτάσουν στο τέλος τους πολύ σύντομα. Άρα ο δρόμος της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι ο μόνος σωστός δρόμος. Αν κάποιος βρίσκεται στον σωστό δρόμο, ακόμα και ένα ευκαιριακό περιστατικό εγκόσμιας συμπεριφοράς δεν εμποδίζει την πρόοδό του προς την αυτοσυνειδητοποίηση».

Οι ιμπερсонаλιστές αρνούνται τις δυνατότητες της υπηρεσίας αφοσίωσης, επειδή είναι προσκολλημένοι στο γνώρισμα *μπραματζιοτι* του Κυρίου. Όπως υπονοήθηκε στα προηγούμενα *μαντρα*, δεν μπορούν να διαπεράσουν το *μπραματζιοτι*, επειδή δεν πιστεύουν στο Πρόσωπο της Θεότητας. Η δουλειά τους είναι κυρίως οι λεκτικές ταχυδακτυλουργίες και οι διανοητικές εικασίες. Συνεπώς, ο μόχθος τους είναι άκαρπος, όπως βεβαιώνεται στο Δωδέκατο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (12.5).

Όλες οι δυνατότητες που υποδηλώνονται σε αυτό το *μαντρα* μπορούν να αποκτηθούν εύκολα μέσω διαρκούς επαφής με το προσωπικό γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας. Η υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου συνίσταται ουσιαστικά σε εννέα υπερβατικές δραστηριότητες: 1) να ακούει κανείς για τον Κύριο, 2) να δοξάζει τον Κύριο, 3) να θυμάται τον Κύριο, 4) να υπηρετεί τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου, 5) να λατρεύει τον Κύριο, 6) να προσεύχεται στον Κύριο, 7) να γίνει παντοτινός υπηρέτης του Κυρίου, 8) να γίνει φίλος με τον Κύριο και 9) να παραδοθεί εντελώς στον Κύριο. Αυτές οι εννέα αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης –όλες μαζί ή η κάθε μία από αυτές– βοηθούν τον αφοσιωμένο υπηρέτη να

παραμένει διαρκώς σε επαφή με τον Θεό. Με αυτόν τον τρόπο, στο τέλος της ζωής του είναι εύκολο για τον αφοσιωμένο υπηρέτη να θυμηθεί τον Κύριο. Υιοθετώντας μία μόνο από αυτές τις εννέα αρχές, οι ακόλουθοι φημισμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου μπόρεσαν να πετύχουν την ύψιστη τελειότητα: 1) Ακούγοντας για τον Κύριο, ο Μαχαράζα Παρίκσιτ, ο ήρωας της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. 2) Δοξάζοντας απλώς τον Κύριο, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο ομιλητής της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, έφτασε στην τελειότητα. 3) Προσευχόμενος στον Κύριο, ο Ακρούρα έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. 4) Ενθυμούμενος τον Κύριο, ο Πράλαντα Μαχαράζα έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. 5) Λατρεύοντας τον Κύριο, ο Πρίτου Μαχαράζα έφτασε στην τελειότητα. 6) Υπηρετώντας τα λωτοειδή πόδια του Κυρίου, η θεά της τύχης, η Λάκσμι, έφτασε στην τελειότητα. 7) Προσφέροντας υπηρεσία στον Κύριο προσωπικά, ο Χάνουμαν έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. 8) Μέσω της φιλίας του με τον Κύριο, ο Αρτζούνα έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. 9) Υποτάσσοντας τα πάντα στον Κύριο, ο Μαχαράζα Μπάλι έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η ουσία αυτού του *μαντρα* και ουσιαστικά όλων των *μαντρα* των βεδικών ύμνων συνοψίζεται στη *Βενταντα-σουτρα* και εξηγείται κατάλληλα στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι ο ώριμος καρπός του βεδικού δέντρου της σοφίας. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, αυτό το συγκεκριμένο *μαντρα* εξηγείται στις ερωτήσεις και τις απαντήσεις του Μαχαράζα Παρίκσιτ και του Σουκαντέβα Γκοσουάμι, στην αρχή της συνάντησής τους. Το να ακούει κανείς την επιστήμη του Θεού και να Τον δοξάζει είναι οι βασικές αρχές της ζωής της αφοσίωσης. Ολόκληρη την *Μπαγκαβαταμ* την άκουσε ο Μαχαράζα Παρίκσιτ και την έψαλε ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι. Ο Μαχαράζα Παρίκσιτ ρώτησε τον Σουκαντέβα Γκοσουάμι, επειδή ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι ήταν

μεγαλύτερος πνευματικός δάσκαλος από οποιονδήποτε γιογκι ή υπερβατιστή του καιρού του.

Η κύρια ερώτηση του Μαχαράζα Παρίκσιτ ήταν: «Ποιο είναι το καθήκον κάθε ανθρώπου, ιδιαίτερα κατά την ώρα του θανάτου;» Ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι απάντησε:

*τασμαντ μπαρατα σαρβατμα
μπαγκαβαν ισβαρο χαριχ
σροταβιαχ κιρτιταβιας τσα
σμαρταβιας τσετσαταμπαγιαμ*

«Όποιος επιθυμεί να είναι ελεύθερος από κάθε αγωνία, θα πρέπει να ακούει πάντα για το Πρόσωπο της Θεότητας, να Το δοξάζει και να Το θυμάται, επειδή Αυτό είναι ο υπέρτατος διευθυντής των πάντων, Αυτός που σβήνει όλες τις δυσκολίες και η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων». (Σρ.Μπ. 2.1.5)

Η υποτιθέμενη ανθρώπινη κοινωνία ασχολείται γενικώς με τον ύπνο και το σεξ τη νύχτα και με την απόκτηση όσο το δυνατόν περισσότερων χρημάτων την ημέρα για τη συντήρηση της οικογένειας. Οι άνθρωποι έχουν πολύ λίγο χρόνο για να συζητήσουν σχετικά με το Πρόσωπο της Θεότητας ή να ερευνήσουν για Αυτό. Έχουν απορρίψει την ύπαρξη του Θεού με τόσο πολλούς τρόπους, πρωτίστως με το να διακηρύσσουν ότι είναι απρόσωπος, δηλαδή ότι δεν έχει αντίληψη. Αλλά στη βεδική γραμματεία –στις *Ουπανισαντ*, τη *Βενταντα-σουτρα*, την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ή τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*– δηλώνεται ότι ο Κύριος είναι νοήμον ον και υπέρτατος μεταξύ όλων των άλλων ζωντανών όντων. Τα δοξασμένα έργα Του είναι ταυτόσημα με τον Ίδιο. Θα πρέπει, λοιπόν, να μην ασχολείται κανείς, δηλαδή να μην ακούει και να μη μιλά για τα ανόητα έργα εγκόσμιων πολιτικών και υποτιθέμενων μεγάλων ανδρών της κοινωνίας, αλλά να διαμορφώσει τη ζωή του με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να ασχολείται με θεϊκές δραστηριότητες,

χωρίς να σπαταλά ούτε ένα δευτερόλεπτο. Η *Σρι Ισοπανισαντ* μας κατευθύνει προς τέτοιου είδους θεϊκές δραστηριότητες.

Αν δεν είναι κάποιος συνηθισμένος σε πρακτικές αφοσίωσης, τι θα θυμηθεί κατά την ώρα του θανάτου, όταν το σώμα δεν είναι σε καλή κατάσταση και πώς θα μπορέσει να προσευχηθεί στον παντοδύναμο Θεό για να θυμηθεί τις θυσίες του; Θυσία σημαίνει άρνηση ικανοποίησης των αισθήσεων. Πρέπει να μάθει κανείς αυτή την τέχνη απασχολώντας τις αισθήσεις του στην υπηρεσία του Κυρίου κατά τη διάρκεια της ζωής του και θα μπορέσει να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα μιας τέτοιας άσκησης κατά την ώρα του θανάτου.

Δέκατο όγδοο μαντρα

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्।
युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नमउक्तिं विधेम॥१८॥

*αγκνε ναγια σουπατα ραγιε ασμαν
βισβανι ντεβα βαγιουνανι βιντβαν
γιουγιοντι ασματς τζουχουραναμ ενο
μπουγισταμ τε ναμα-ουκτιμ βιντεμα*

αγκνε: ω Κύριέ μου, δυνατέ όσο η φωτιά – ναγια: οδήγησέ με, αν έχεις την καλοσύνη – σουπατα: στον σωστό δρόμο – ραγιε: για να Σε φτάσω – ασμαν: εμάς – βισβανι: όλα – ντεβα: ω Κύριέ μου – βαγιουνανι: οι πράξεις – βιντβαν: ο γνώστης – γιουγιοντι: Σε παρακαλώ, αφάιρεσε – ασματ: από εμάς – τζουχουραναμ: όλα τα εμπόδια από τον δρόμο – εναχ: όλα τα κακά – μπουγισταμ: πολυάριθμα – τε: σε Σένα – ναμαχ ουκτιμ: λόγια υποταγής – βιντεμα: κάνω.

Ω Κύριέ μου, δυνατέ σαν τη φωτιά, ω Παντοδύναμε, τώρα Σου προσφέρω την υποταγή μου και Σε προσκυνώ πέφτοντας στα πόδια Σου. Ω Κύριέ μου, οδήγησέ με Σε παρακαλώ στον σωστό δρόμο για να Σε φτάσω και αφού γνωρίζεις όλα όσα έχω κάνει στο παρελθόν, ελευθέρωσέ με, Σε παρακαλώ, από τις συνέπειες των αμαρτημάτων μου, ώστε να μη συναντήσω εμπόδια στην πρόοδό μου.

Με την παράδοσή του, την εγκατάλειψή του στον Κύριο και προσευχόμενος για το αναίτιο έλεός Του, ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να προχωρήσει στον δρόμο της πλήρους αυτοσυνειδητοποίησης. Ο Κύριος παρομοιάζεται με τη φωτιά, επειδή μπορεί να κάψει οτιδήποτε σε στάχτες, περιλαμβανομένων των αμαρτημάτων των παραδομένων ψυχών. Όπως περιγράφεται στα προηγούμενα *μαντρα*, η αληθινή ή ύψιστη άποψη του Απολύτου είναι το γνώρισμά Του ως Προσώπου της Θεότητας, το δε απρόσωπο γνώρισμα *μπραματζιοτι* είναι ένα εκτυφλωτικό κάλυμμα στο πρόσωπό Του. Οι πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση ή ο δρόμος του *καρμα-κανντα* για την αυτοσυνειδητοποίηση είναι το κατώτατο στάδιο αυτής της προσπάθειας. Μόλις αυτού του είδους οι πράξεις παρεκκλίνουν έστω και στο ελάχιστο από τις ρυθμιστικές αρχές των Βεδών, μετασχηματίζονται σε *βικαρμα*, δηλαδή πράξεις που στρέφονται κατά του εκτελεστή τους. Τέτοιου είδους *βικαρμα* τελείται από το παραπλανημένο ζωντανό ον μόνο και μόνο για την ικανοποίηση των αισθήσεων και με αυτόν τον τρόπο, τέτοιου είδους πράξεις γίνονται εμπόδια στον δρόμο της αυτοσυνειδητοποίησης.

Η αυτοσυνειδητοποίηση είναι δυνατή στην ανθρώπινη μορφή ζωής, αλλά όχι σε άλλες μορφές. Υπάρχουν 8.400.000 ζωικά είδη ή μορφές ζωής, από τις οποίες η ανθρώπινη μορφή, αν αξιοποιηθεί με την παιδεία των *μπραμανα*, αποτελεί τη μοναδική ευκαιρία για την απόκτηση γνώσης της υπέρβασης. Η παιδεία των *μπραμανα* περιλαμβάνει ειλικρίνεια, έλεγχο των αισθήσεων, ανεκτικότητα, απλότητα, ολοκληρωμένη γνώση και πλήρη πίστη στον Θεό. Παιδεία των *μπραμανα* δεν είναι το να καμαρώνει κανείς για την καταγωγή του. Όπως ακριβώς το να έχει γεννηθεί κάποιος από σπουδαίο πατέρα δεν τον κάνει σπουδαίο άνθρωπο, έτσι και το να έχει γεννηθεί κάποιος από έναν *μπραμανα*, δεν τον κάνει *μπραμανα*. Μία τέτοια γέννηση δεν σημαίνει τίποτα, επειδή πρέπει να αποκτήσει κανείς τις αρετές του *μπραμανα* ο ίδιος. Μόλις κάποιος νιώσει περήφανος για τη γέννησή του ως γιος *μπραμανα* και

αμελήσει να αποκτήσει τις αληθινές αρετές ενός *μπραμανα*, υποβιβάζεται και πέφτει από τον δρόμο της αυτοσυνειδητοποίησης. Έτσι η αποστολή της ζωής του ως ανθρώπινου όντος ακυρώνεται.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (6.41-42), ο Κύριος μας βεβαιώνει ότι στις *γιογκα-μπραστα*, τις ψυχές που πέφτουν από τον δρόμο της αυτοσυνειδητοποίησης, παρέχεται μια ευκαιρία να διορθωθούν, με τη γέννησή τους είτε σε οικογένειες καλών *μπραμανα* είτε σε οικογένειες πλουσίων εμπόρων. Μία τέτοια γέννηση προσφέρει περισσότερες πιθανότητες για αυτοσυνειδητοποίηση. Αν αυτές οι πιθανότητες εξανεμισθούν εξαιτίας της πλάνης, χάνεται η ευκαιρία της ανθρώπινης ζωής που προσφέρθηκε από τον παντοδύναμο Κύριο.

Οι ρυθμιστικές αρχές λειτουργούν με τέτοιο τρόπο, ώστε όποιος τις ακολουθεί προάγεται από το επίπεδο των πράξεων που αποβλέπουν στην απόλαυση στο επίπεδο της υπερβατικής γνώσης. Αφού καλλιεργηθεί η υπερβατική γνώση σε πάρα πολλές ζωές, φτάνει κανείς στην τελειότητα αν εγκαταλειφθεί στον Κύριο. Αυτή είναι η γενική διαδικασία. Αλλά όποιος εγκαταλειφθεί στο αρχικό στάδιο, όπως συνιστά αυτό το *μαντρα*, ξεπερνά στη στιγμή όλα τα προκαταρκτικά στάδια, υιοθετώντας απλώς στάση αφοσίωσης. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.66), ο Κύριος αναλαμβάνει αμέσως μια τέτοια εγκαταλελειμμένη ψυχή και την απελευθερώνει από όλες τις αντιδράσεις των αμαρτωλών πράξεών της. Το *καρμα-κανντα* συνεπάγεται πολλές αντιδράσεις στις αμαρτωλές δράσεις, ενώ στο *γκιανα-κανντα*, τον δρόμο της φιλοσοφικής εξέλιξης, ο αριθμός αυτών των αμαρτωλών πράξεων είναι μικρότερος. Αλλά στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, στον δρόμο του *μπακτι*, δεν υπάρχει ουσιαστικά περίπτωση να υποστεί κάποιος αντίδραση σε αμαρτωλή δράση. Όποιος είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου αποκτά όλες τις καλές ποιότητες του Ίδιου του Κυρίου, και πολλώ μάλλον ενός *μπραμανα*.

Ο αφοσιωμένος υπηρέτης αποκτά αυτομάτως τις αρετές ενός άξιου *μπραμανα*, εξουσιοδοτημένου να τελεί θυσίες, παρόλο που ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να μη έχει γεννηθεί σε οικογένεια *μπραμανα*. Τέτοια είναι η παντοδυναμία του Κυρίου. Μπορεί να κάνει κάποιον που έχει γεννηθεί σε οικογένεια *μπραμανα* τόσο εξαθλιωμένο όσο και ένας που τρώει το κρέας του σκύλου και να κάνει κάποιον που τρώει το κρέας του σκύλου ανώτερο από ένα άξιο *μπραμανα*, χάρη στη δύναμη της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Αφού ο παντοδύναμος Κύριος βρίσκεται μέσα στην καρδιά όλων, μπορεί να δίνει οδηγίες στους ειλικρινείς υπηρέτες Του, με τις οποίες μπορούν να φτάσουν στον σωστό δρόμο. Αυτές οι οδηγίες προσφέρονται εξαιρετικά στον αφοσιωμένο υπηρέτη, ακόμα και αν επιθυμεί κάτι άλλο. Όσον αφορά στους υπόλοιπους, ο Θεός επιτρέπει σε κάποιον να κάνει κάτι , αλλά μόνο με δικό του ρίσκο. Στην περίπτωση, όμως, του αφοσιωμένου υπηρέτη, ο Κύριος τον καθοδηγεί με τέτοιο τρόπο, ώστε δε ενεργεί ποτέ εσφαλμένα. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.5.42) λέει:

σβα-παντα-μουλαμ μπατζαταχ πριγιασια

τιακτανια-μπαβασια χαριχ παρεσαχ

βικαρμα γιατς τσοτπατιταμ καταντισιντ

ντουνоти σαρβαμ χριντι σαννιβισταχ

«Ο Κύριος είναι τόσο καλός με τον αφοσιωμένο υπηρέτη που είναι εντελώς εγκαταλελειμμένος στα λωτοειδή Του πόδια, ώστε παρόλο που ο αφοσιωμένος υπηρέτης μερικές φορές πέφτει στα δίχτυα του *βικαρμα* –των πράξεων που είναι αντίθετες στις βεδικές οδηγίες- ο Κύριος διορθώνει αμέσως αυτά τα λάθη μέσα από την καρδιά του.

Αυτό συμβαίνει επειδή ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι πολύ αγαπητός στον Κύριο».

Σε αυτό το *μαντρα* της *Σρι Ισοπανισαντ*, ο αφοσιωμένος υπηρέτης προσεύχεται στον Κύριο να τον διορθώσει μέσα στην καρδιά του. Τα σφάλματα είναι ανθρώπινα. Η υποκείμενη σε όρους ψυχή είναι πολύ συχνά επιρρεπής στα σφάλματα και η μόνη θεραπεία για τέτοιου είδους ακούσιες αμαρτίες είναι να εγκαταλειφθεί κανείς στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου, έτσι ώστε να μπορεί να τον οδηγεί για να αποφεύγει τέτοιους σκοπέλους. Ο Κύριος αναλαμβάνει τις πλήρως εγκαταλελειμμένες ψυχές. Έτσι όλα τα προβλήματα λύνονται αν εγκαταλειφθεί κανείς στον Κύριο και ενεργεί σύμφωνα με τις οδηγίες Του. Αυτές οι οδηγίες δίνονται στον αφοσιωμένο υπηρέτη με δύο τρόπους: ο ένας είναι μέσω των αγίων, των γραφών και του πνευματικού δασκάλου και ο άλλος είναι μέσω του Ίδιου του Κυρίου, ο οποίος κατοικεί μέσα στην καρδιά όλων. Έτσι ο αφοσιωμένος υπηρέτης, φωτισμένος πλήρως με βεδική γνώση, είναι προστατευμένος από κάθε άποψη.

Η βεδική γνώση είναι υπερβατική και δεν μπορεί να γίνει κατανοητή με εγκόσμιες εκπαιδευτικές μεθόδους. Μπορεί κάποιος να κατανοήσει τα βεδικά *μαντρα* μόνο με τη χάρη του Κυρίου και του πνευματικού δασκάλου: *γιασια ντεβα παρα μπακτιρ γιατα ντεβα τατα γκουρω*. Αν κάποιος βρει καταφύγιο σε έναν γνήσιο πνευματικό δάσκαλο, θα πρέπει να εννοηθεί ότι έχει δεχθεί τη χάρη του Κυρίου. Ο Κύριος φανερώνεται ως πνευματικός δάσκαλος στον αφοσιωμένο υπηρέτη. Έτσι ο πνευματικός δάσκαλος, οι βεδικές εντολές και ο Ίδιος ο Κύριος από μέσα, οδηγούν όλοι τον αφοσιωμένο υπηρέτη με πλήρη δύναμη. Με αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχει πιθανότητα για έναν αφοσιωμένο υπηρέτη να πέσει και πάλι στον βούρκο της υλικής πλάνης. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης, προστατευμένος από παντού, είναι βέβαιο ότι θα φτάσει στον ύψιστο προορισμό της τελειότητας. Σε αυτό το *μαντρα* γίνεται νύξη

της όλης διαδικασίας και η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ (1.2.17-20) εξηγεί περαιτέρω:

Το να ακούει και να ψέλνει κανείς τις δόξεις του Κυρίου είναι από μόνο του πράξη ευλαβική. Ο Κύριος θέλει να ακούν και να ψέλνουν τις δόξεις Του όλοι, επειδή εύχεται το καλό όλων των ζωντανών όντων. Ακούγοντας και ψέλνοντας τις δόξεις του Κυρίου, καθαρίζεται κανείς από όλα τα ανεπιθύμητα πράγματα και τότε η αφοσίωσή του στον Κύριο σταθεροποιείται. Σε αυτό το στάδιο ο αφοσιωμένος υπηρέτης αποκτά τα εφόδια ενός *μπραμανα* και τα αποτελέσματα των κατώτερων ιδιοτήτων της φύσης (του πάθους και της άγνοιας) εξαφανίζονται εντελώς. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης φωτίζεται πλήρως χάρη στην υπηρεσία αφοσίωσης και έτσι μαθαίνει τον δρόμο του Κυρίου και τον τρόπο να φτάσει σε Αυτόν. Καθώς όλες οι αμφιβολίες μειώνονται, γίνεται ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης.

• Έτσι τελειώνουν τα επεξηγηματικά σχόλια μπακτιβεντάντα για την Σρι Ισοπανισαντ, τη γνώση που φέρνει πιο κοντά στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. •

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Η Αυτού Θεία Χάρη Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα εμφανίστηκε σε τούτο τον κόσμο το 1896 στην Καλκούτα της Ινδίας. Πρωτοσυνάντησε τον πνευματικό του δάσκαλο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Γκοσουάμι το 1922. Ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά, διακεκριμένος θεολόγος και ιδρυτής εξήντα τεσσάρων Γκωντίγια μάτα (βεδικών ινστιτούτων), συμπάθησε αυτόν τον μορφωμένο νεαρό άντρα και τον έπεισε να αφιερώσει τη ζωή του στη διδασκαλία και διάδοση της βεδικής γνώσης. Ο Σρίλα Πραμπουπάντα έγινε μαθητής του και έντεκα χρόνια αργότερα, το 1933, μυήθηκε και τυπικά ως μαθητής του στο Αλλαχαμπάντ.

Στην πρώτη τους συνάντηση, το 1922, ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Τακουρά ζήτησε από τον Σρίλα Πραμπουπάντα να διαδώσει τη βεδική γνώση μέσω της αγγλικής γλώσσας. Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο Σρίλα Πραμπουπάντα έγραψε έναν σχολιασμό της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, βοήθησε την Γκωντίγια μάτα στο έργο της και το 1944, αβοήθητος, άρχισε την έκδοση ενός δεκαπενθήμερου περιοδικού στα αγγλικά, γράφοντας τα κείμενα, έχοντας την επιμέλεια της έκδοσης, δακτυλογραφώντας τα χειρόγραφα και διορθώνοντας τα δοκίμια. Έκανε ακόμη και τη διανομή του περιοδικού, αγωνιζόμενος να συνεχίσει την έκδοσή του. Αφότου άρχισε, η έκδοση αυτού του περιοδικού –με την εξαίρεση ενός περίπου χρόνου- δεν σταμάτησε ποτέ.

Αναγνωρίζοντας τη φιλοσοφική μόρφωση και την αφοσίωση του Σρίλα Πραμπουπάντα, η Ένωση των Γκωντίγια Βαϊσνάβα τον ετίμησε το 1947 με τον τίτλο του Μπακτιβεντάντα. Το 1950, σε ηλικία πενήντα τεσσάρων ετών, ο Σρίλα Πραμπουπάντα αποτραβήχτηκε από την έγγαμη ζωή, προσχωρώντας στην τάξη *βαναπραστα* (στην τάξη εκείνων που αποσύρονται από την

οικογενειακά ζωή), θέλοντας να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στις μελέτες του και στο γράψιμο. Ο Σρίλα Πραμπουπάντα ταξίδεψε στην άγια πόλη της Βρινντάβανα, όπου έζησε κάτω από πολύ ταπεινές συνθήκες στον ιστορικό μεσαιωνικό ναό των Ράντα-Νταμοντάρα. Εκεί αφοσιώθηκε για αρκετά χρόνια στη μελέτη και στο γράψιμο. Στην τάξη της απάρνησης (*σαννιασα*) προσχώρησε το 1959. Στον ναό των Ράντα-Νταμοντάρα, ο Σρίλα Πραμπουπάντα άρχισε να εργάζεται πάνω στο αριστούργημα της ζωής του: μια πολύτομη μετάφραση με επεξηγηματικά σχόλια των δεκαοχτώ χιλιάδων στίχων της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (της *Μπαγκαβατα Πουρανα*).

Αφού δημοσίευσε τρεις τόμους της *Μπαγκαβαταμ*, ο Σρίλα Πραμπουπάντα πήγε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1965 για να εκπληρώσει την αποστολή του πνευματικού του δασκάλου. Στη συνέχεια, η Αυτού Θεία Χάρη έγραψε περισσότερους από εξήντα τόμους έγκυρων μεταφράσεων, σχολιασμών και συνοπτικών μελετών των φιλοσοφικών και θρησκευτικών κλασικών έργων της Ινδίας.

Το 1965, όταν έφτασε με φορτηγό πλοίο στη Νέα Υόρκη, ο Σρίλα Πραμπουπάντα ήταν ουσιαστικά χωρίς καθόλου χρήματα. Χρειάστηκε να περάσει ένας χρόνος γεμάτος δυσκολίες για να ιδρύσει τη Διεθνή Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίσνα, τον Ιούλιο του 1966. Πριν φύγει από αυτόν τον κόσμο, στις 14 Νοεμβρίου 1977, καθοδήγησε την Ένωση και την είδε να αναπτύσσεται σε μια παγκόσμια ομοσπονδία με περισσότερα από εκατό *ασραμα*, σχολεία, ναούς, ινστιτούτα και αγροτικές κοινότητες.

Οπωσδήποτε, όμως, η πιο σημαντική προσφορά του Σρίλα Πραμπουπάντα είναι τα βιβλία του. Έχοντας κερδίσει τη μεγάλη εκτίμηση των ακαδημαϊκών κύκλων για την εγκυρότητα, το βάθος και τη σαφήνεια τους, χρησιμοποιούνται ως κλασικά κείμενα σε πολυάριθμα πανεπιστήμια και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλο

τον κόσμο και έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από σαράντα γλώσσες.

Σε μόλις δώδεκα χρόνια και παρά την προχωρημένη ηλικία του, ο Σρίλα Πραμπουπάντα έκανε τον γύρο της γης δεκατέσσερεις φορές, δίνοντας συνεχώς διαλέξεις στις πέντε ηπείρους. Παρά το τόσο κουραστικό πρόγραμμά του, ο Σρίλα Πραμπουπάντα συνέχισε να γράφει παραγωγικά. Τα γραφτά του συνιστούν μια αληθινή βιβλιοθήκη βεδικής φιλοσοφίας, θρησκείας, λογοτεχνίας και πολιτισμού.

Γλωσσάριο

αβιακτα: το ανεκδήλωτο στάδιο, όταν όλα τα ζωντανά όντα βυθίζονται στα ύδατα της καταστροφής κατά τη διάρκεια της νύχτας του Μπράμα· τότε κανένα ζωντανό ον δεν εκδηλώνεται, παρόλο που όλα τα όντα εξακολουθούν να υπάρχουν πνευματικά σε λανθάνουσα κατάσταση.

αβιντια: η άγνοια.

ακαρμα ή **ναϊσκαρμα:** πράξεις που ελευθερώνουν από τον κύκλο της γέννησης και του θανάτου.

ανταριαμι: η Υπέρτατη Ψυχή· ο Κύριος μέσα στην καρδιά κάθε ζωντανού όντος.

απαρα πρακριτι: η κατώτερη ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου.

αρτσα: η μορφή του Κυρίου ως Θεότητα στον ναό, χαραγμένη σε ξύλο, πέτρα ή άλλο υλικό.

ασουρα: όσοι αγνοούν ή αμελούν τα καθήκοντά τους προς τον Θεό· οι δάιμονες.

ατμα: η ψυχή.

ατμα-χανα: ο δολοφόνος της ψυχής· όποιος δεν χρησιμοποιεί την ανθρώπινη μορφή ζωής για την αυτοσυνειδητοποίηση και καταδικάζει την ψυχή του στον αιώνιο κύκλο της γέννησης και του θανάτου.

ατσαρια: πνευματικός δάσκαλος· αυτός που διδάσκει με το παράδειγμά του.

Βαϊκούντα: (κυριολεκτικά, χωρίς αγωνίες) οι πλανήτες του πνευματικού ουρανού, κατοικία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

βεδική γνώση: υπερβατική γνώση προερχόμενη από τον Υπέρτατο Κύριο και καταγεγραμμένη από τον Σρίλα Βιασαντέβα, ενσάρκωση του Υπερτάτου Κυρίου· τέλεια γνώση κατερχόμενη μέσω μαθητικής διαδοχής.

Βιασαντέβα: ο μέγιστος σοφός όλων των εποχών. Ενσάρκωση του Βίσνου, εξουσιοδοτημένη να συντάξει τις Βέδες, τις *Πουρανα* και τα λοιπά έργα της βεδικής γραμματείας.

βικαρμα: αμαρτωλές πράξεις που γίνονται αντίθετα με τις εντολές των γραφών.

βιντια: γνώση.

Βρινντάβανα: ο τόπος των υπερβατικών βουκολικών διασκεδάσεων του Κρίσνα, τις οποίες φανέρωσε όταν ήταν παρών στη γη, πριν από περίπου πέντε χιλιάδες χρόνια.

γιογκα: ένωση, σύνδεση. Η σύνδεση της συνείδησης της απειροελάχιστης ζωντανής οντότητας με το υπέρτατο ζωντανό ον, τον Κρίσνα. Υπάρχουν πολλοί κλάδοι του γιογκα, όπως *καρμα-γιογκα*, *γκιανα-γιογκα* και *μπακτι-γιογκα*. Αν δεν προσδιορίζεται, αναφέρεται συνήθως στο *αστανγκα-γιογκα* του Παταντζάλι.

γιογκι: 1) κάποιος που βρίσκεται σε σύνδεση με τον Υπέρτατο Κύριο 2) κάποιος που αγωνίζεται για πνευματική συνειδητοποίηση.

γκιανα: 1) η γνώση 2) η γνώση που οδηγεί στην απρόσωπη απελευθέρωση, στη συγχώνευση με το *μπραμαν* 3) η υπερβατική γνώση του Κρίσνα.

γκιανι: κάποιος που καλλιεργεί τη γνώση.

Γκοβίνντα: όνομα του Κρίσνα· το βοσκόπουλο που δίνει χαρά στις αισθήσεις και τις αγελάδες.

ισαβασια: (*ισα:* ο Κύριος + *βασια:* έλεγχος) το κεντρικό δίδαγμα της *Σρι Ισοπανισαντ*, ότι δηλαδή ο Κύριος είναι ιδιοκτήτης και κύριος

των πάντων και επομένως όλα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται στην υπηρεσία Του.

καρμα: 1) η δράση γενικά 2) η δράση που συνιστούν οι Βέδες 3) η ευσεβής δράση η σύμφωνη με τις βεδικές εντολές που οδηγεί σε υλικά κέρδη σε αυτή τη ζωή ή σε ανώτερους πλανήτες μετά θάνατον.

καρμι: 1) οι εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση 2) οι εργαζόμενοι σύμφωνα με τις βεδικές εντολές.

μαγια: (κυριολεκτικά *μα*, μη + *για*, αυτό) αυτό που δεν είναι, το μη ον, η πλάνη.

μαρτια λόκα: ο τόπος του θανάτου· αναφέρεται σε ολόκληρο τον υλικό κόσμο.

Μπαγκαβάν: ο κάτοχος κάθε πνευματικής δύναμης και κάθε πλούτου· το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Μπράμα: το πρώτο ζωντανό ον· με τη δύναμη και τη γνώση που του δίνει ο Υπέρτατος Κύριος, ο Μπράμα δημιουργεί το υλικό σύμπαν.

μπραμα μπουτα ή ατμα-μπουτα : η υπερβατική συνειδητοποίηση ότι δεν είμαστε το σώμα, αλλά μια πνευματική ψυχή· σε αυτή την κατάσταση αισθάνεται κανείς πνευματική ευδαιμονία και είναι απαλλαγμένος από επιθυμίες και θρήνους.

μπραμαν: (από τη ρίζα *μπρ*, που σημαίνει «εκτεταμένο», «μέγα».)
1) το πνεύμα.

2) το ζωντανό ον.

3) το απρόσωπο γνώρισμα του Υπερτάτου Κυρίου (το *μπραματζιοτι*, βλ.λ.).

μπραμαν συνειδητοποίηση: η απρόσωπη, ελλιπής συνειδητοποίηση της Απόλυτης Αλήθειας. Η συνειδητοποίηση των Μαγιαβάντι, των

ιμπερσοναλιστών. Η συνειδητοποίηση του απρόσωπου γνωρίσματος της Απόλυτης Αλήθειας δεν είναι πλήρης αν δεν προχωρήσει προς τη συνειδητοποίηση του γνωρίσματος της Υπέρτατης Ψυχής (Παραμάτμα) και του Προσώπου της Θεότητας, του Μπαγκαβάν.

μπραμανα: μία από τις τέσσερεις *βαρνα*, τις κοινωνικές τάξεις στο σύστημα *βαρνασραμα*: αυτός που έχει συνειδητοποιήσει το *μπραμαν*. Η θέση του *μπραμανα* δεν καθορίζεται από τη γέννησή του, αλλά από τις ποιότητές του.

Μπραμα-σαμχίτα: πανάρχαιο σανσκριτικό κείμενο με τις προσευχές του Κυρίου Μπράμα, με τις οποίες δοξάζει τον Υπέρτατο Κύριο, τον Γκοβίντα: ανακαλύφθηκε σε έναν ναό στη νότια Ινδία από τον Κύριο Τσετάνια.

μπραματζιοτι: η εκθαμβωτική λάμψη του σώματος του Υπερτάτου Κυρίου.

μπραματσαρια: (κυριολεκτικά: πνευματική καλλιέργεια) το πρώτο *ασραμα* ή στάδιο της ζωής στο σύστημα *βαρνασραμα*: η άγαμη ζωή του σπουδαστή.

μπακτι: από τη ρίζα *μπατζ*, υπηρετώ: υπηρεσία αφοσίωσης στον Υπέρτατο Κύριο.

μπατζανα: από τη ρίζα *μπατζ*, υπηρετώ: 1) υπηρεσία 2) πνευματική πρακτική και ιδιαίτερα το να ακούει κανείς για τον Υπέρτατο Κύριο, να Τον δοξάζει και Τον θυμάται.

Ναράγιανα: η επέκταση του Κρίσνα με τέσσερα χέρια: ο Κύριος της Βαϊκούντα.

νιργκουνα: χωρίς υλικές ιδιότητες.

Παραμάτμα: η Υπέρτατη Ψυχή: το εντοπισμένο γνώρισμα του Υπερτάτου Κυρίου μέσα στην καρδιά κάθε ζωντανού όντος, που του δίνει γνώση, μνήμη και λησμονιά.

παραμπα: η σειρά της μαθητικής διαδοχής· μόνον ένας γνήσιος πνευματικός δάσκαλος, στη σειρά της έγκυρης και αδιάσπαστης μαθητικής διαδοχής που κατέρχεται από τον Κρίσνα μπορεί να μεταδώσει τη βεδική γνώση.

Παραμπραμάν: το Υπέρτατο Πνεύμα, ο Κύριος Σρι Κρίσνα· το υπέρτατο *μπραμαν* (βλ. λ.)

παρα πρακριτι: η ανώτερη πνευματική ενέργεια του Κυρίου.

πλήρες όλο: το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας· τα ατομικά ζωντανά όντα είναι απειροελάχιστα σωματίδια, απειροελάχιστα μέρη του πλήρους όλου και οφείλουν, επομένως, να το υπηρετούν.

Πουрана: δέκα οχτώ πανάρχαια βιβλία, ιστορίες αυτού του πλανήτη και άλλων.

πουρουσα: ο απολαμβάνων, ο δικαιούχος της απόλαυσης· αναφέρεται είτε στο ζωντανό ον είτε στον Υπέρτατο Κύριο.

πουρουσα αβαταρα: οι τρεις επεκτάσεις του Σρι Κρίσνα για τη δημιουργία, τη συντήρηση και την εκμηδένιση του υλικού σύμπαντος· ο Καρανοντακασάγι Βίσνου, ο Γκαρμποντακασάγι Βίσνου και ο Κσιροντακασάγι Βίσνου.

πρασανταμ: το έλεος του Κυρίου. Αναφέρεται συνήθως στα υπολείμματα της τροφής που έχει προσφερθεί στην Θεότητα.

ρισι: σοφοί, φιλόσοφοι, μυστικιστές·

σαμπαβατ: η λατρεία της Υπέρτατης Αιτίας.

σαμπουτι: το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, απολύτως ανεξάρτητο.

Σάνκαρα ατσάρια: κήρυκας του *μαγιαβαντα*, του ιμπερσοναλισμού, ενσάρκωση του Κυρίου Σίβα.

σαννιασα: η τάξη της απάρνησης, απαλλαγμένη από οικογενειακές σχέσεις και στην οποία όλες οι δραστηριότητες είναι αφιερωμένες αποκλειστικά στον Κρίσνα.

σατς-τσιντ-ανανντα βιγκραχα: (σατ, αιώνια ύπαρξη + τσιτ, γνώση + ανανντα, ευδαιμονία, μακαριότητα + βιγκραχα, μορφή) η αιώνια μορφή του Υπερτάτου Κυρίου, γεμάτη ευδαιμονία και γνώση. Είναι επίσης η αιώνια υπερβατική μορφή και του ζωντανού όντος.

Σουκαντέβα Γκοσουάμι: μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης, ο οποίος απήγγειλε τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* στον Βασιλιά Παρίκσιτ κατά τις τελευταίες εφτά ημέρες της ζωής του Βασιλιά.

Σρίλα Μπακτιβινόντα Τακουρά: μέγας *ατσαρια* στη μαθητική διαδοχή από τον Κύριο Τσετάνια, πρωτοπόρος της συνείδησης του Κρίσνα στη σύγχρονη εποχή.

χιρανμαγια πατρα: το εκτυφλωτικό κάλυμμα που εμποδίζει τους ιμπερσοναλιστές να δουν το Πρόσωπο της Θεότητας.

Στη σύγχρονη κοινωνία υπάρχει μονίμως μεγάλη διαμάχη ...Αυτή η διαμάχη έχει πάρει παγκόσμια μορφή και ο κόσμος βρίσκεται σε κίνδυνο. Οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλον με εχθρότητα και γρυλίζουν όπως οι σκύλοι και οι γάτες. *Η Σρι Ισοπανισαντ* δεν μπορεί να συμβουλέψει σκύλους και γάτες, μπορεί, όμως να παραδώσει το μήνυμα του Θεού στους ανθρώπους μέσω των *ατσαρια* (αγίων δασκάλων). Το ανθρώπινο γένος θα πρέπει να δεχθεί τη βεδική σοφία της *Σρι Ισοπανισαντ* και να μην ερίξει για υλικά πράγματα. Θα πρέπει να είναι κανείς ικανοποιημένος με όποια αγαθά του έχουν δοθεί με το έλεος του Κυρίου. Δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη αν οποιαδήποτε πλευρά διεκδικεί την ιδιοκτησία των φυσικών πόρων, οι, οποίου είναι εξ ολοκλήρου ιδιοκτησία του Κυρίου>>.

Σρι Ισοπανισαντ, Πρώτο μαντρα.

